

Fantastic Club

LEONIDA NEAMȚU

BLONDUL ÎMPOTRIVA UMBREI SALE

Editura Albatros

Fantastic Club

LEONIDA NEAMȚU

BLONDUL ÎMPOTRIVA UMBREI SALE

EDITURA ALBATROS • 1973

Ilustrația copertei: JOSEF TEODORESCU

BLONDUL ÎMPOTRIVA UMBREI SALE

Capitolul I

La Cluj toamna pică dinspre sud, dinspre dealul Feleacului, agresivă ca o cenușie și rea caracatiță, cu lungi tentacule de ceață ucigătoare și mari tristeți *definitive,* dizolvante.

De cele mai multe ori vine brusc; puțin după vremea amiezii, cerul, senin o clipă mai înainte, devine umbrelă plumburie gata să-și năruie faldurile peste cetate. Abia dacă ai avut vreme să observi că vara s-a dus, că iarba arsă, tocită de lumină, începe să se retragă încet în pământ, și pe neașteptate ceața Someșului face punct de joncțiune cu ceața ce coboară Feleacul, undeva în preajma Turnului Croitorilor, ca două oști amice, bucuroase să se contopească în vederea unui asediu mai îndelungat asupra orașului și a sufletelor sale păcătoase și neliniștite.

La Cluj, când plouă și ești trist, îți amintești neapărat că ai fost cândva student și tânăr, și oricât de mizerabili și grei vor fi fost anii aceia, ei îți apar dauriți și teribili și, mai ales, ireversibili cu totul…

Ocolind băltoacele, mi-am cumpărat din obișnuință ziarul local, în drum către redacție, unde în ziua aceea nu aveam mare lucru de făcut. Nu cred că era mai mult de unsprezece, dar într-o astfel de zi posomorâtă orele își pierd din importanță și seamănă una cu alta. Redacția e pe

strada Horia (care, la capătul ei, izbește-n gară), într-o clădire ce nu atrage atenția prin nimic. Nu poți bănui că dincolo de acele ferestre activează un număr însemnat de genii.

Prin birouri nu l-am găsit decât pe vechiul meu inamic, poetul V., ce discuta pașnic cu *fetele* noastre, fumând prelung și clipind rar din ochii lui bulbucați, în vreme ce lumina becului aprins se cuibărea leneșă în păru-i sur. Prin sobe ardea gazul, și sâsâitul lui îți dădea senzația liniștitoare a eternității: încă o toamnă, pe urmă încă o toamnă, pe urmă încă o… Și tot așa!…

În sala beletristicii nu mișca nimic; doar o muscă, scărpinându-se, înțepenise pe dosare. Am aprins lumina și m-am așezat, puțin plictisit că n-am cu cine schimba o vorbă. Teancurile de manuscrise aruncate peste mese păreau foarte moarte. Poate că și erau! Biroul meu e între două ferestre; alți vechi inamici, A. Și S., ca și inamici mai proaspeți, precum P. Și T., ocupă birouri în aceeași sală, însă, cum am spus, în clipa aceea la „beletristică” domnea o tăcere sumbră, de parcă aș fi intrat într-o redacție fantomă…

Iată, deci, atmosfera în care începe incredibila aventură pe care am intenția de a o istorisi.

Cunosc prea bine *teoria detașării.* Știu că, pentru a fi veridic și obiectiv când povestești despre o anumită întâmplare petrecută într-un anumit loc, trebuie să fugi cât mai departe de locul cu pricina. Cu cât depărtarea va fi mai substanțială, cu atât scenele vor înflori mai amplu și mai bogat în imaginația naratorului. Prin

urmare, chiar mâine ar trebui să iau bilet pentru Honolulu. Nu știu de ce, când cineva vrea să arate metaforic că are de gând să plece departe, se referă neapărat la Honolulu, punct care, de altfel, îmi convine de minune și mie. De la Cluj până acolo vor fi fiind câțiva kilometri, dar din păcate n-am să pot ateriza mâine, sau poimâine în locul pomenit, pentru simplul motiv că nu mă aflu în concediu. Prin urmare, senzaționala istorie cu privire la „lupta Blondului împotriva *umbrei* sale” sunt nevoit să o redactez rămânând chiar în orașul unde s-a petrecut întreaga acțiune: Clujul. Sunt foarte îngrijorat cu privire la destinul acestei cărți. Mi-e teamă că, neputându-mă *detașa* (la Honolulu, sau cel puțin la Mogoșoaia), n-are să-mi reușească.

M-ai ales că nu știu cum să încep! Se împlinește exact un an, și, într-un fel sau altul, această aniversare ar merita să fie sărbătorită. În urmă cu trei sute șaizeci și cinci de rotații ale Pământului împrejurul axei sale, într-o zi mult asemănătoare celei de azi, aș zice cu totul asemănătoare – căci ce nu se repetă? – mă aflam în același loc, sub lumina posomorâtă a becurilor aprinse în plină zi, luptându-mă cu tristețea deznădăjduită a dimineții pluvioase; singura diferență era că musca amărâtă care azi zace leșinată pe dosarele vechiului meu inamic A., vreau să cred că aceeași muscă, fiindcă, dacă-mi permiteți această cugetare, *și muștele se repetă,* dădea, inexplicabil, semne de puternică enervare și, profitând de un moment de neatenție, s-a repezit, lipicioasă și rece, direct în urechea me-a

dreaptă.

M-am plesnit cu palma peste ureche, gata să mi-o smulg. Musca, firește, a scăpat, dovadă că și acum se preface moartă, în viață fiind, pândindu-mă.

Furios, mi-am luat pardesiul, m-am înfipt în pălărie și am părăsit redacția. Faldurile ploii ascundeau câini umezi cu dinții tociți și ochii plinii de o teroare neînțeleasă. Cuprins de inspirație, am, apucat autobuzul cinci, prin fața stației căruia treceam ca din întâmplare. Dar ce se petrece cu adevărat întâmplător?! Se părea că mâna nevăzută a destinului, moale și discretă ca a unei necunoscute cu fața umbrită de un voal bleu, mă condusese către acel autobuz numărul cinci, în care am sărit fără ezitare.

După ce merse de-a lungul Someșului și străbătu câteva perdele de ploaie, autobuzul opri undeva lângă Studioul de Radio. Grăbit să scap din înghesuială, am sărit direct într-o băltoacă, stropindu-mă bine. Totuși, în partea aceea a orașului ploaia încetase. M-am strecurat pe sub un gard strâmb, gândindu-mă că, judecând după cum începusem ziua aceea, normal ar fi să nu-l găsesc acasă pe vechiul meu inamic, Blondul, însă lucrurile s-au petrecut cu totul altfel, aș îndrăzni să zic de două ori altfel, și o să vedeți de ce. Numele adevărat al Blondului nu am intenția de a-l dezvălui nici în această carte; pentru un fost agent secret, viața pe care o duce aici la marginea orașului, în grădina ce o lucrează singur, în mijlocul căreia a construit cu propriile mâini o cabană mică, pare din cale afară de retrasă și

liniștită.

În realitate însă, mereu i se întâmplă câte ceva.

S-ar zice că *Aventura,* de care a avut parte din belșug în tinerețe și din calea căreia încearcă să se ferească acum cu tot dinadinsul, se agață de el cu orice preț, iubindu-l foarte, pesemne…

Nu de mult Blondul a fost amestecat, firește fără voia sa, într-o abracadabrantă poveste cu *păianjeni,* despre care am scris la momentul potrivit, iar acum…

Aș fi putut trece cu ușurință peste gardul scund ce mărginește *domeniile* Blondului, așa cum făcusem de nenumărate ori, ignorând portița firavă, încuiată din pură cochetărie cu un *zar* imens, mult mai potrivit desigur la poarta unei cetăți. Preferând însă, din motive neclare, să dau aparențele unui om civilizat, mi-am întins mâna căutând soneria semisecretă, interioară, și am apăsat de mai multe ori, semnalizând în *morse* „deschide”! așa cum se cuvine când faci vizite unui fost agent secret.

Trecu o clipă și Blondul apăru pe cărare.

Ochii totdeauna vag surâzători ai acestui om, trecut prin atâtea mi se părură de data asta, cum să zic, opaci, lipsiți de viață. Venea cu un mers leșinat, legănând în palmă cheia grea, aruncându-mi încă de la distanță o căutătură pe care n-am știut cum s-o interpretez. „Vizită nepotrivită!” mi-am zis. El răsuci cheia, cu privirea plecată, deschise portița larg, mă fixă cu niște ochi mari și străini, care erau și nu erau ai lui, și-mi aruncă următoarele cuvinte, de necrezut:

— Intrați, domnule. Cu *ce* ocazie pe la anine?

De necrezut, fiindcă nu în felul acesta întâmpini un vechi in-amic. Și apoi, noi eram *per tu* de mulți ani! Ce sens avea pluralul?

Mă lăsă apatic să trec înainte pe cărare și am pășit nesigur spre cabană, întrebându-mă dacă, totuși, nu ar fi mai nimerit să dispar... Niciun cuvânt nu însoți cei o sută de pași ce-i făcurăm. Chiar deasupra noastră norii plesniseră, grei și urâți, lăsând liberă pentru câteva minute o dungă de cer vânăt, înghețat. Blondul nu mă invită în cabană, cum ar fi fost normal pe această vreme mizerabilă, ci-mi oferi un scăunel sub streașina cu totul inconsistentă acum a viței de vie. Se așeză în fața mea pe un scăunel identic și mă examină lung, cu o stăpânită și rece curiozitate. Ceva îmi dădea ghes să mă ridic și să plec.

Însă, tot ceva îmi șoptea neapărat să rămân.

— Spuneți, zise în cele din urmă Blondul, folosind în continuare pluralul. Vă ascult!

Dar în condițiile date nu aveam nimic de zis!

Din cabană se auzi glasul melancolic al pendulei pe care prietenul meu o adusese de la Viena. Dracu' știe ce oră anunța că e. Am sperat o clipă că glasul acela venind *din interior* are să-i sugereze ideea de a mă invita la căldură și de a mă cinsti repede cu una din băuturile sale bune, păstrate, cum singur zicea, anume pentru „clipele când sufletul oscilează între tristețe și nehotărâre”; în altă stare de spirit să fi fost, nu aș fi ezitat să mă invit și singur, dar felul cum mă primise vechiul prieten mă paralizase cu adevărat!

— Păi, am murmurat, *tu* ce mai zici?

Apăsasem anume pe *tu.* Speram să-l trezesc din straniul vis în care părea cufundat. Într-adevăr, o vâlvătaie fugară trecu prin ochii Blondului. Apoi privi în jos, parcă încurcat. Tot cu privirile plecate, și frământându-și mâinile, răspunse:

— Eu, hm!!! bine. Dar tu?

Slavă domnului, mă tutuise! Dar imediat adăugă acele cuvinte care în acea clipă mi se păreau o culme a nonsensului:

— *Cu ce ocazie pe la mine?*

Niciodată nu mă întrebase așa ceva! Fiindcă nu-l întrebi pe un amic cu ce ocazie îți face vizită; e nepoliticos… Parcă trebuie neapărat o ocazie?

Interzis, mă întrebam cam ce ar fi de făcut. Prezența mea, evident, era neavenită. Poate că în interiorul cabanei se află cineva care i-e *mult mai drag…* Greu de crezut. Blondul e un solitar. Nu tolerează în preajma sa decât pisici. Pisici la propriu. Chiar! Unde o fi pisica Hella? Doarme încovrigată în fața sobei? Bravo! Ține pisica în casă, iar mosafirul afară!

Dar dacă pe Blond *îl părăsiseră mințile, memoria?*

Rumegând această idee, nu din cale afară de optimistă, mi-am transferat, ca să zic așa, toate privirile asupra fostului agent secret, încercând să operez prin disecție… Vreau să zic că mi-am ascuțit privirile cât am putut de mult. În ciuda acestui efort salutar, n-am obținut mare lucru. Figura lui era impenetrabilă ca un pergament vechi. Și el mă observa pe furiș, parcă încercând să înțeleagă *cine sunt și ce vreau.*

— Ce e cu tine, am zis. Parcă ai fi nimerit pe o insulă care numai ieri a țâșnit din valuri!

— De unde știi că nu e chiar așa? răspunse Blondul, cu o voce transparentă și uscată ca un celofan.

Iată-l că se ridică și mă părăsește fără un cuvânt. Minunată ospitalitate! Ocolește cabana și dispare…

Mi-am mușcat furios degetul arătător, încercând să mă conving că nu visez. Un test cam nesigur: și în vis poți să-ți muști degetul, și tot vis rămâne…

M-am ridicat încetișor, căutând primprejur un punct de sprijin. Printre aracii dezgoliți trecea un vânt umed, pătrunzător. Deasupra mea cerul se închisese din nou, iar în direcția Someșului, în plină amiază, se și ridica o perdea de ceață. Tot în direcția Someșului, chiar când mă pregăteam să dispar, se auzi ceva. Pași. Revenea Blondul? Țintuit de o curiozitate sumbră, am stat să aștept. Să se clarifice… Ce?

Într-adevăr Blondul era cel ai cărui pași îi auzisem; revenea, dar de unde, și de ce mă părăsise pentru minute atât de lungi? Culmea, la picioarele sale se prelingea, aproape lipită de pământ, Hella cea galbenă, care avea obiceiul să-l însoțească peste tot ca un cățel, deși nu era decât o simplă mâță proastă.

Blondul zâmbi cu *zâmbetul său dintotdeauna* și exclamă, ca și cum m-ar fi văzut pentru prim-a dată în ziua aceea:

— Ia te uită, avem musafiri! Ce e nou, bătrâne?

Tot e bine că nu mă întreba, pentru a nu știu câta oară, *cu ce ocazie* veneam pe la el!... Îl examinam uluit; purtarea s-a era inexplicabilă. Inexplicabil mi se părea și micul amănunt că puțin mai înainte purta un fel de scurtă îmblănită, iar acum revenea în vechea lui salopetă de *jardinier*. Unde se schimbase? În magazioara din fundul grădinii? Dar de ce? Și din ce coclauri o culesese pe Hella, pe care eu o crezusem încovrigată, la căldură?

— Mă pregăteam să plec, am zis posac, stând în picioare, nemișcat, acru.

— Am dat o raită pe Someș în sus, să văd *cum e apa,* zise pe un ton firesc Blondul. E tulbure ca dracul în zilele sale rele; nu e rost de pescuit. De ce să pleci? Intră! Mi-e dor de o conversație *dezinteresată.*

I-am aruncat o privire rea.

— Mai înainte n-aș fi spus că ți-e dor de ceva, mai ales de o conversație, chiar și dezinteresată!

Oprit în prag, cu mâna stângă pe clanță, Blondul îmi aruncă o privire atentă și îngrijorată. Pisica Hella își freca ceafa de piciorul lui, așteptând să intre.

— Ce vrei să zici?

— Dar tu ce vrei să zici? i-am replicat. Ce vrei să zici, întrebând cu ipocrizie ce vreau să zic *eu*?! Ai fi putut să mă poftești în casă încă acum o jumătate de ceas, nu să mă ții în frig!

Indignarea creștea în mine cu întârziere.

Blondul se încruntă puțin, tăcu, deschise ușa și, vrând, nevrând, am intrat la căldură. Puține mobile, numai cele strict necesare, se aflau în

interior, și asta dădea o impresie de larg și comoditate, deși spațiul în realitate era destul de îngust. Tăcut, mohorât, Blondul scoase din minuscula cămară o sticlă cu unul din cocteilurile sale stranii, cu gust de plantă amară; turnă încetișor, culese de pe colțul mesei o muscă sucombată și o azvârli afară ca un gospodar; îmi făcu semn să iau paharul și băurăm amândoi.

Deschise larg ochii și zâmbetul său vechi reapăru.

— Vrei să zici că mă aștepți de o jumătate de oră? Ce vină am eu? Nu-mi anunțaseși vizita.

— Că te aștept e un fel de a spune. M-ai ținut pur și simplu afară.

— Cum, *te-am ținut?* Nu eram acasă. Știi unde e cheia. De ce n-ai intrat singur?

— Cum era să intru neinvitat?

— Cum era să te invit, dacă nu eram de față!

— Ascultă, ce comedie joci? l-am întrebat. În orice caz nu e de un gust foarte select.

Blondul aprinse o țigară, îmi întinse pachetul, dar n-am luat. De ce să fumăm pipa păcii? Eram supărat pe el.

Nu zise nimic și mă privi iar foarte fix, de parcă ar fi vrut să constate că mă aflu în deplinătatea facultăților mintale. Grozavă situație; începusem a ne bănui unul pe celălalt...

— Cum au procedat? se interesă, pe un ton cât se poate de neutru, deși, jur, era destulă încordare în glasul său. Ai sărit gardul ca de obicei?

Întrebarea puse capacul.

— N-am sărit gardul! răcnii. Am pus degetul

pe sonerie, ca un om civilizat, și am așteptat să vii, să deschizi...

Blondul tresări, puse ambele palme pe masă și rosti următoarele cuvinte de necrezut:

— Ai așteptat să vin să-ți deschid!... Și-am venit?

— Farsorule! am zis. Ce e asta? Începutul unei aventuri?

El privi puțin într-o parte. Pe chipul acestui bărbat, care începea încetișor să îmbătrânească, se desenă o expresie cum n-am mai văzut. Resemnare, ciudă, melancolie și încă ceva... Însă imediat mă străpunse cu ochii.

— Începutul unei av..? Cine știe!

Reveni cu încăpățânare la întrebarea sa:

— *Și, am venit să-ți deschid?*

— Ba bine că nu! Ai venit, m-ai întrebat cu ce ocazie te vizitez, te-ai uitat la mine ca la un perete pe care cățeii se urinează...

— *Și pe urmă ce am făcut?*

— Cred că ai înnebunit!

— Răspunde-mi te rog la întrebare. *Ce am făcut?*

— Ceva colosal de amuzant! M-ai așezat pe un scaun ud, afară, și ai continuat să taci. Din când în când puneai spirituala întrebare: *cu ce ocazie pe la mine, domnule?* Dar, ce? Ai acționat sub stare de hipnoză, nu-ți mai amintești?

Blondul închise ochii. Apoi îi deschise. Vorbi foarte distinct, pe un ton mult coborât.

— Ascultă, zise, și n-am să uit până la moarte expresia de adâncă și nedeslușită teroare de pe figura acestui bărbat curajos, care vreme de

cincizeci de ani înfruntase cu nepăsare destinul și trecuse prin cele mai teribile primejdii. Ascultă, cel care ți-a deschis poarta *nu eram eu.*

— Nu erai tu! Atunci, cine?

— Eu eram plecat... Și până m-am înapoiat, ai făcut conversație, dacă se poate numi aia conversație, cu *umbra mea.*

Ar fi trebuit să izbucnesc în hohote, însă accentul cu care fostul agent secret rostise cuvintele era atât de apăsător, încât mă trecură toți fiorii. Am tresărit, voind parcă să arunc de pe umeri laba cuiva care mi se strecurase pe la spate... În odaie se făcuse frig...

Capitolul II

Plouă, iar timpul trece... Ciudat că evenimentele de acum un an au și intrat în amintire! Poate că, dacă nu m-aș fi decis să le reconstitui piesă cu piesă, amănunt cu amănunt, după încă un interval, un gol de timp vreau să zic, un șir de ani, despre care apoi te întrebi „când au trecut?” ar fi intervenit chiar uitarea. Ca un efemer arhipelag pierdut, în imensitate, ale cărui contururi cunosc o înceată, dar sigură moarte sub asaltul nemilos al oceanului.

Îmi amintesc de tăcerea ce se interpuse între mine și vechiul meu inamic, Blondul, în acea zi de revelații stranii. Și apoi, cuvintele sale ce mă tulburară și mai mult:

— Sigur! Sigur! Ar fi din cale afară de comod să cred, sau mai bine zis să credem, fiindcă iată-te și pe tine amestecat fără voie în această afacere,

că totul e numai un fel de farsă, una destul de sinistră, ce e drept, iar dacă nu o farsă, atunci o mistificare, o escrocherie rezolvabilă printr-o simplă ecuație, polițistă, care în cele din urmă se rezumă la calculul elementului necunoscut, într-o problemă cu date fixe, însă eu… eu simt că e altceva, mai grav, mai profund, *mai rău…* Simt că această umbră blestemată, *umbra mea,* coboară de departe, dintre coordonate, o spun cu spaimă, intangibile…

— Pentru Dumnezeu! am exclamat. Doar n-ai să vii cu afirmația naivă că *umbra ta* ar fi o ființă din altă lume, o dublură, copia ta fidelă, care…

— Nu m-ai înțeles, îmi reteză Blondul cuvintele, puțin plictisit. De unde concluzii atât de sofisticate? Când am zis că vine *de departe,* mă gândeam la înverșunatele depărtări ale trecutului meu.

— Tot nu înțeleg…

Vechiul meu inamic, prietenul meu Blondul, dădu ocol încăperii, fără vreun motiv vizibil, de fapt căuta un nou pachet de țigări; mi-am dat seama cu întârziere, însă cred că țigările erau numai un pretext: presupun că, efectuând acest „rond”, voise să aibă sub ochi ferestrele, fără ca eu să bag de seamă. Vechiul meu inamic, prietenul meu Blondul, *se temea!* Se temea și nu voia s-o arate! Bizară constatare… Aruncă pe mijlocul mesei pachetul cu țigări (care nu fusese decât un pretext…) și încetul cu încetul obișnuitul său zâmbet puțin persiflator, ironic adună împrejurul ochilor, când cenușii, când albaștri, zeci de riduri subțiri. Zise:

— La prima vedere gândul meu pare simplist… Tu, care de obicei complici lucrurile, nu iei în considerație evidențele, pe motiv că sunt facile, la îndemâna oricui. Probabil ai să ridici din umeri când ai să mă auzi spunând că această întâmplare – apariția *umbrei* – mi se potrivește perfect. *Întâmplările*, dragul meu, *își aleg oamenii!* Odată și odată, tot trebuia să pățesc una ca asta, sau ceva mult asemănător…

— Dar de ce… De ce?

— Îmi cunoști, parțial, viața. Blondul privi iar împrejur. Încerc să-ți explic: eram, pe vremuri, marele as al deghizării… Am interpretat rolul a nenumărate personaje, timp de două zile am fost chiar amiralul von Collins, îți amintești, când escadra „Laura” a fost scufundată de crucișătoarele britanice… Era cât p-aci să joc rolul lui Hitler, dacă planul de răpire al caporalului ar fi reușit, în ’44. Ei bine, nu era firesc ca destinul să-mi joace și mie o festă, să-mi arunce în cale o dublură, o *umbră* drept răzbunare? Sau, într-un fel, drept compensație… Mă întreb, oftă Blondul, de ce oare se sperie așa de mult omul de umbra sa?

— De umbra sa reală, în carne și oase, vrei să spui…

— În fond, e ca și cum te-ai pomeni cu un frate geamăn alături, un frate a cărui existență n-o bănuiai. Spune-mi, de ce tremură carnea pe mine numai când mă gândesc la acest „frate geamăn”?

Această mărturisire o considerai scandaloasă.

— Te prefaci, i-am zis. Nu ți-e teamă. Nu chiar atât de mult pe cât încerci să mă convingi.

Blondul păru că nici nu aude cuvintele mele.

— Spune-mi, zise cu glas coborât, ai observat vreo diferență *notabilă* între mine și *umbra mea?*

După o secundă de gândire am răspuns în șoaptă:

— Niciuna... Dar după alte secunde am adus precizări: Umbra nu zâmbește... și *nu prea are conversație...* Umbra poartă *alte haine...* Haine pe care tu nu le ai...

— Ceea ce abia dovedește cât e de reală!

— Și, în sfârșit, adăugai, cu un accent de înțelept, umbra nu știe tot ce știi tu... Dovadă că nu mă cunoaște. Acum un ceas nu mă cunoștea..

— Da! exclamă Blondul. Umbra mi-a copiat înfățișarea, dar nu și experiența... Ai dreptate! Acesta este punctul ei vulnerabil. Umbra nu știe totul despre rolul pe oare trebuie să-l joace. Datorită acestui punct slab al *umbrei,* păstrez speranța să-i vin de hac. Altfel...

— Să-i vii de hac, mă mirai, izbit de aceste cuvinte. Adică s-o distrugi... E necesar?

— Da! S-o fac să dispară, înainte ca *ea* să facă acest lucru cu mine, își continuă gândul vechiul meu inamic.

— Ești sigur că are această intenție?

— Din noi doi, numai unul poate rămâne *în acest spațiu,* zise fostul agent secret. Și conchise, cu un fel de melancolică amărăciune: Eu sau *umbra...* Inutil să adaug, nu? că prefer varianta cea dintâi...

— Între voi – și gândul acesta ciudat îmi dădu fiori – n-a avut loc o conversație *ochi în ochi?*

Și bănuind că Blondul se ferește să-mi spună

adevărul întreg, am pus următoarea întrebare foarte neroadă:

— N-ai încercat să duci tratative de pace cu *umbra?* N-ați avut o *explicație?...*

Blondul bufni cu dispreț:

— Explicație! Bravo! Dar dacă *umbra* este proiecția răului din mine?!

— Ca în romanul lui Stevenson? Absurd!

— Știu, e absurd; nu e așa, ci cu totul altfel. În fond dacă ar fi *așa,* nici n-ar fi chiar atât de rău: n-aș avea decât să mă lupt tot cu mine. Aș reuși să mă domin, să mă înfrâng. Până acum, singurul meu învingător am fost tot eu...

— Știu!

— Pe când, în situația dată, voi avea de înfruntat un inamic necunoscut.

— Sincer vorbind, e *într-adevăr* necunoscut?

Vechiul meu inamic mă privi cu gravitate. Chipul lui își păstrase mult din farmecul de odinioară al tinereții. Știam asta, comparând fotografiile. Din viața-i plină de peripeții presărată cu tot felul de dezastre – însă nu cu înfrângeri – Blondul reușise să salveze cu perseverență, cu încăpățânare, ca pe niște mesaje tăcute către viitor care să ateste ce a fost el, și cine, nenumărate fotografii care-l înfățișau în cele mai neverosimile posturi. Uneori fusese nevoit să le îngroape și revenise după ani și ani prin locurile de taină pentru a le recupera. Le aranjase în albume cu o pasiune de maniac bătrân. La unele din aceste albume nu avusese nimeni acces, nici măcar eu, confidentul lui.

— Poate că, vorbi el încet de tot, parcă

ferindu-se de o ureche invizibilă ce i-ar fi putut intercepta cuvintele, am unele bănuieli, prea confuze însă, cu privire la îndepărtatul coșmar din care a coborât *umbra mea.* Asta însă nu-mi ușurează situația. Deloc!

Am ieșit în lumina palidă și neprietenoasă de afară. Vântul atârna pe ramurile ude. Norii se zvârcoleau foarte aproape de suprafața pământului și goluri mari se căscau uneori în zbuciumul acela de cenușă și haos, în capătul cărora însă nu se vedea vreun petic de cer senin, ci altă frământare, altă răsucire, fără scop, fără final…

Blondul mă conducea. Aranjându-și pe umăr o veche manta de piele, el pronunță următoarele cuvinte de necrezut:

— În fond, nici situația ta nu e mai bună.

— Ce vrei să spui?

Blondul nu catadicsi să dea explicații. Cuvintele sale mă urmăriră. Intenționasem să-mi iau rămas bun și să plec, când dintr-o dată ieșirea noastră se transformă într-un fel de rond. Străbăturăm grădina mâhnită, privirăm printre copacii care însoțeau Someșul. Ce căutam? *Umbra?* După terminarea rondului, în loc să mă apropii de portiță, m-am îndreptat iar spre cabană. Pisica Hella, somnoroasă, abia își dezlipi pleoapele și trimise o scurtă lumină verde în întâmpinarea noastră când intrarăm.

— Cum a început? Când?

— Toată povestea asta? Confruntarea mea cu *umbra?* Iată – și cuvintele vechiului meu inamic avură sonoritatea sumbră a unui clopot de miez de

noapte în capela unei mănăstiri părăsite – iată, se împlinesc zece zile de când trăiesc în dublu exemplar… Te amuză?

— Dumnezeule, nu!

— Te amuză să-ți mai torn un păhărel?

— Nici măcar asta. La această oră nu mă mai amuză nimic.

— Să ne păstrăm simțul umorului!

— Nu dai un exemplu prea consistent în acest sens!

— Ascultă-mă bine! Dacă se întâmplă ca într-o bună zi să mergi liniștit pe bulevard, sub o ploaie rară și pașnică, printre umbrele și impermeabile, și deodată *te vezi pe tine, venind în întâmpinarea ta,* te vezi trecând și îndepărtându-te – tu te îndepărtezi de tine – ce faci?

— Așa a început?

— Da, în urmă cu exact zece zile, cum ți-am spus. Mă aflam pe Ulița Lupului Dinafară… Cunoști vechile denumiri ale ulițelor Clujului?

— Parțial… Ce importanță are?

Blondul sări peste întrebarea mea ca peste un vrej. În zilele ce urmară – fiindcă zilele vin și trec, indiferent de vicisitudinile în care se bălăcește omul – avea să procedeze identic cu multe din întrebările pe care i le adresam. Prea tiranizat de ale sale…

— Treceam pe Ulița Lupului Dinafară, singur, numai cu umbrela, și nu-mi păsa de nimic. Nici nu începuse a însera, cred, și ploua fără convingere. Acest moment l-a ales *umbra* pentru a mi se arăta.

— L-a ales? Dar dacă a fost o ciocnire întâmplătoare?

Din nou o întrebare fără răspuns.

— *Umbra* trăiește prin mine, zise Blondul. Rațiunea ei de a fi este cea de a crea o dublură – dublura mea. Existența ei în alt capăt al pământului n-ar avea sens. Fără sens ar fi să rătăcească aiurea prin orașul acesta, ferindu-se din calea mea. *Umbra mea* s-a întrupat spre a mi se arăta, iar nu pentru a mă evita, și mi s-a arătat într-un moment ales anume, pe o stradă fără circulație, unde observi chipul fiecărui trecător, mai ales când ai mania scrutării tuturor mutrelor, cum o am eu! Totuși nu mi-am dat seama că trecătorul singuratic, cu umbrelă, care vine direct în întâmpinarea mea, *sunt chiar eu,* decât în ultima clipă... Între noi nu erau mai mult de zece, cincisprezece pași; îi priveam chipul, însă foarte absent, și deodată instinctul îmi semnalizează: ceva nu e în regulă! Atențiune! Primejdie!

— Ce ai făcut?

— *Umbra* – cu ochii țintă la mine. Erau ochii mei. Ochii mei priveau în ochii mei! Poți să-ți închipui așa ceva? Am trecut foarte aproape unul de celălalt, trupurile noastre s-au atins, razant... Am avut timp destul să-l observ pe acel ins blestemat ce copiase înfățișarea mea. Nu lipsea nimic, nici măcar micile cicatrici de la bărbie și gât... Trecu numai o secundă, mi-am revenit din încremenire, m-am întors, am strigat: Domnule! Stai! Însă *umbra* nu dădu semn că auzise, nu se opri, nu se întoarse, nici măcar o tresărire nu străbătu acel trup (care era trupul meu...), ci continuă să se îndepărteze cu același pas, mecanic, orbesc, infernal, iar eu n-am avut

prezența de spirit de a-mi urmări dublura. Mi se făcuse frică! M-am frecat la ochi, încercând să cred că pur și simplu ațipisem din mers și visasem… Era o soluție comodă și aș fi adoptat-o cu plăcere dacă „visul” nu se repeta. Ieri pe înserate îmi bătu cineva la fereastră. Citeam… Citeam basme de Andersen, dacă vrei să crezi. Am sărit desculț, fără a bănui nimic rău – între timp întâlnirea de pe Ulița Lupului Dinafară îmi cam ieșise din minte. La fereastră – uite, la fereastra aceea, fiindcă știu că te interesează amănuntele – ca într-o oglindă cu însușiri deosebite care îți reflectă chipul, dar în alt mediu înconjurător, *m-am văzut pe mine*. Am dat un răcnet, de spaimă, de furie – nu știu. Am sărit din cabană răsturnând totul în cale, însă afară n-am mai găsit pe nimeni. Dar sub fereastră, în pământul moale se adânceau clar urmele celui care mă pândise de acolo vreme îndelungată. Poate ore întregi… De ce? Pentru a mă studia și cunoaște mai bine? Urmele acelea reale, adânci, certifică, dacă mai e nevoie de așa ceva, cât de reală e această *„umbră”*. Nu știu dacă asta trebuie să mă bucure sau nu. Nu știu dacă e preferabil să ai de-a face cu o fantomă sau cu o ființă reală.

— Ai povestit cuiva cele petrecute?

Vechiul meu inamic suflă lung fumul pe deasupra capului meu. După o clipă am repetat întrebarea. El izbucni:

— Nu! Nu mă dau în vânt după ridicol. Cine m-ar lua în serios? Nici ție nu ți-aș fi ciripit, dacă n-ai fi avut șansa, ori neșansa, de a te izbi personal de *umbră.* Și apoi, fiind vorba de *umbra,*

de *dublura mea,* consider că e o afacere strict personală. Voi supraviețui rezolvând-o, sau am să pier cu această taină…

— E o invitație de a nu-mi mai vârî nasul în viitor?

Niciun răspuns. Am pus altă întrebare:

— De ce ai zis că nici situația mea nu e de invidiat?

— Fiindcă, răspunse de data asta Blondul pe un ton solemn, te afli în situația paradoxală de *a nu știe cu cine ai conversat.*

— Când?

— Cum, când? Astăzi, aici.

— Ba bine că nu! La început cu *umbra,* dacă aia se poate numi conversație, cum singur ai spus, iar apoi cu tine, care mi-ai povestit toată po…

Blondul rânji.

— În locul tău nu aș fi chiar atât de sigur. De unde poți avea certitudinea că cel de la început n-am fost *eu cel adevărat,* și că acum nu stai față-n față cu *umbra?* Pe ce te bazezi? Doar pe niște vagi argumente, nedecisive. Cel care ți-a deschis părea să nu te cunoască, bun! Dar dacă era o simplă *plaisenterie* din partea mea? Dacă jucam un rol? Că purta niște haine pe care nu le mai văzuseși pe mine – he! – ce dovadă mai e și asta? Sau ce dovadă e faptul că *cel dintâi* te-a ținut afară în frig, iar cel de-al doilea te-a poftit în casă și te-a servit cu băuturi? *Umbra,* care e atât de abilă că știe să ia înfățișarea mea, putea s-o facă la fel de bine…

— Nu mai continua, am impresia că delirezi…

— Nu, pulsul meu e normal. Șaizeci și doi.

Altceva e deosebit de îngrijorător, dragă prietene. E sinistru faptul că *nici eu nu mai știu acum, dacă sunt eu cel adevărat, sau umbra...*

Cu aceste cuvinte vuindu-mi și răsucindu-mi-se în auz, l-am părăsit pe vechiul meu inamic, prietenul meu Blondul. (Sau poate *umbra sa?!*)

Și din clipa aceea multe zile și săptămâni de-a rândul, întâlnindu-mă pe parcursul acestor peripeții cu Blondul, n-am mai avut măcar o clipă certitudinea că stau de vorbă într-adevăr cu el, sau cu dublura...

Și o să vedeți din ce cauză.

Capitolul III

Apariția unui *alter ego,* a unei *umbre, dubluri, proiecții, dedublarea* personalității în fine, iată un subiect nu nou. L-au atins până și anticii bătrâni, iar ei știau câte ceva, zice-se. De aceea sunt mai mult decât conștient de situația cam ingrată a peanei mele. Nu voi da înapoi însă până ce nu voi duce până la capăt această istorie foarte contemporană. Este la urma urmelor una dintre marile aventuri ale vechiului meu inamic, prietenul meu Blondul – sper că nu și ultima. El este omul mult îndrăgit de Măria sa Aventura, și cu cât se ferește mai mult din calea ei, fiind deja pesemne puțin obosit, cu atât Ea îl caută mai cu îndârjire, ca o amantă respinsă, dar fanatic de credincioasă.

În notițele pe care m-am străduit să le fac și să le țin la zi, începând din clipa când mă pomenii și eu amestecat, cu sau fără voia mea, în această

acțiune, găsesc, caligrafiat cu litere mari, cuvântul FARSĂ.

Se decisese oare Blondul să joace o farsă, o prea ilustră farsă, mie, sau altcuiva? Sub FARSĂ, dau de alte însemnări cu privire la ce am făcut după ce grădina întomnată a fostului agent secret rămase în urma mea. Mare lucru n-am făcut, am comis numai un fel de greșeală mică. După ce autobuzul numărul cinci mă scuipă undeva în apropierea centrului, mi-a ieșit în cale vechiul meu inamic Z., băiat subțire la propriu și l-a figurat, cu tenul palid, c-o șuviță neagră de păr ce-i traversa fruntea inteligentă, *cauzeur* reputat, poet și – cer scuze – publicist, vechi colaborator a-l emisiunilor de satiră ale postului de radio local, epigramist și înrăit jucător de bridge.

O nouă rafală a ploii ne sili să căutăm adăpost într-o măruntă cofetărie de pe Ulița Cărbunarilor Dinăuntru. (Iată-mă folosind, la fel ca și Blondul, denumirile Clujului medieval…) Acolo, neavând ceva mai bun de făcut, am comis acea greșeală *mică*: i-am povestit *în mare* pățania Blondului, fără a da însă și nume. Z. Râse ca un cretin și făcu observația impresionantă că n-ar trebui să mă las dominat de asemenea halucinații, care se pot oricând întoarce împotriva mea. I-am dat dreptate în gând.

Peste cetate căzu o noapte.

Pe drumul Feleacului, sus, farurile automobilelor scormoneau cu disperare prin ceață, căutând direcția cea bună. În vreo două rânduri luna se ivi pe cer, ca o himeră, între șiruri de pâcle.

Soneria mă azvârli din pat la ora fantomelor: miezul nopții și câteva minute. Blondul stătea în pragul ușii într-o pelerină de pe care curgeau șiroaie de apă și se uita la mine ca un halucinat. Din părul ud picături mari i se prelingeau pe față; ai fi spus că plânge… Înainte de a intra, totuși, își scutură meticulos pelerina și-și răzui tălpile pantofilor de ștergător, deși se vedea prea bine că numai de asta nu-i arde. Trezit din somn și surprins de vizita neașteptată, totuși cuvintele rostite în ajun („… te afli în situația paradoxală de a nu ști cu cine ai conversat”) îmi bâzâiră prin cap, și drept urmare ochiul meu iscodi îmbrăcămintea vechiului meu inamic. Am recunoscut pantalonii de catifea mult uzați și pulovărul gros, gri, care-i ține loc de „haină bună”. (Ultimii vreo zece ani nu l-am văzut măcar o dată pe fostul agent secret luând costum de gală, cravată, cămașă albă etc. Poartă pantaloni de doc, din piele *de drac*, sau *c*atifea, cămăși grosolane, aproape rurale, sau cămăși în carouri tip „fermier”, peste care la vremuri grele trage o bluză scorțoasă din piele de cort – atât de veche, încât prin analize subtile pe ea cred că poate fi descifrată istoria colonizării Terrei – sau jerseul gri și inform de care aminteam; l-am văzut prezentându-se la o nuntă echipat ca un muncitor de la drumuri, care abia își părăsise munca, fapt care nu l-a împiedecat să devină omul zilei…).

Recunoscând, cum zic, acele țoale, oftai ușurat, zicându-mi în sine că este desigur el, iar nu *umbra*… Apoi, mimând aerul de supremă detașare pe care numai marii aventurieri îl au (iar

printre ei și Blondul), i-am aruncat o întrebare indiferentă, ca și cum apariția sa nu m-ar fi mirat câtuși de puțin.

— Hei! Încă mai plouă? Ce mizerie de timp…

Blondul surâse din colțul gurii, apreciind parcă tonul meu, însă, fără să se mai așeze în scaunul pe care i-l ofeream, trecu direct la chestiune:

— Mai ai aparatul acela de fotografiat de tip „Cloanne”?

— Trebuie să fie pe undeva, i-am răspuns.

— Ai și film?

— L-am *încărcat* acum vreun an și nu l-am mai folosit. N-am mai avut ocazia să fac poze pe întuneric.

— Ia-l și vino, zise Blondul. Și observând fața mea consternată: Bineînțeles, dacă nu te deranjez și dacă ai poftă de o escapadă „de zile mari”…

Am pus ibricul de cafea pe aragaz, sub privirea devenită rece a Blondului. Îl simțeam însă tremurând de nerăbdare. Până să fiarbă cafeaua, în vreme ce mă echipam în încăperea alăturată, strigai:

— Bătrâne! Ce pericole ne așteaptă? Să iau și mitraliera?

— Mai bine ia o sticlă cu rom vechi!

Nu era o noapte care să te invite la promenade. Un taxi năuc țâșni din ceață. Blondul îi puse o piedică, îl opri. Șoferul ne examină ca pe doi spărgători ce tocmai dăduseră lovitura și se pregăteau să dispară purtând în serviete întreg tezaurul vizigot – dacă o fi existând un astfel de tezaur. Dar dacă stau să mă gândesc, de ce n-ar

exista?

Mi se păru mie, sau cu adevărat taximetristul moșmondi ceva pe sub scaun punându-și la îndemână un obiect greu, *pour defense...* Turnul ascuțit al bisericii sf. Mihail defilă prin stânga noastră, taciturn ca un uriaș încremenit. Zece minute mai târziu Blondul îi spuse băiatului să oprească, achită, lăsând și un bacșiș, iar băiatul suspină ușurat trântind în urma noastră portiera și demarând cât putea de iute. Avea și motive: ne aflam la marginea orașului, țipenie de om împrejur, doar ceață, ploaie și, hm, foșnete suspecte...

Din câteva salturi ajunserăm pe domeniile Blondului. El descuie cu grijă portița și în clipa aceea am observat că la ferestrele cabanei mijește lumină. L-am prins de braț pe vechiul meu inamic:

— Nu ești singur! Cine e?

Simțeam cum sub apăsarea degetelor mele mușchii îi tresar.

— N-ai să mă crezi... În cabană e *umbra!*

— Cum?! Așa*... pe față?*

— Da! De câteva ceasuri s-a instalat la mine în casă...

— Vrei să zici că te-a dat afară?

— Șist! Nu ridica vocea... Am să-ți explic. Pregătește aparatul.

Răbufnirile vântului înăbușeau pașii noștri. Blondul mă dirija către fereastră. Interiorul se vedea perfect. Pe divan, în colțul camerei, stătea lungit un bărbat și citea la lumina veiozei... Era... era *umbra,* sau... Blondul. Un moment teribil de îndoială mă încercă. Bărbatul lungit pe divan, într-

o pijama albastră, era Blondul. Dar și cel de lângă mine era tot Blondul! Acesta din urmă, parcă simțindu-mi ezitarea, șopti imperativ:

— Nu pierde timpul! Fotografiază! Fă cât mai multe poze! Haide!

— De ce nu intrăm, peste *el?* De ce nu vrei o confruntare directă, acum când ocazia e atât de...

— Situația e mai delicată decât îți închipui! și Blondul, sau, în fine, insul de lângă mine își apăsă palma pe umărul meu. *Planul meu este altul.* Fă, bătrâne, la repezeală câteva fotografii. Ai grijă să-ți reușească! Neapărat să-ți reușească!

Acest „bătrâne” avu darul de a mă convinge cât de cât... Mi-am potrivit aparatul „Cloanne” în deschizătura ferestrei ca un spion ce fotografiază interiorul unei fabrici de armament... Deodată am făcut un salt înapoi. Blondul, adică *umbra*... în fine, insul din interior avusese o tresărire și privise fix către fereastră.

O, Mare Tartor al Infernului – era leit Blondul! În pijamaua sa albastră pe care o cunoșteam. Dar și cel de lângă mine era leit Blondul, în haine pe care le cunoșteam *mai de mult*... Mi-am dorit în acea clipă ca omul – sau *umbra* – din interiorul cabanei, sesizându-se de prezența străină a cuiva, să iasă și să aibă loc, totuși, confruntarea...

Încetișor, m-am apropiat iar de fereastră. Cel din cabană – să-i zicem provizoriu *umbra* – se liniștise. Citea din nou. (A doua zi, datorită excelentului meu aparat, aveam să aflu și titlul cărții: „Basme” de Andersen...) În schimb pisica Hella, trezită de zgomot, sau de vreo intuiție, își

părăsise perna moale din dreptul sobei, întinzându-se cu mare plăcere, curbându-și și îndreptându-și șira spinării, așa cum fac toate mâțele pălite de lenevii. Apoi se deplasă, elastică, până în dreptul divanului și miorlăi. Nu i-am auzit mieunatul. Doar gura i-am văzut-o căscându-se. (Aparatul „Cloanne” certifică…) Apoi sări pe divan și miorlăi lung, sfâșietor, chiar în urechea celui care citea. Acesta părăsi poziția sa comodă, merse la dulap, scoase o cratiță cu lapte și turnă în farfurioara Hellei. Mâța se repezi cu poftă.

Scena mă descumpăni și mai mult.

Exact în acest moment Blondul, sau, în sfârșit, tipul care mă trezise din somn pentru a mă aduce aici șopti:

— Știu ce te frământă, bătrâne! Ai îndoieli… Te întrebi care din noi este cel adevărat… Să știi însă că pisicile nu-și recunosc stăpânii după miros, adică nu dau importanță faptului, ca și câinii, pentru care *nasul* are mare importanță, fiindcă vederea lor e slabă… Și apoi nu m-aș mira să aflu că *umbra* are exact același miros ca și mine!

N-am zis nimic. Am continuat să fac fotografii. Pentru asta venisem!

Într-un fel sau altul, situația se va rezolva, nu?

Și aici, trebuie să fac o paranteză. Omul se obișnuiește cu de toate. Deși nu trecuseră ore foarte multe de când aflasem teribila noutate, faptul că există doi Blonzi, în loc de unul, nu mă mai frapa în mod deosebit. Dacă n-ar fi fost vântul rece, ploaia, dacă în alte condiții, iar nu în acestea mizerabile ar fi trebuit să-mi fac meseria de

fotograf-de-miez-de-noapte, situația ar fi început, cred, să mă amuze. Nu știu ce ar fi zis Blondul, cel veritabil, despre aceste gânduri ale mele! Însă parcă-i aud cuvintele:

„Dacă împrejurul tău ar începe să se vânzolească un ins aidoma ție la înfățișare și… chip, pretinzând că el este cel adevărat, iar nu tu, mă îndoiesc că ai lua-o chiar atât de ușor!”

La care, probabil, aș da replică:

„I-aș propune umbrei mele un *pact*… O alianță… De dragul senzaționalului. Spre a-i uimi pe unii… Nu e un fapt oarecare să te poți găsi în aceeași secundă în două locuri diferite!”

Iar Blondul – cel veritabil – continuând acest dialog imaginar:

„Da! Colosală ideea! Numai că pact și alianță poți face cu o *umbră,* cu o dublură amică”…

Și eu:

„Dublura ta n-a dovedit până acum intenții vrăjmașe”.

Blondul:

„Umbra e perfidă, nu se trădează ușor. Dar eu simt ce urmărește. Să mă înlăture, să mi se suprapună cu totul”…

Eu:

„Asta rămâne de văzut!”

Blondul:

„Niciodată nu m-a înșelat instinctul”…

Închid această paranteză.

Terminasem filmul. Făcusem nenumărate fotografii. În acest interval cel dinăuntru, după ce o servise cu lapte pe Hella, continuase să răsfoiască în liniște cartea. Pisica, sătulă, după ce-

și linsese musteața ațipise și ea.

— Care e următorul număr al programului? îl întrebai pe Blond, adică pe cel de lângă mine.

— Poți developa fotografiile, mâine, la prima oră a dimineții?

— Poți să-mi oferi o dovadă convingătoare că ești *cel adevărat?*

Îl priveam țintă, neclintit. Tremuram ușor. Îmi era frică, sau frig?

— Mă așteptam să intervină această dificultate, zise încet insul de lângă mine. Ce dovadă să-ți ofer? Supune-mă unui examen, însă scurt, pentru Dumnezeu!

Ieșisem amândoi în stradă. Ploaia ne izbea oblic.

— Când ne-am cunoscut? Unde?

— Acum vreo zece ani, răspunse insul, pe muntele Vlădeasa, la vreme de iarnă; ți se rupsese legătura la schiul drept, eu ți-am dres-o. Tocmai îți apăruse un nenorocit de volum de stihuri de care erai foarte mândru.

— *Merçi* pentru „nenorocit”! Ai fost convingător, mi-e destul. Da, pot developa mâine-dimineață *ne-no-ro-ci-te-le* astea de fotografii. Ce să fac cu ele? Un album?

— Poți veni aici cu ele, pe la zece?

— Mă voi strădui… Tu ce faci?

— Rămân aici.

— Cum? Rămâi aici să dârdâi?

— Da, da, rămân aici, cu destinul meu…

— Vorbe mari! Ce vrei să faci?

— Am un plan… Secret, deocamdată.

Așa că ne-am despărțit, pur și simplu, cu o

strângere de mână. Dacă voia el să rămână „cu destinul său”… Pe drum aceste cuvinte infame începură să-mi zumzăie prin cap. Blondul nu prea avea obiceiul de-a fi patetic… Dacă, totuși, *nu este el*, dacă îmi petrecusem noaptea în tovărășia *umbrei*, și la comanda ei executasem poze, ca un caraghios?! Imposibil, imposibil…

Din cartierul Grigorescu am făcut tot drumul pe jos, ca un prigonit al soartei. Nu circulau taxiuri, se ascunseseră prin găurile lor tainice și ronțăiau fân proaspăt, nu circula măcar o coadă de câine roșcat, sau vreo fantomă prietenoasă care să-și lase laba rece pe neașteptate pe umăr și să mormăie: „Încotro, puișor?”…

Se făcuse ora două și ceva și-mi veni o poftă nebună să-i trezesc și eu din somn pe alții câțiva, drept care, fără să ezit, m-am îndreptat spre locuința vechiului meu inamic, redactorul-șef. După lungi apăsări pe sonerie, îmi deschise nevastă-sa. Îmi zise că poetul luase un somnifer și dormea dus. Nu putea fi trezit. Am zis că trebuie, cazul e grav. Redactorul-șef apăru peste câteva minute, indispus. Era mort de oboseală, după un șir de ședințe. I-am expus repede, fără să respir, situația, dar atât de încurcat, încât omul nu pricepu nimic, absolut nimic.

— Bine, bine, mormăi răgușit, acesta e viitorul tău subiect, bun… Apoi către nevastă-sa: Oferă-i băiatului o cafea, pe mine mă scuzi…

După această ispravă, m-am gândit pe cine să mai deranjez. Pe fratele meu, care e arhitect, aici în oraș.

— Niculae, i-am spus, Blondul, cu care ți-am

făcut cunoștință, ăla la care ai înfulecat vara un castron cu căpșuni bune e acum în dublu exemplar…

— Ar fi bine să bei mai puțin, răspunse insul, la fel de posomorât ca și redactorul-șef. Pe mine în câte exemplare mă vezi?

A doua zi, în zori, după somn scurt și agitat, m-am apucat să prelucrez pozele. Mi-au ieșit de minune, toate. Nici nu bănuisem că pisica Hella e atât de fotogenică.

La ora nouă m-am ras, încercând să-mi vatăm cât mai puțin obrazul, fiindcă mâna-mi tremura, iar gândul umbla aiurea. În câteva rânduri m-am surprins spionându-l cu circumspecție pe individul din oglindă, care se rădea *la fel ca și mine,* spionându-mă și dânsul cu ochi nițel holbați, mult bănuitori. Îmi venea să-i trag una, pentru ca nu cumva să-i vină cheful de a ieși de acolo, din luciul argintiu al sticlei. Hotărât lucru, în discuția imaginară cu Blondul, acesta avusese dreptate. Ești dispus să iei lucrurile ușor când afli că un cunoscut de-al tău a căpătat dublură, dar ia să se întâmple una ca asta cu tine!… De aceea l-am avertizat pe tipul din oglindă să-și vadă de treabă. El făcu același lucru. În orice caz eram decis să nu permit apariția vreunui *alter ego;* doresc să fiu unicat! Înhămându-mă la o cravată sobră – cravata supliciilor spirituale – am rumegat pe îndelete vechea idee, pe care o forfecaseră desigur la vremea lor și triburile maya, a existenței „în negativ” a fiecăruia dintre noi în altă lume, alt univers, altă galaxie… Eventual în alt timp. Să zicem în viitor. Bucură-te, Vasile, fiindcă exiști în

viitor, peste două milioane de ani. Exiști în negativ. Asta nu înseamnă că exiști prin părțile tale rele, și nici în antimaterie. E mult mai complicat... Și, atenție, Vasile, la timpii folosiți! Deși e vorba de un viitor atât de îndepărtat, nu am zis *vei exista,* ci *exiști*. Timpul, în universul unde sălășluiește negativul tău, e în avans cu două milioane de ani față de timpul din bietul nostru sistem solar. Deci exiști în viitor, și totuși în prezent. Nu te chinui să înțelegi... Parcă înțelege cineva? Adică, da, în fond e simplu: ia, Vasile, două ceasornice, fixează acele primului la opt, ale celuilalt la zece, pune câte o furnică pe ambele scule. Furnica de pe al doilea ceasornic trăiește cu două ore mai târziu... adică... Ha, ha, ha! Ce prostie! Dacă am dat înainte cu două ore ceasornicul, nu înseamnă că am dat înainte și *timpul efectiv* al furnicii... și, de asemenea, nu am transpus-o *în negativ*... Oare și furnicile au o existență *în negativ*? Și ploșnițele? Ar fi exagerat... Ha, ha...

Tipul din oglindă făcu și el: Ha, ha...

Apoi cel din oglindă isprăvi cu legatul cravatei.

Nu, eu am făcut treaba asta, celălalt mă imita numai... Însă mă imita bine! Apoi, ca un fotograf conștiincios, am pu-s cele vreo douăzeci de poze într-un plic mare, alb. Când am privit pe fereastră, am văzut că ninge. Fulgi timpurii, fără șanse, care topesc pe umbrele și pălării. Energii ale naturii cheltuite zadarnic. Astăzi-dimineață sunt înțelept ca un arbore bătrân, numai că vorbesc prea mult.

Pe Blond l-am găsit tăind cu fierăstrăul o

scândură. Când ai o gospodărie ca a sa, mereu se găsește ceva de reparat. Scândura era de brad, și nu tocmai uscată. Rumegușul răspândea miros tare de rășină, parcă te-ai fi aflat într-un codru de conifere; pânza fierăstrăului dădea străluciri albăstrii, otrăvite. Ninsoarea contenise, primprejur nu mișca nimic, nici măcar o *umbră.* Era ora zece și un sfert, întârziasem la întâlnire numai cu cincisprezece minute, ceea ce față de eternitate și față de *existența în negativ* e doar un mizilic.

— Șezi, zise vechiul meu inamic.

M-am încruntat. „Iarăși nu mă invită în casă!” Este el, sau?... Dar dacă e *umbra,* la ce bun atâta hărnicie? De unde să-i vină *umbrei* ideea de a se apuca să taie scânduri?

— Sau, dacă vrei, du-te în casă. Vin într-o clipă.

Asta schimba situația. Mă așteptam s-o văd înăuntru pe Hella, însă lipsea. Plecase după aventuri, pesemne. Am aranjat fotografiile pe masă în succesiunea lor firească: Blondul – sau *umbra* – citind; aceeași ființă, plus Hella, lângă divan, cu gura căscată (miorlăia); *umbra* – sau Bl. – turnându-i lapte etc. Vechiul meu inamic intră, văzu pozele. Se încruntă fără motiv.

— Ce e? Nu-s reușite?

— Când le-ai făcut?

— Când le-am făcut? Ai uitat? Azi-noapte…

Blondul mă privi lung, *ca dintr-o altă dimensiune,* ca să zic așa.

— Ai fost în noaptea trecută aici?

Încercai, înainte de a înnebuni, să-mi ordonez

gândurile.

— *Nu știi* că în noaptea trecută am fost aici?

— N-aș fi bănuit una ca asta, în ruptul capului. Ai fost aici, m-ai pândit, m-ai fotografiat?

— Sigur! La cererea ta.

— Ți-am cerut eu să mă fotografiezi?

— Nu pe tine… Să fotografiez *umbra!*

— Dar asta nu e *umbra!* Sunt eu, în carne și oase, după cum e și pisica.

— Să recapitulăm… Nu m-ai trezit din somn azi-noapte, la douăsprezece?

— Nu m-am mișcat de acasă.

— Atunci, *cine* a fost la mine?

— De unde să știu!

— Ascultă, am zis exasperat, în ce împrejurări ne-am cunoscut noi, și când?

— Păi…

— Numai atât? „Păi”?…

— Ce naiba se întâmplă cu tine?

— Nu știu dacă se întâmplă ceva, cu mine, tine, sau cu cine… Poți, totuși, să-mi răspunzi întrebare: când ne-am cunoscut?

— Parcă odată într-o iarnă, la schi…

— *Ăla* de azi-noapte știa foarte exact!

— Cine era *ăla?*

— De unde să mai știu, am murmurat, învins.

— Te-a vizitat în noaptea trecută *umbra?*

— Cine mai poate ști care dintre voi doi e *umbra* și care e cel real…

— Eu sunt cel real. Sper…

— Speri!… Am mare poftă să mă retrag din toată afacerea.

— Și dacă e prea târziu? ripostă Blondul

gânditor. E simplu să te retragi, dar poate e imposibil… E simplu să te retragi, greu să rămâi. Vrei să-mi povestești ce s-a petrecut azi-noapte?

— Zău dacă am chef de așa ceva, am dat răspuns.

Pe urmă, izbit de o idee, am tăcut mult.

— Ce e?

Am zis:

— Îmi sună capul ca un clopot… Uite ce cred eu: Sau unul dintre noi e nebun, sau tu îmi joci una dintre cele mai sinistre feste. Cred că am descoperit adevărul: nu există niciun fel de *umbră!*

— Ar fi grozav, abia răspunse vechiul meu inamic.

În clipa aceea amândoi tresărirăm. Cineva ciocănea rar, distinct, la fereastră. Ne-am întors capetele în aceeași secundă.

În fereastră, cu obrazul aproape lipit de sticlă era Blondul, sau *umbra* sa!…

Capitolul IV

În fereastră, cu obrazul aproape lipit de geam era bondul, sau *umbra* sa…

Pot zice însă și altfel: în cameră, la un pas de mine, se afla Blondul, sau *umbra* sa. Pentru a mări confuzia, în acel moment derutant vântul (oare vântul?) răsturnă undeva un obiect care se sparse cu țipăt subțire, muzical – ai fi zis că ricoșează niște gloanțe de o stâncă – și o burniță deasă, orizontală, învălui cabana.

Dând ascultare exclamației Blondului –

admițând că insul de lângă mine era Blondul – m-am pomenit afară, orbit de zăpada aceea grea, amestecată cu apă și poate – de ce nu? – cu fine cristale de sare sau de mai știu eu ce. Observarăm siluetele a doi inși ce goneau în direcții diferite… Mă luai după cel din stânga, iar Blondul porni pe urme: celuilalt, care tocmai trecea în goană peste gard ca un săritor peste ștachetă, în plin antrenament. Fugarul meu dispăru dincolo de dâmb. Acolo curge Someșul, tulbure și neprietenos în acel anotimp; nu exista prin apropiere niciun pod… Fugarul n-avea unde să dispară și totuși, când am coborât, aproape rostogolindu-mă pe poteca argiloasă, n-am văzut în lungul apei pe nimeni, n-am văzut nimic. Nimic în afară de o pasăre imensă, neagră, instalată pașnic pe un bolovan colțuros… Mi-am zis, ce poate să caute aici o pasăre, atât de mare, atât de neagră, atât de singuratică?

Nu, nu era o pasăre, însă impresia primului moment, poate și datorită perdelelor mișcătoare ale burniței și ploii, asta era. Individul purta palton negru, uzat rău, un fel de șapcă de piele cu urechi foarte lungi, și părea să nu se sinchisească nici de timpul mizerabil, nici de apropierea mea, cu toate că întâlnirea a doi inși necunoscuți la marginea orașului în astfel de condițiuni nu era un fapt oarecare.

Ascuțea capătul unui băț cu ajutorul briceagului. La fel de bine ar fi putut să-și înnoade și să-și deznoade șireturile, dacă le avea, la nesfârșit… Începeam să-i deslușesc fața smochinită și bătrână. Ședea pe stânca umedă, cu

genunchii ridicați, și, încă înainte de-a mă fi apropiat bine, zise tare, să-l aud:

— Mi se spune Chiorul!

— De ce? mă pomenii întrebând.

— Firește, din cauză că *nu-s* chior! Însă fac parte din Banda Chiorilor.

— *De când?* îl chestionai calm, stând drept în fața lui.

Aveam în față un moșneguț tare prăpădit, cu bărbie învinețită de vânt, cu ochii spălăciți. Nici faptul că ținea în mână un briceag mare, vânătoresc, cu care continua să ascută, rar, nuiaua aceea blestemată, nici micul amănunt că făcea parte din Banda Chiorilor (!) nu-l făceau cât de cât redutabil. Numai glasul său decis, ascuțit, impertinent, sâcâitor cumva, atrăgea atenția. Astfel de glasuri trebuie să aibă profesorii de latină bătrâni și pensionari – să mă ierte dumnealor..

— De când! repetă Chiorul. Hi, hi. Întrebarea nu e logică. Până acum n-ai auzit de *Bandă,* normal era să pui alte întrebări…

— Mă jur pe toți ochii lipsă ai chiorilor dumitale că logica n-are ce căuta astăzi aici! Ce logică e în bățul pe care-l ascuți? Poftim altă întrebare: caut pe cineva. Ai văzut pe unul trecând pe-aici în goană?

— Ce să caute cineva pe-aici la vremea asta?

— Dar dumneata?

— Eu mă îndreptam către „Hanul Azteca”.

— Mi se spune Fachirul, i-am zis. Nu există niciun „Han Azteca”.

— Nu există niciun fachir, făcu bătrânelul și

mă privi țintă pentru întâia dată. Era calm, răutăcios, vag agresiv.

— Nu există niciun chior, nici o bandă și nici dumneata nu exiști! nu mă lăsai mai prejos.

— Ochii animalelor sunt radare excelente.

— Ceeee?!

— Ferește-te de ochii animalelor!

— Ferește-te de mine, domnule, care faci pe misteriosul!

— Doar n-ai să ataci pe un biet bătrân. Și apoi, vezi! Îmi arătă senin briceagul și bățul ascuțit.

Am privit împrejur, obosit, întrebându-mă din care clinică scăpase insul. Nu mă interesa cine știe cât. Dacă ăia de la neuro nu știu să-și păzească nebunii, îi privește. N-am să umblu eu prin coclauri să-i recuperez pe toți săriții de pe fix… Unde ar fi putut să dispară cei doi fugari? Și de ce fuseseră doi? Gândul că acum prin lume circulă, poate, trei Blonzi mă îngheță. Cu doi, încă, parcă, se mai putea trăi, dar cu trei… Chiorul continua să-și ascută craca. Poate se pregătea să înțepe niscaiva viermi. I-am întors spatele fără să mai scot un cuvânt; și așa vorbisem prea mult. După vreun sfert de oră de mers, la cotitură, am dat de un stăvilar și o punte suspendată pe cabluri groase. N-o știam. E adevărat că de ani de zile nu mă mai plimbasem pe aici, cu toate că Blondul mă invitase destul la partidele-i de pescuit. După ce am trecut peste puntea care vibra la fiecare pas, m-am pomenit în mijlocul unor răzoare negre și cleioase, străbătute de cărări înguste. Desișuri răsăreau ici și colo ca perii unor arici. Eram plin

de nămol până mai sus de glezne și toată aventura îmi apărea într-o lumină deosebit de dezagreabilă. De fapt încotro mă îndreptam, și de ce? În spațiul acesta cețos, nesfârșit și milos, *umbra,* sau *umbrele* avuseseră vreme să dispară definitiv. În depărtare nori albicioși, probabil încărcați cu zăpadă, scărpinau culmile Gilăului. În spate, pe costișa dealului casele rare și mici păreau mai degrabă bârloguri. Pe arătură, brusc, în calea mea un iepure… Drace, drace, semn rău! Urechile lungi plutiră în salturi mari, făcea un ocol; nu părea din cale-afară de speriat.

Pe urmă avui o nouă întâlnire.

De după un pâlc de plopi, un om venea în goană către mine. Era Blondul! Părea să fie cel adevărat, dar parcă puteai ști!

— L-ai prins? strigă gâfâind. Era acoperit cu stropi de noroi din cap până-n picioare.

— Dumnezeule, nu! Parcă poți prinde o *umbră…*

— Mie mi-a scăpat pur și simplu printre degete. A intrat în una din curțile de pe partea cealaltă a drumului, a zăvorât poarta… A trebuit să escaladez gardul și am avut scandal cu trei muieri dintr-o dată… Până să lămuresc lucrurile…

Îl priveam, puțin plictisit. Poate spune adevărul, poate minte. Ce criterii mai pot avea ca să știu care e vechiul meu inamic *cel adevărat?*

— Și următoarea mutare?

— Ne întoarcem acasă, răspunse Blondul (sau *umbra* sa). Ba nu, se răzgândi el dintr-o dată, spre marea-mi disperare. Dacă, totuși… Scormoni atent cu privirea orizontul încețoșat. Dacă mai ai pic de

energie în tine, haide să… Vezi stâlpul de înaltă tensiune din văgăuna aceea? Facem fiecare încă un ocol, scormonim terenul și ne întâlnim acolo…

— Fie, i-am răspuns resemnat.

Dacă-mi cerea să merg pe jos până în Bizanț era același lucru.

— Fii atent la urme, mă povățui, pornind pe direcția sa, brusc, ca un cal nărăvaș, cască ochii!

— Ce fel de urme?

— În terenul acesta moale au rămas desigur întipărite urmele *ălora!*

— Ce tot spui? Mă bucur! Numai că eu nu-s apaș. N-aș ști să deosebesc tiparul unei copite de cel al unui șoșon.

Blondul însă, purtat de inexplicabile energii, era de-acum departe. Am luat direcția aproximativă ce mi-o indicase, dar niciun avânt nu-mi dirija pașii. Pierdeam și regăseam cărarea. Sau cărările, fiindcă erau multe; duceau în toate direcțiile și nicăieri… Mai curând nicăieri. Între timp ploaia, burnița, vântul încetaseră, pentru a porni iar, și tot așa. Eram rebegit de frig, ud ca un câine netrebnic, și dacă m-ar fi întrebat cineva de fapt ce caut pe acolo, zău că n-aș fi știut să dau un răspuns satisfăcător. Ce căutam?

Privii în spate.

Îngrămădit între cețuri, orașul părea o cetate interzisă, pe veci pierdută. Amiaza trecuse de mult, frigul sporea. Am ajuns într-un ținut cu șiruri de râpe, între care aveam șansele să mă rătăcesc definitiv. Într-adevăr, stâlpul de înaltă tensiune pe care mi-l fixase Blondul drept punct de reper nu se mai vedea. Pierdusem direcția? Dar *ce* nu

pierdusem?

De aceea lătratul unui câine venind de undeva, nu de prea departe, îmi păru dangăt salvator. Nu vedeam încă nimic, însă desigur prin apropiere se afla o casă. Poate o casă de oameni cumsecade. Eram decis să nu mai continui marșul acesta absurd. Poate că aspectul meu jalnic îi va îndemna pe acei oameni cumsecade să-mi ofere un ceai – dacă nu cumva vor pune câinii pe mine! O șuviță de fum se învârtejea către cer, luptându-se cu vântul. Iată, dincolo de încă un dâmb și o râpă, casa! Mă apropii cu pași mari. Ochii mi se deschid mari cât felinarele când văd:

Firma era vizibilă și nu era așezată strâmb. Însă, pe legea mea, acest amănunt abia dacă are vreo urmă de importanță. M-am grăbit să intru, ispitit de niște mirosuri îmbietoare. Un clopoțel – de argint? – vesti apariția mosafirului. Nu-mi mai puneam întrebări, și ar fi fost destule: „Hanul Azteca”, de unde până unde? În oraș, nimeni nu știa de el! Și, de ce aici, departe de orice cale de acces? Ce mușterii insoliți au curajul să treacă peste câmp, cărând arătura pe tălpi, în labirintul nedeslușit al potecilor înecate de ploaie?

Sala scundă, spațioasă îmi apăru cu totul pustie. Mesele se înfățișau solide, late, din lemn lustruit, rare, numai vreo cinci; pereții erau afumați, cu șiruri de tablouri întunecate, pe care

abia puteai distinge profiluri de tâlhari bărboși. Când zic tâlhari nu glumesc. Sub fiecare mutră, inscripții pe carton alb avertizau: „Codrea Speriatu mare tălhariu de la Românași la Meseș”, sau: „Șuț Sămăngoi, fur vestit la calea Feleacului, sec. XV”… Aceste nume de tâlhari de operetă îmi dădură de gândit… Chiar așa să-i fi chemat: Șuț Sămăngoi? După ce mă holbai o clipă și la figura neagră a lui Mulă Cătălin („lotru de samă la drumul Hodinului”…), meditând la plăcutul amănunt că „avem și noi căpitani iluștri de hoți”, nu numai Englitera, Spania, sau Svițera, m-am îndreptat către tejghea, unde nu era nimeni, și întrucât clopoțelul de la intrare și pașii mei nu iscaseră vreo umbră de hangiu, cum tremuram încă de frig și eram ud ca un scutec mi-am turnat o porție de băutură care să mă ardă. Gestul acesta fu suficient de magic pentru a provoca apariția mult plăcută ochiului a unei fetișcane împlinite, cu păr verde, și ea exclamă: „Primul client!”

— I se zice Fachirul! pronunță un glas cunoscut în spatele meu.

Era bătrânelul care avea mania ciudată de a ascuți bețe. Chiorul. Când intrase? Clopoțelul de ce nu dăduse de știre? Renunțând să mă mir în această privință, m-am mirat în alta, și i-am vorbit fetei:

— Primul client?! Dar când ați deschis?

— Acum zece minute.

— Fără tămbălău, fără panglică tăiată, fără discurs?

— Cine să ajungă aici pe vremea asta?

— Totuși, un han e făcut ca să se ajungă la el.

Altfel ce rost are?

— Da, însă acesta e „Hanul Azteca”...

— Ce importanță are cum îi zice?

Între timp Chiorul înaintase cu viteza unei larve, și acum își rezemase coatele de tejghea. Nasul lui bont părea că fusese ciopârțit cu sadism. Sub acest nas mijeau, abia acum observam, câteva fire răzlețe de mustață sură printre care picături de sudoare, sau fulgi topiți, sticleau ca niște diamante mici și false.

— Melania, croncăni Chiorul, cum onorezi prezența primului client?

— S-a onorat singur!

Fecioara cu plete verzi privi paharul meu aproape golit. Începu să miște sticle, schimbându-le locul.

— Vă cunoașteți?

— Aici toată lumea se cunoaște...

— Am auzit lătrând câinii, îngânai pierdut, unde-s?

— L-ai auzit lătrând pe Rex, preciză Chiorul.

— Pe toți câinii îi cheamă Rex. Unde e?

Chiorul luă de pe tejghea o nuia scurtă, pe care nu o observasem, de dincolo de barajul sticlelor, și se apucă s-o ascută. După ce isprăvi această operațiune delicată, arătă cu vârful subțire portretul lui Coriolan Stufu-Gură, „tălhariu de pustă, sec. XVIII”.

— Știi cine e?

Se întoarse către mine și paltonul lui uzat și negru fâlfâi.

— Domnișoară Melania, m-am adresat fetei ce se uita la mine cu indiferența unui vânător de tigri

căruia-i răsare în drum un șacal, care ar fi cel mai simplu drum, către oraș?

Ochii ei chicotiră.

— Nu vă place la noi? Nu e cald și familiar? Și adăugă pe un ton enigmatic următoarea platitudine *Avem și bere…*

Bere! Iar din partea cealaltă, Chiorul mă înghesuia cu aceeași întrebare:

— Spune, știi cine-i ăla?

I-am răspuns:.

— Coriolan Stufu, tălhariu de…

— Pe dracu'! mă întrerupse. Nimic nu pricep! E Șorban. Matematicianul Șorban. Ce zici de asta?

— Șorban? Cel care a decretat că X nu se întâlnește niciodată cu Y, și apoi s-a sechestrat într-o subterană? Cunosc povestea, e…

— Nimeni n-o cunoaște! deveni agresiv Chioru E uitată de mult. Și nici măcar nu e uitată, fiindcă n-a fost cunoscută.

— Vreau să plec!

— E devreme. *Trebuie să-l aștepți pe Blond.* Aveți întâlnire aici.

— Ce știi tu despre Blond, diavol falit ce ești!

— Mai mult decât știe el despre el!

În fața mea răsărise o uriașă halbă de bere și am apucat-o cu gândul s-o deșert pe nerăsuflate, când glasul ascuțit al Chiorului mă pironi:

— Stai, ticălosule, nu ciocnești cu mine?!

Pe tejghea lunecă spre el o halbă identică; mă făcuse „ticălos”, dar și eu îi adresasem seraficul titlu de „diavol falit”. Eram chit prin urmare, puteam ciocni, și am ciocnit sub privirea indiferentă a Melaniei. Chiorul nu se încurca,

dădu pe gât lichidul rece și amărui, și-mi zise:

— Am să-ți fiu confident.

— Tocmai asta-mi lipsea! lunecară cuvintele din gura mea ca niște cocoloașe moi de vată fumigenă și urmă un spațiu de timp, când gol, când traversat de mutre ciolănoase de „tâlhari la drumul mare”, iar dintre ei nu lipsea nici Șuț Sămăngoi, nici Coriolan Stufu-Gură, Codrea Speriatu sau ceilalți ce străjuiau „sala de primire” a Hanului Azteca. Drept e că sub barba urâtă a lui Stufu-Gură se conturau uneori trăsăturile fine ale feței savantului Șorban, așa cum îmi sugerase Chiorul. Straniile sale revelații, ce au uimit cândva lumea calculelor abstracte, par acum să fie date uitării. De altfel se zice că omul acela n-a dus nimic până la capăt. Iar retragerea sa benevolă într-o subterană, unde ar fi pierit până la urmă, face parte desigur dintre mituri…

Frumoasa Melania, care mă drogase cu sânge rece, ca o infamă ce era, îmi apăru de asemenea în lungul timp mort – care totuși nu era chiar mort de tot, de vreme ce astfel de figuri îl traversau – cât am zăcut inconștient. Bogatul ei păr verde se transforma într-un lac răcoros în care mă azvârleam cu mare bucurie. Între mrejele încurcate ale acestui coșmar nu-mi apăru Blondul, care totuși era implicat mai direct decât mine în această afacere, nici imaginea cascadei Victoria, nici premiul Pulitzer (la care râvnesc în taină).

Curios, nu?

Capitolul V

M-am trezit sub ochii bufniței.

La Cheile Turzii într-o firidă a peretelui de stâncă trăiește și acum o bufniță, de fapt o buhă foarte bătrână. Poate și foarte înțeleaptă, nu știu. Nu s-a inventat încă un mintometru pentru a măsura deșteptăciunea păsărilor nopții, dar cred că ar fi nevoie. Pentru oameni așa ceva ar fi de prisos; ei cu toții sunt foarte mintoși. Cabanierul, care era acolo, în Chei, prin anul șaptezeci, urmărea cu un vechi ochean mișcările acelei buhe, care se ivea foarte rar pe marginea firidei sale la lumina zilei, fiindcă lumina nu-i spunea mare lucru, pesemne. Pentru ea lumina era întunericul, dar pe întuneric nu putea fi văzută fiindcă pentru ochiul omului întunericul e de nepătruns, și poate că numai pura întâmplare și jocul la sorți al naturii a făcut să fie așa. Cum ar fi arătat civilizația, sau civilizațiile, dacă ochii noștri ar fi fost *buni pentru beznă* încă nu m-am gândit. Poate că mai este vreme. Poate că n-ar fi arătat nicicum, sau cu totul altfel, sau chiar mult mai bine…

Am deschis deci ochii, sub privirea neclintită a bufniței, care mă pironea dintr-o mare colivie cu gratii rare, atârnată deasupra patului unde organismul meu prelucrase drogul aruncat în bere de prea blânda Melania, hangița cu părul verde. La început marea nemișcare a păsării îmi sugeră că e vorba de o bufniță împăiată, care-și trăise traiul. Ce să caute o bufniță împăiată în colivie nu m-am întrebat. O fi așezat-o acolo pentru ca să

pară mai verosimilă? Dar o bufniță e verosimilă și vie și împăiată, și în colivie și în afara ei... Și pe un horn, și pe un umăr de vrăjitoare.

Încăperea în care mă aruncaseră nu avea ferestre. Mă aflam, te pomenești, în subteranele unde savantul Șorban se sechestrase de bună voie după ce decretase că X nu se întâlnește cu Y? Dar povestea cu învățatul acesta dement eu am inventat-o. Nu mai sunt chiar sigur că eu am inventat-o. Două lămpi ne pândeau din două unghere. Între ele lumina circula în diagonală. Bufnița mă privea, de sus, nemișcată. Eu o pândeam, de jos, la fel de neclintit. Aș putea să zic că în această strâmtă încăpere, unde totul părea înțepenit și fix, în fond domnea o mare circulație. Privirea mea se arunca într-una către profilul malefic al păsării. Bufnița, vie sau moartă, își adâncea ochii în adâncul sufletului meu. Lampa numărul unu își împingea clipirile către lampa numărul doi. Aceasta răspundea la fel, expediind ascuțite și galbene cutremurări... În afară de aceste *mișcări,* ce pot ține și de iluzie, am descoperit, însă mult mai târziu, fără a-mi da seama cât de mare era acest interval, o formă de mișcare mult mai concretă, cu toate că nu era palpabilă. Pereții nu erau întesați cu chipuri de bandiți, ci doar pe cel vizavi de mine fotografiile mărite a trei inși cu fața slabă, lungă, cu ochelari negri pe ochi, abia dacă atrăgeau atenția. Erau niște nevăzători? *Deasupra fotografiilor se cățărau încetișor două pete de lumină.* Perfect rotunde, și nu mai mari decât amprenta degetului mic al unei fetițe. Distanța dintre ele părea să fie cam aceeași

ca dintre ochii bufniței, câțiva centimetri, și când spun asta nu o fac întâmplător, ci anticipând ceea ce avea să se întâmple. Mi-am dat seama de existența petelor de lumină, adică am devenit conștient de prezența lor, și această prezență *s-a impus* câmpului meu analitic doar în clipa când am constatat că ele își schimbă locul. Lunecau atât de încet, că la prima vedere păreau fixe. Pot să zic și altfel: *erau atât de nemișcate, încât păreau să lunece permanent.*

Dar timpul paradoxului încă nu a venit.

În realitate cele două sclipiri înaintau în diagonală deasupra portretelor, parcă pe pipăite, și cu atâta fereală că mersul lor era imperceptibil, ca al unui minutar. Această insistentă curgere apăsătoare, ca o pândă, trezi în mine toată neliniștea omenească posibilă. Am sărit din pat. Cu această ocazie m-am convins că bufnița e vie. Capul i se roti cel mult cu un grad. Cât să permită ochilor să mă urmărească *din plin.* Aveam în dreapta bufnița, în stânga petele de lumină, tot ca niște ochi… Bufnița nu era totuși decât o pasăre a nopții, cu aureolă cam sinistră ce e drept, însă despre *ceilalți ochi* nu știam ce să cred. Orice lumină reflectată pe un corp are o sursă, ori eu n-am reușit să descopăr din ce ungher mohorât al încăperii veneau cele două raze subțiri, proiectate pe pereți. Mai mult, cățărându-mă pe un taburet mi-am pus palma exact în dreptul petelor, astupându-le. În mod normal lumina ar fi trebuit să se transfere pe mâna mea. Nu s-a întâmplat însă așa. Cei doi păianjeni luminoși continuau să existe și să se cațere încetișor, ignorând faptul că

nu mai aveau cum să ajungă la perete din cauza obstacolului – mâna mea. Înfiorat, mi-am propus să renunț la astfel de experimente și să aștept. Simplu de zis. Descrierea închisorii mele – fiindcă asta era – nu cred să-mi răpească mai mult de cinci minute, dar merită. În afară de bufniță și de *ceilalți* ochi, n-aș mai avea nimic special de semnalat, dormeza, covorul de iută, un taburet, masa cu o carafă de apă. Modestă cameră de cabană sau, să zicem, de han… Hanul Azteca… Însă la nici o cabană, la niciun han nu sunt odăi fără măcar o fereastră… Prin urmare, nu mă aflu la han, ci tot în subterană. Subterana lui Șorban. Cine m-a pus să inventez basmul acela de groază? Dar eu l-am inventat?

Repedea mișcare ce o prinseseră cele două pete de lumină îmi atrase atenția. Acum lunecau pe tavan cu iuțeala unei perechi de șoareci care ies la promenadă. Se deplasau, vădit, în direcția bufniței. Până la urmă, înaintând sigur, se suprapuseră pe ochii blestemați ai păsării, *intrară în ei.* Privirea bufniței căpătă acum o sclipire nouă. Simțeam aproape fizic cum energia cumulată a ochilor cu cea nouă, misterioasă, a luminițelor umblătoare se dirijează în întregime spre mine. Mă aflam ca sub ocularele unui original microscop… Nu trebuia să fiu cine știe cât de înțelept ca să-mi dau seama că sunt supus unei afurisite de experiențe!

Ei bine, domnilor, nu!

Nu accept să fiu cobaiul dumneavoastră!

M-am uitat să văd la ce oră luasem această istorică decizie de neacceptare, dar ceasul îmi

fusese sustras… Canaliile îmi luaseră singura armă. Dreptul de a-mi cronometra supliciul… Sau agonia. Prin buzunare descoperii totuși carnețelul, un capăt de creion, batista. Batista am instalat-o în chip de *perdea* pe gratiile coliviei în fața ochilor bufniței. Să nu mă mai vadă! În carnețel m-am apucat să notez febril rezumatul celor întâmplate. Iată ultimele cuvinte ale acestor însemnări: „… iar temnița în care inamici necunoscuți m-au aruncat nu are ferestre. Și nu are nici măcar ușă. Nu știu pe unde se intră aici. Și mai ales nu știu pe unde se iese…”

Aproape satisfăcut că lăsasem posterității acest mesaj, bucuros că anihilasem probabil infama experiență doar cu ajutorul unei batiste, chinuit însă de o foame năucitoare, de o sete devorantă m-am întins pe dormeză, decis să întâmpin cu demnitate tot ce avea să urmeze. Orice…

Când am deschis iar ochii (în lipsa ceasului nu puteam ști câtă vreme dormisem) la căpătâiul meu ședea în poziție tipic pisicească un cotoi mare și negru. Nu torcea. Nu mă privea amical. Dar nici cu dușmănie. Se mulțumea doar să mă măsoare cu o anumită indiferență, ca pe un șobolan mult prea mare pentru apetiturile sale.

Bufnița dispăruse. Și colivia, cu batista mea cu tot. Ce mârșăvie! *Dacă va trebui să-mi suflu nasul?* Alte schimbări n-am mai remarcat în odaie, doar o absență. Lipseau petele de lumină. Mintea mea ascuțită, ca a unui om înfometat, nu se lăsă păcălită: dacă petele de lumină se aflau deja *în ochii mâței?!* Am mângâiat, experimental,

animalul, să trag concluzii, să văd dacă și el este pornit împotriva mea. Acceptă gestul, cu superioritate însă, nu cu îngâmfare, ceea ce-mi dădu de înțeles că era un motan neutru, sau un motan-unealtă. Un inconștient… Probabil ticăloșii se serveau de ochii lui, dar cum să-l conving să și-i închidă, sau măcar să privească în altă direcție, nu tot timpul spre mine?

N-am avut de ales; m-am descălțat și am înfășurat un ciorap împrejurul ochilor motanului, cu toată împotrivirea sa decisă. Mi-am examinat apoi zgârieturile: nu erau foarte grave. Nu din pricina lor aveam să pier, desigur… Vreme de un sfert de ceas animalul se chinui să se elibereze de stânjenitoarea povară. Nu izbuti și se refugie într-un colț al încăperii, posac, și se ghemui acolo, pufnind la răstimpuri, mâniat. I-am zis:

— N-am ce-ți face, bătrâne, asta e situația. În alte împrejurări, am fi fost prieteni, însă destinul e nemilos…

La auzul vocii mele motanul miorlăi înfiorător, de parcă s-ar fi aflat pe un acoperiș, sub clar de lună, scutură iarăși din cap, abrupt, însă ciorapul rezista bine. Numai eu nu rezistam bine… Încetul cu încetul, din cauza epuizării, realitatea începu să se îndepărteze de mine, să se topească exact ca o poză dintr-un ziar care arde. Nu mă mai interesau nici zvârcolirile motanului, nici consecințele aventurii în care fusesem împins. Orașul, cu întortocheatele-i complicații, nu mai exista, în schimb în mine, sau deasupra mea, se năruiau unul după celălalt turnuri crenelate, se prăvăleau solemn și lent, într-o tăcere cumplită.

Se făcea că sunt ultimul dintre turnuri, ultimul dintr-un șir, și-mi venea rândul să mă înclin… Nici nu știu ce ar mai fi de adăugat! Există o zonă în care cuvintele se încurcă sau capătă cu totul alte semne, ca și acele particule ale materiei trecute experimental prin câmpuri de forță la viteze inimaginabile, pentru a-și inversa proprietățile sau pentru a și le trăda pe cele ascunse. S-ar fi zis că trecuse o veșnicie de când îmi urmăream *umbra*… Dar ce tot vorbesc, este vorba de *umbra* Blondului! În două rânduri realitatea se întorsese către mine sub forma unor ochi, ai bufniței, ai motanului pe care-l terorizasem… A treia oară îmi venii în fire având alături capul inteligent al unui câine. Câinele Rex, desigur… Cred că era vorba de un doberman. Un exemplar strălucit, uriaș, negru ca smoala și ca… nenorocitul acela de motan ce intrase în conflict cu mine, într-o altă perioadă, poate cu o sută cincizeci de ani înainte. Acest câine puternic mă scruta cu mare atenție, și aș îndrăzni să afirm că ochii lui întunecați trădau o anume curiozitate ironică, aproape omenească. De asemenea am băgat de seamă că ochii lui erau ceva mai luminoși decât s-ar fi cuvenit să fie ochii unui simplu câine, de unde am tras concluzia atât de favorabilă pentru mine (!) că petele de lumină lucrau, și *lucrau* probabil de multă vreme, fiindcă nu știu de cât timp mă aflam sub privirea dobermanului. Începeam să am o bănuială vagă, dar suficient de sinistră în legătură cu intențiile ticăloșilor. Din instinct și fără a privi împrejur mi-am dat seama că nu mă mai aflam în strâmta încăpere, străjuită de portretele celor trei asceți,

unde avusesem prima întâlnire cu pasărea. Mă scoseseră de acolo – dar cum, pe unde? Eram întins pe o rogojină, iar sub rogojină câteva lădițe alcătuiau un pat improvizat. Două bătrâne Petromaxuri aruncau o lumină destul de vie, însă numai asupra mea, acțiunea lor în direcțiile celelalte fiind zăgăzuite de grosolane paravane din carton sau scândură. Totuși era de presupus că spațiul negru sau violet de dincolo de perdeaua de lumină era mare și haotic. Subterană? Subterana lui Șorban? *Dar Șorban nu există!...*

Câinele nu mă slăbea din ochi. Fusese astfel dresat? Bun! Dar cum poate fi dresată o pisică? Fiindcă și motanul acela afurisit mă fixase cu intensitate, până să-i pun perdea pe mutră...

— Rex, mă adresai câinelui, ca unei ființe cugetătoare, dă-o dracului! Te-ai aliat și tu cu canaliile ce m-au sechestrat și mă lasă să pier de sete și foame! Să-ți fie rușine, Rex!

Straniu! Ca și cum ar fi înțeles vorbele mele, marele doberman întoarse capul, parcă rușinat. Apoi începu să se rotească împrejurul „patului” meu frământând pământul cu labele-i mari. Eram atât de slăbit, încât nu aveam nici o poftă să mă ridic și să cercetez unde mă aflu. Poate nici nu aș fi avut putere să fac mai mult de zece pași. Și apoi, mă simțeam supravegheat. Rex, tot rotindu-se împrejurul meu, deveni mare, tot mai mare... Ghearele labelor sale căpătară dimensiunile unor rădăcini, iar picioarele le avea groase cât copacii. Dacă ar fi deschis botul, m-ar fi înghițit ca pe o felie de parizer... Coșmarul continua... Umbra imensă a câinelui făcea ca aerul să fie dens, gros,

îl înghesuia, micșora spațiul vital – cum de nu știusem până atunci că blândul *canis familiaris* are această proprietate înfricoșătoare de a se dilata și că el, considerat, alături de cal, amicul credincios al lui *homo sapiens,* e de fapt principalul dușman, agent al unor existențe ascunse, ce pun la cale înlăturarea civi… Dar să ne oprim! Cine e, de fapt, Homo Sapiens ăsta, de care pomeneam, al cărui nume îmi venise pe buze printr-un automatism, generat de slăbiciune, cred, cine e, un prieten – dar nu am prieteni cu nume atât de scrântite… Și de unde până unde ideea, lanțul cauzal că înfricoșătorul Rex ar putea fi amicul lui Homo S… Sapiens, misteriosul necunoscut al cărui nume și pronume mi-e dictat de cineva, pentru a-l rosti, totul făcând parte din experiența în care sunt doar un șurub, o rotiță… Dacă toți câinii din lume ar prinde dintr-o dată să se dilate, așa cum face dobermanul, planeta s-ar prăbuși sub greutatea lor… Cum să trimit un semnal de avertizare? Înainte de a fi sugrumat de către bestii, să anunț omenirea, să dau un mesaj. M-am apucat să râcâi cu unghia în beton: „Feriți-vă de câini și de… H… Hommo S… Sapiens. Sunt inamicii principali”…

— Rex! Vino!

O voce străpunse întunericul. Dobermanul se topi. Mă ridicai în capul oaselor. Undeva pe *linia umbrei* plutea ceva alb… Da! *Era o barbă…* Câtă vibrație luminoasă trecea dincolo de cartoane se aduna și se reflecta în acea barbă, ca într-un ghem fosforescent. Câtă vreme contemplam această nouă apariție, lângă mine se strecură Chiorul, venind cu pași ca de pâslă.

— E Șorban, zise Chiorul.

Am tresărit, m-am întors către el. Arăta la fel de provizoriu, în paltonul său jerpelit, cu nasul bont iar fața creață și vânătă.

— E savantul Șorban, repetă Chiorul, e Șorban în carne și oase. A orbit de mult de statul în subterană. E șeful bandei.

— Banda Chiorilor?

— Exact!

— Un orb e șeful Bandei Chiorilor? Mi se pare plin de tâlc…

— Îți mai arde de filosofat? chicoti Chiorul.

— E Șorban, în aceeași măsură în care e și Homer, am zis. Șorban nu există, n-a existat.

— Sunt autorizat să te poftesc la masă… Grăbește-te.

Am dat să mă ridic, însă cuprins de amețeală, mă răsturnai peste lăzile mizerabile pe care era întinsă rogojina. Chiorul mă sprijini, mă ajută să merg… Atingerea sa mă umplu de silă. Niște lumini mijeau, în stânga sau în dreapta. În spate, parcă la mare depărtare, lătratul marelui doberman izbucni ca un șir de împușcături.

— În ce zi ne aflăm?

— E vineri! răspunse tăios Chiorul.

O, zei, câtă vreme trecuse!

— Vineri! exclamai furios și disperat. Iar eu miercuri dimineața trebuia să întâmpin la gară niște amici…

De mirare că tocmai asta mă îngrijora…

— Au fost întâmpinați cum se cuvine, păru să se amuze Chiorul.

— Ce vrei să spui? am țipat, tremurând de

enervare.

— Masa e servită, anunță o voce caldă, plăcută, de femeie.

A Melaniei”, hangița” cu păr verde… Ca prin vis, îmi amintesc… M-au așezat la o măsuță rotundă, într-un scund fotoliu de trestie. Am văzut în fața mea fluturând mâinile albe, frumoase ale fetei. Cu toată starea nenorocită în care mă aflam, îmi amintesc tot ce am mâncat, precum și cuvintele Chiorului, care sunau parcă a scuză:

— Nu e simplu, știi, să-l *dezbraci pe cineva de propria-i imagine… Ș*eful regretă că a fost nevoit să te înfometeze în așa hal; acum îndestulează-te…

Însă, amintindu-mi ce pățesc lacomii, după o perioadă mai lungă de nemâncare, m-am mărginit doar să ciugulesc din felurile foarte gustoase. *„Hangița”* așezase pe masă sardele, conopidă cu smântână, alune prăjite, încă fierbinți, pasăre, ciorbă de sfeclă cu smântână… Dacă aș fi mâncat din toate cred că mi-aș fi dat duhul.

— După ce ești gata, vorbi Chiorul, mergem la spectacol.

— Sunt gata. Ce spectacol?

— Unul pregătit anume pentru ca să te bucuri

Capitolul VI

Elemente concrete, prozaice dacă doriți, dădeau greutate și colorit real situației neverosimile în care mă aflam. Am sfărâmat între măsele o alună. Era crocantă, călduță, amăruie. Excelentă. Lămâia pe care am stors-o în

farfurioara cu sardele era acrișoară de te podideau toate salivele, abia tăiată, proaspătă. Conturul cu agreabile rotunjimi al Melaniei, ca și petele de grăsimi de pe paltonul negru al sinistrului Chior, scârțâitul uscat al fotoliului de trestie ce mi se oferise, sau explozia scurtă, aproape muzicală a paharului pe care-l scăpasem din mână, iată tot atâtea elemente exacte ce mă situau cu precizie într-un mediu, într-un punct – chiar ducă nu puteam localiza decât aproximativ acest punct – însă era suficient să-mi arunc privirile, prin golurile negre dimprejur și fluturarea stranie, amenințătoare a bărbii despre care mi se spusese că e a lui Șorban, ori salturile abia bănuite ale uriașului doberman și clămpănitul fălcilor sale îmi dădeau imediat senzația imposibilului, a coșmarului nocturn, prelungit peste măsură… Și, dintr-o dată, pe cine îl văd? Pe Blond! Se ivise ca dintr-un spațiu gol, unde în mod normal n-ar fi trebuit să se găsească nimic. Împingea un mare obiect dreptunghiular, pe rotile, acoperit cu o husă verde. O făcea cu maximă seriozitate, o seriozitate nemțească, rece, ca și cum ar fi fost lucrul cel mai important de pe lume, de unde am tras concluzia, deloc eronată de altfel, că e *umbra…* Blondul, chiar admițând că ar fi picat și el în captivitatea Bandei, nu ar fi aruncat măcar o sclipire a ochilor săi ironici, oricât de grea i-ar fi fost situația. Mi-ar fi semnalizat cu ochii săi de lord și senior al Aventurii: rezistăm, nimic nu e pierdut! *Umbra* însă, preocupată numai de obiectul acela pe rotile, care părea să fie un fel de ladă mare, nu mă onoră nici măcar cu o

căutătură piezișă. Fiindcă, după un mi-am dat seama foarte curând, nu avea niciun interes. Nu mai avea niciun motiv să mintă, să se prefacă. După ce instală obiectul la vreo cinci metri de mine, se ocupă îndelung de un mic agregat ale cărui amănunte le puteam deosebi greu, din cauza distanței și întunericului. Lumini mici, rotunde se aprinseră acolo. Pe urmă *umbra* ridică, încetișor husa de pe „ladă”. Părea să fie un fel de televizor mare – și chiar juca oarecum rolul televizorului, numai că „ecranul” era alcătuit din două triunghiuri negre, ca de cărbune. Umbra se așeză în dreapta mea, Chiorul în stânga; în spate sprijinindu-se de masă, rămăsese Melania; undeva foarte aproape bănuiam prezența „bărbii”. Capul negru al câinelui Rex se ivi la nivelul genunchilor *umbrei* Blondului. *Umbra* mă privi cu ochii cei mai impersonali cu putință și anunță cu o voce de crainic blazat (aceeași care mă întrebase: „cu ce ocazie pe la mine, domnule?”):

— Înregistrarea din dimineața zilei de miercuri: te-ai dus la gară să-ți întâmpini prietenii...

Am sărit ca ars:

— Cum *m-am* dus!

— Ai fost la gară, croncăni Chiorul. Ai să vezi imediat!

— Miercuri eram deja prizonierul vostru!

— Te înșeli, rosti rece *umbra.* Miercuri ai fost la gară...

Pe neașteptate triunghiul stâng de pe „ladă” începu să pâlpâie intens. Jocul acesta dură cam un minut, apoi se precizară imagini. Erau când mai

clare, când mai confuze, și aveau o cadență săltăreață – aflai imediat din ce cauză. Începui să recunosc unele clădiri de pe strada Horia, în apropierea gării. Apoi imaginea se fixă pentru o clipă. Asupra siluetelor a doi inși, văzuți pe la spate l-am recunoscut pe Blond și, cu oroare, m-am recunoscut pe mine! *Umbra* Blondului, alături de *umbra* mea, înaintând agale spre gară! Ca pentru a-mi risipi orice îndoială, am întors capul, adică *umbra* mea întoarse capul și vorbi. Destul de clar se auziră și cuvintele, însă nu din direcția „televizorului”, ci undeva din stânga, din întuneric. Oricât de bine îmi copiaseră *imaginea,* vocea însă nu era a mea. Iar această voce zise:

— Rex! Mergi la cinci metri în spatele nostru, și nu mai mișca atâta capul!

— Ce zici? făcu vesel Chiorul.

Mă stăpâneam din toate puterile.

— Nu-l văd în imagine pe Rex, am zis. Totul e o tristă mascaradă!

— Nu-l vezi pe Rex, fiindcă *prin ochii lui* s-a făcut transmisia, mă lămuri scurt, precis *umbra* Blondului.

— Bravo! Și un câine înțelege când îi spui să meargă la o distanță de cinci metri!

— Rex nu e un câine oarecare, răspunse *umbra.*

— Ce urmăriți, de fapt?

— *Puterea,* mormăi în stânga mea Chiorul.

— Cum? Care putere?

— Curând vom putea prelua imaginile recepționate de orice om sau animal din lume, zise *umbra.* Și vom ști să luăm înfățișarea oricui. În

felul acesta, vom fi peste tot, vom ști totul…

— Vom avea puterea, continua să mormăie Chiorul. Care e năzuința supremă a omului? PUTEREA!

— Tu, nenorocitule, ai nevoie de putere! În loc să te îngrijești de cumpărarea unui loc de veci!

— Cât ești de prost! Sunt puternic și tânăr! M-am *îmbrăcat* temporar în imaginea unui biet pensionar, care nici nu știe…

— Și tu ești o *umbră?*

— Liniște, Arnold, făcu *umbra* Blondului.

Heu! Heu! Pe Chior îl cheamă Arnold? Era puternic și tânăr?…

Triunghiul din dreapta pâlpâi îndelung, prezentă gara, apoi peronul… Acceleratul din București intra cu jumătate de oră întârzie. Din vagonul de dormit coborî vechiul meu inamic Ion Bohanu[1], împreună cu scriitorul flamand Serge Legusstaverbergh[2], a cărui mutră o vedeam acum pentru prima dată. Miercuri dimineață ar fi trebuit să mă aflu pe peron, așa cum mă înțelesesem telefonic cu Bohanu și să le fiu ghid prin Cluj. În locul meu însă… Cu înfiorare asistai la „scena întâlnirii”, Bohanu era îmbrăcat cu pedanterie, ca totdeauna, (și desigur bine asortat la culori, cu toate că *instalația* nu-mi permitea să discern amănunte coloristice). Flamandul era un tip lung, slab, cu fața de cal bântuit de plictis și ochi mici. Bohanu mă prezentă… Adică, fără să bănuiască nimic, îi prezentă lui Legusstaverbergh *umbra*

---

1 transparenta anagramă sub care este „trecut la nemurire” nimeni altul decât Ion Hobana.

2 scriitorul flamand Julien Weverbergh.

mea. *Umbra* îi adresă străinului câteva cuvinte de bun venit în cea mai curată și curgătoare franțuzească. Am rămas pironit de ciudă și invidie. *Umbra* avea o pronunție infinit mai aleasă decât a mea!

Apoi urmă un moment care-mi dădu speranță. Bohanu zise:

— Ce e, bătrâne, ți se schimbă glasul?

— Am răgușit, răspunse *umbra.* Am băut bere de la gheață…

Explicația era mai mult decât acceptabilă! Pe urmă *umbra* mea le prezentă celor doi *umbra* Blondului. *Umbra* Blondului zise:

— Iar eu vi-l prezint pe câinele meu, Rex, mai înțelept decât anumiți oameni.

Toți priviră spre locul unde staționa Rex, care, din motivele expuse nu era vizibil.

— Un doberman! zise scriitorul flamand. E frumos.

— Văd că vă pricepeți, făcu *umbra* Blondului, de data asta într-o franțuzească mult mai puțin agreabilă decât cea a Blondului *real* – dar la ce-mi folosea asta? Bohanu, chiar autor de proză fantastică fiind, nu avea cum să bănuiască rolul infam jucat de câinele Rex – aflat acolo pe post de „cameră mobilă”.

Urmară niște imagini fugare, fără importanță, în timp ce micul grup se deplasa, urmat de câine, iar apoi îi văzui pe toți în fața gării, pregătindu-se să acosteze un taxi. Și aici se produse primul incident, absolut incredibil. Pe neașteptate *umbra* mea smulse de pe capul flamandului pălăria sa mare, cu boruri late, o mototoli în grabă și o izbi

de perete.

„O, nu, am gemut. Așa ceva nu se poate!”

— Cum să nu se poată! sughiță Chiorul, chircindu-se de râs. Dar cum încă! Scenă de cine-verité, nu alta!

Am văzut figura uluită a flamandului! El examină biata sa pălărie ca pe o epavă abandonată, își drese cu o mișcare nervoasă părul rebel, trusa de voiaj îi scăpă din mână. Se întoarse către Bohanu, parcă cerându-i explicații. *Umbra* mea însă interveni pe loc:

— Să vedeți, *monsieur* Serge, acesta e un vechi obicei al pământului de a-i saluta pe oaspeții cei mai dragi. Nu e așa, *monsieur* Bohanu?

Palid, surprins de parcă un OZN i-ar fi aterizat în farfuria cu clătite, abia reușind să găsească cuvintele, Bohanu se pierdu într-o lungă și încâlcită explicație cu privire la originea acestui „vesel” obicei... Încerca să dreagă ce mai putea fi dres. Legusstaverbergh nu avu ce face, trebui să accepte, însă figura sa rămase posomorâtă și gânditoare, în vreme ce Blondul, adică *umbra* sa, vâna un taximetru, vechiul meu inamic Bohanu mă prinse de braț. Vreau să zic că-l prinse de braț pe „celălalt”.

— Ce dracu-ți veni?

— Ei, haide! răspunse *umbra* și se eliberă cu brutalitate din strânsoare. Și apoi: Nu mi-ai răspuns la articolul publicat!

— Ce articol? ripostă Bohanu, care părea să nu mai înțeleagă nimic.

— *Monsieur* Legusstaverbergh, se înfipse *umbra* mea în fața flamandului care depunea

eforturi pentru a-și recupera pălăria deteriorată, vă iau drept arbitru!

— *Heu!* răspunse străinul, fixând cu seriozitate *umbra,* însă fără cine știe câtă simpatie. Să auzim!

— Am demonstrat într-un articol publicat recent că Bohanu e un invadator! I-am cerut să răspundă. Au trecut săptămâni, iar el continuă să tacă! Oare de ce?

— Credeți într-adevăr că e un invadator?

După ton ai fi zis că flamandul considera mai degrabă că eu aș fi fost un invadator, adică *umbra* mea.

— Prietenul dumitale are niște idei stranii, adăugă spre Bohanu.

— Încetează! îmi șopti pe românește acesta. Asta nu mai e umor, ci…

Apoi toată lumea se îmbarcă în taximetru, urmă un șir de imagini neclare, se auziră frânturi de discuție în ambele limbi; se pare că Bohanu încerca să convingă *umbra* mea că de-acum înainte nu mai e necesar să apeleze la „vechi obiceiuri ale pământului…”

Pe triunghiul din stânga îmi fu dat apoi să contemplu, cu furie crescândă, următoarea scenă. Noii veniți, precum și cele două *umbre* se aflau în jurul unei mese masive, iar un chelnăr tocmai aranja platoul cu gustări, carafa cu vin roșu și pocalele. Am recunoscut imediat localul, era pivnița „Metropol”, foarte aproape de redacție. Imaginea era bună și fixă, fiindcă probabil afurisitul de doberman se instalase la o distanță potrivită și ședea neclintit.

Umbra mea ridică pocalul plin.

Îl întinse peste masă, ciocni cu flamandul și rosti cât putea de răspicat:

— *Merde!* (Ceea ce, pe franțuzește, nu e tocmai o urare de bun venit...)

Brațul lui *monsieur* Serge rămase suspendat. Gura sa, care tocmai se pregătea să rostească „à la vôtre”, „salut” sau „prozit”, sau știu eu ce altă formulă de om politicos și bine crescut, rămase întredeschisă. Alături de *umbra m*ea, umbra Blondului sorbea vinul cu seninătate, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. Bohanu își ținea privirile pironite în farfuria goală din fața sa, iar mușchii obrazului îi tremurau de nervi. Firește că nu putea să explice noua ieșire scandaloasă a celui care trebuia să fie ghid și gazdă prin prisma „vechilor obiceiuri”... Între timp scriitorul flamand lăsase jos pocalul din care nici nu gustase, izbutise să-și apropie fălcile, pentru ca, după o clipă de tăcere, să zică pe un ton de indignare reținută:

— Prietenul tău e tare ciudat, *cher* Ion... (I se adresa lui Bohanu). De fapt *ce scrie?*

Bohanu încercă să spună ceva, dar nu izbuti. În schimb *umbra* mea glăsui cu mare patos:

— De ce-l întrebi pe el, care nu e decât un invadator, ce scriu? întreabă-mă pe mine. Și, de ce nu bei? Nu-ți place vinul nostru! Ia bea! Bea, nu mai face pe nebunul! Te-am ghicit încă de la coborârea din tren cine-mi ești! Crezi că-ți merge *cu noi?* Bea, că te ia mama dracului!

Cuvintele fuseseră rostite clar, și pe franțuzește.

Scriitorul flamand Serge Legusstaverbergh se

ridică. Părea că vrea să țină un discurs de protest „à la O.N.U.”, dar se mărgini să-și șteargă fruntea care-i transpirase dintr-o dată, și aici *marea scenă a primirii oaspeților* se întrerupse. Nu știu ce am făcut mai departe. Adică nu știu ce i-a mai făcut *umbra* mea lui Bohanu și *monsieur* Serge. Nu mă îndoiam însă că prietenia mea cu cel dintâi era serios, dacă nu definitiv compromisă…

— Urmează marea scenă de la editură! anunță umbra Blondului, impasibil ca un crupier la Monte-Carlo după miez de noapte.

Avui ocazia să-l revăd în minutele ce urmară pe vechiul meu inamic T. Care ocupa pe-atunci funcții importante la instituție. Stăteam în fața biroului său, în fotoliu, perorând cu vehemență… E vorba, evident, de *umbra* mea. Încetul cu încetul „sonorul” se clarifică și mi-am dat seama de șotia enormă ce mi se juca: în termeni nespus de caustici ceream să mi se restituie imediat volumul „Vipera nepăsătoare de pe afetul tunului”.

O, Mare Împărat al cimpanzeilor!… Să-mi retrag cartea la care lucrasem doi ani ca un ocnaș de pe galeră, acum când avea toate aprobările, când pictorul V. Îmi făcuse o copertă colosală și mai erau numai câteva zile până să intre în tipografie! Criticul T. Mă privea placid (de fapt privea *umbra*, fac mereu confuzii, dar e de înțeles) și pe fața lui se putea citi adânca convingere că mă aflu într-o stare evidentă de *delirium tremens*, sau pe aproape.

— Ce-ar fi să amânăm, zise el sec, discuția, pe altădată?

— Nu mai avem ce discuta! se răsti *umbra.*

Vreau manuscrisul! Am acest drept de a retrage manuscrisul.

— Acum după ce am investit în el sume, l-am pregătit grafic, i-am făcut copertă și l-am planificat la cules? Mă îndoiesc!

— Nu-mi pasă! strigă *umbra.* Vreau cartea înapoi.

— Să mergem la șef, zise criticul.

Următoarea etapă a compromiterii mele se petrecu în biroul directorului. După ce criticul îi expuse pretenția mea absurdă, directorul mă privi lung. Era obosit și indispus.

— Am dat bătălii pentru cartea ta! zise.

— Ce-mi pasă! se rățoi *umbra* și trimise un bobârnac ceștii cu cafea care se răsturnă pe birou, pătând niște hârtii.

Apăru secretara și înlătură cu ajutorul unui prosop dezastrul. Apoi, cu voce stăpânită directorul îi dădu unele dispozițiuni și un minut mai târziu, interval folosit din plin de mine pentru a trage câteva înjurături de care s-ar fi fălit chiar și echipajul unui vas de pirați, în tăcerea consternată a celorlalți, unul dintre redactorii editurii aduse manuscrisul cerut. *Umbra* luă cartea mea, cartea ce avea toate aprobările, o scoase din mapă și din câteva mișcări iuți rupse în fâșii cele trei sute de pagini și le împrăștie pe jos.

— Faptul e împlinit, zise directorul ridicându-se. N-o să avem onoarea de a mai colabora cu dumneavoastră.

— Te cred! Renunț la această plăcere! și *umbra* părăsi încăperea, trântind ușa, urmată – am uitat să spun – de *umbra* Blondului, care, nu se

știe din ce cauză, mă însoțise, și firește de câinele Rex; de altfel *umbra* Blondului avea să mă însoțească peste tot, de pildă la redacție unde avu loc scena următoare. Mă voi mărgini să spun că sub ochii înghețați ai dactilografei am luat mașina de scris și am izbit-o de pământ, iar apoi m-am mulțumit să sparg doar oglinda de lângă ușă.

— Scena cu audiența, anunță crupierul… Vreai să zic *umbra* Blondului. N-am reușit să descopăr la ce persoană de vază obținuse *umbra* mea audiență; cert e că la un moment dat am luat o călimară mare și am deșertat cerneala în părul secretarei… Nu am idee cum s-a încheiat incidentul! Nu știu ce a făcut mai departe *umbra* mea.

— Și asta nu e totul, se auzi o voce în spatele meu, în vreme ce triunghiurile „televizorului” păleau. Te-ai convins, continuă vocea blestemată că nu mai ai ce căuta în oraș. *Trebuie să rămâi alătur de noi.*

M-am răsucit și, săpând de sub supravegherea Chiorului și a *umbrei* Blondului, m-am repezit orbește, cu capul înainte în direcția „vocii”. M-am izbit de ceva tare și pentru câtva timp nimic nu mai avu importanță.

Capitolul VII

O clipă de calm traversa livada Blondului, în acea după-amiază pe la ora cinci, și ceva. Un bondar întârziat (sau poate *umbra* sa…) zbârnâi de la un copac la altul, iar soarele, generos de câteva ore, îi polei în verde aripile și crusta.

Orașul nălucea dincolo de plopi, ca bivuacul provizoriu al unei colonii în imigrație. Norii veniră din sud, trecură prin vest, ocolind depresiunea, caz rar. Un reactor trase o linie pe diagonală și puse punct. Am sărit gardul cu un aer puțin plictisit. Blondul strivi țigara sub călcâiul cizmei sale de cauciuc și zise:

— La naiba, mă bucur că te văd! Credeam că ai dispărut definitiv; pe masă găsești vin de strugurași și trabuce…

I-am spus ce aveam de spus și am deschis ușa cabanei.

Blondul intră cinci minute mai târziu, aruncă din picioare cizmele de cauciuc, se spălă, se pieptănă în fața oglinzii, luă alte haine, mă privi lung, cu mare atenție, suflă fumul în stânga, aruncă niște obiecte în dreapta.

— Sunt gata! Trebuie să mergem chiar acum?

— Da, ne așteaptă, i-am răspuns, ridicându-mă.

Fostul agent secret trase peste cap vechiul jerseu ce-i ținea loc de haină de gală, își aruncă din mers pălăria pe cap… Am prins lângă Studioul de Radio un autobuz ce ne duse până în apropierea locului necesar. Mai aveam de mers pe jos cel mult patru minute, când Blondul propuse să facem un mic ocol, fără a motiva, însă n-am avut nimic de obiectat. Pătrunserăm într-un labirint de străduțe. Însera. Câini mici și răi fulgerau printre picioarele noastre. Se înălțau dâre subțiri de fum, argintiu, drept în sus, la cer. O tăbliță, la colț, părea să indice că stradela pe care apucasem se numește Cașin…

— Odinioară asta era Ulița Aurarilor Dinafară, zise Blondul.

— Da? mă mirai.

El mă privi iar.

— Da! Din punct de vedere al… Hm, suna parcă mai bine.

După ce mai cotirăm de vreo două ori, Blondul puse frână în fața unei porți boltite, pe care o firmă galbenă anunța: „Hrwaszartanowiez, armurier”. Blondul se comporta inexplicabil. Duse palmele la tâmplă, aplecă fruntea și medită câteva clipe. Apoi îmi arătă firma:

— Ce zici?

— Hrw… încercai, fără a reuși să pronunț dintr-o suflare neobișnuitul nume.

— Bun! făcu Blondul, luând parcă o decizie. Facem o scurtă vizită aici.

— Nu! i-am răspuns, înțepenindu-mă pe picioare. Suntem așteptați!

— Să aștepte, dacă au nevoie de noi, și Blondul mă luă pe după umăr și mă vârî aproape cu forța în gangul rece. Apoi ciocăni la o anumită ușă; ne deschise un bătrân înalt cărunt, cu păr lung și alb, cu favoriți imenși, cu lavalieră și jiletcă. Înfățișarea sa de operetă era însă atenuată mult de expresia stăpânită, puțin, dură, a chipului nobil. El strânse cu mare căldură mâna Blondului, apoi pe a mea. Blondul nu catadicsi să mă prezinte; constatarea mă alarmă; oare făcusem cunoștință altădată cu armurierul?

Urmară cuvinte convenționale, Hrwaszartanowiez, încercă să ne ofere dulcețuri, dar Blondul ceru, ca pe o supremă favoare,

permisiunea de a face o incursiune în sala „T”, ceea ce bătrânul consimți, chiar cu un zâmbet de plăcere. Coborârăm niște trepte, încăperea în care ne introduse armurierul era la demisol, cu ferestre minuscule, zăbrelite, la înălțimea pavajului curții, și plină cu cele mai stranii scule din câte văzusem în viața mea…

— Cum, se miră Blondul, ai uitat că domnul Hrwaszartanowiez posedă cea mai originală colecție de instrumente de tortură din Europa?

Am înțeles de ce-i zicea sala „T”. T, de la tortură. Tăcut, mă apropiai de o instalație destul de mare din lemn lustruit și negru, cu sumbre întărituri de fier.

— „Capra plăcerilor”, explică amabil armurierul. V-am spus, vă amintiți desigur, i-a aparținut faimosului călău Grigore al Mănășturului.

— Cum funcționează?

În acest moment Blondul, care examinase până atunci alte instrumente, se apropie.

— Am să vă explic, zâmbi cu distincție Hrw… Funcționează simplu și eficace, pe principiul imobilizării totale a „pacientului”…

— Așază-te pe „capră”, îmi sugeră Blondul, peste umărul bătrânului. În felul acesta vei înțelege mai bine.

— Desigur, trăncăni armurierul, mângâind niște curele lucioase, veți înțelege mai bine cam ce simțea un bărbat al secolului, șaptesprezece, schingiuit în piața cetății. Urcați!

După o scurtă ezitare, perfect justificată, încălecai pe blestematul instrument. Zâmbind

sardonic, ca de o glumă excelentă, Hrw… se apucă să mânuiască nişte menghine şi hamuri. Blondul îl ajuta cu un sârg exagerat. Mă întrebam dacă nu făcusem o greşeală. Într-o clipă mă pomenii imobilizat şi cu respiraţia accelerată. Ambele mâini, cu degetele mult răşchirate, îmi fuseseră vârâte într-un fel de mănuşi de lemn şi deasupra fiecărui deget, la nivelul unghiei începea să apese vârful ascuţit al câte unui şurub. Un fel de lamă tăioasă, curbată, se legăna în faţa ochilor. Uriaşe menghine striveau genunchii.

— Destul! Jocul ăsta nu e pe gustul meu!

— Evident, şi armurierul se repezi să slăbească curelele, dar Blondul îl opri.

— Mai stai o clipă, amice, îmi zise.

În ochii săi lucea, cred, flacăra nebuniei.

Armurierul îl privi mirat.

Blondul mânui nişte pârghii şi mări strânsoarea. Am gemut.

— Pentru Dumnezeu! sări Hrw… nu-ţi nenoroci prietenul.

— Nu e prietenul meu, făcu Blondul, şi-şi continuă diabolic treaba.

— Dar ai fost aici cu el de nenumărate ori! se abătu armurierul, pe care Blondul îl ţinea la distanţă cu o labă, iar cu cealaltă continua lucrul.

— Ajutor! am zbierat.

Buzele lui Hrw… tremurau. Cu toate că avea cea mai perfecţionată colecţie de instrumente de tortură, nu asistase desigur la o astfel de operaţiune reală.

— Astupă uşile! porunci Blondul. Să nu se audă niciun scâncet în afară.

— Ești nebun! și armurierul voi s-o zbughească, dar Blondul îl ținu bine de guler.

— Vei face cum îți zic!

— Să te ajut să-ți chinuiești prietenul?

— Nu! Să mă ajuți să-mi salvez prietenul!

— Îl ajuți, omorându-l în chinuri? E și oaspetele meu... Răspund de el... A fost aici de multe ori...

— *Nu el a fost,* bătrânule! N-ai observat că nici nu te-a recunoscut?

Hrw... rămase uluit, cu obrazul verde. Cu o mișcare decisă Blondul apăsă unde trebuia și sângele țâșni din degetele mele strivite...

În felul acesta umbra *mea mărturisi în seara aceea totul...*

Aici ar trebui să închei, fiindcă probabil n-ar mai fi mare lucru de adăugat. M-am trezit într-o clinică, lângă mine se afla vechiul meu inamic Blondul, însă zile întregi, câtă vreme treceam, mereu de la luciditate la halucinație, îl fixam cu suspiciune, întrebându-mă dacă este el sau *umbra.* Cu mare greutate m-am convins. Prin cine știe ce canale unele amănunte ale aventurii prin care trecusem răzbătură afară. Diverși vechi inamici pătrunseră până în salonul meu, cerând lămuriri, pe care de altfel nu le-am putut da. Câtva timp starea mea nu a fost deloc satisfăcătoare; pe lângă slăbiciunea ce o resimțeam după săptămâna de nemâncare, savanții medici constatară că fusesem supus unui puternic excitant psihomotor, sau cam așa ceva... Aceste noțiuni sunt jonglerii curate.

Cu încetul Blondul încercă să mă țină la curent. Îmi descrise episodul din sala „T” a lui Hrw… și marea sa nesiguranță, teroarea ce-l frământau când se decisese să smulgă prin supliciu mărturisirea celui despre care totuși nu putea fi sută la sută, *sigur* că nu sunt eu *cel real…*

Apoi, despre așa zisă Bandă a chiorilor… Se pare că ei continuaseră și desăvârșiseră experiențele unui savant Șorban, minte strălucită și tenebroasă, care dispăruse enigmatic încă înainte de război.

— O, doamne, am gemut, aproape răpus de această noutate, dar Șorban este invenția mea! El n-a existat.

Blondul îmi aruncă o privire curioasă.

— Se pare că totuși a existat… abia murmură.

Apoi, la întrebarea: de ce pentru a-mi lua *imaginea* trebuiseră să mă supună unei atât de aspre detenții, în vreme ce *umbra* sa, a Blondului, apăruse spontan, fără acte spectaculoase, el răspunse simplu:

— Fiindcă lângă mine se afla zi și noapte biata Hella… S-au servit de ochii ei!

— Sărmana mâță-unealtă, am zis. Dar dobermanul Rex? Cum de era atât de bine dresat?

Blondul îmi spuse că întregul caz era acum în atenția unor *specialiști.* Și, mai în glumă, mai în serios, făcu o mărturisire stranie: că Rex, de fapt, nu e câine…

— Vrei să zici că e om, peste care ăia au tras o *imagine* de câine?

Vechiul meu inamic nici nu răspunse.

Către iarnă, la prima zăpadă, m-am

înzdrăvenit cu totul. Am trecut prin mari dificultăți. Bohanu, a cărui vizită prin Cluj, împreună cu scriitorul Serge Legusstaverbergh, *umbra* mea reușise s-o compromită, înțelese și acceptă repede ce se întâmplase, alții însă au fost mai puțin dispuși să ia drept bună explicația cu dublura. Directorul de editură nu vrea să audă de publicarea cărții mele „Vipera nepăsătoare de pe afetul tunului” (ale cărei pagini, pregătite pentru cules și având toate semnăturile necesare le sfârtecasem în propriul său birou), iar s-o prezint altei edituri în situația dată nu este etic și elegant. Din fericire am copia. O păstrez. A trebuit de asemenea să suport reparația mașinii de scris pe care *umbra o* izbise de pământ…

Mă gândesc însă că, față de experiența extraordinară prin care trecusem, aceste prețuri nu sunt chiar exagerate…

Într-o zi de iarnă frumoasă l-am vizitat pe Blond. Când l-am întrebat ce mai face, îmi făcu o mărturisire cu totul neobișnuită:

— Bătrâne, zise el, și mă privi trist și ironic, de când nu mai am *umbră* mă cam plictisesc… Ce zici de asta?

Ce era să zic decât că, îndrăgit de aventură cum este, precis că în curând iarăși o să i se întâmple ceva…

Profetice cuvinte! Se împlinește un an de la apariția și dispariția *umbrei…* sau a *umbrelor.* Între timp multe lucruri s-au clarificat… Însă nu am de gând să expun concluziile specialiștilor, ele formează obiectul unor studii amănunțite, și la nevoie pot fi consultate de cine dorește. Altceva

vreau să spun. Destinul nu are de gând să-l lase pe Blond pradă plictisului. El a descoperit la marginea domeniului său „urme” inexplicabile. Într-un frumos crepuscul, când încercam să-l iau peste picior în legătură cu interpretarea ce o dădea acelor urme, deasupra dealului Cetățuii se înălță un obiect rotund, roșietic.

— Ce devreme se ivește luna!

— Dar nu e luna, mă corectă vechiul meu inamic.

— Ah, e un balon meteo…

Blondul nu răspunse, ci fugi să aducă binoclul. Nu era un balon meteo.

Discul, fiindcă un disc era, plana încet și fără zgomot. Probabil tot orașul îl observa, însă cine știe! Pământenii pot fi atât de neatenți! Schimbându-și neîncetat coloritul – și acum știu că acesta era un sistem de semnalizare – discul venea încet către noi.

— Bătrâne, i-am zis vechiului meu inamic, adă pentru orice eventualitate pâine și sare…

La care Blondul adăugă:

— Și două bâte mari, să le avem la-ndemână, tot pentru orice eventualitate…

5 aprilie 1972

MIHAELA ȘI CUTREMURUL

Cu toamna, din golurile cerului se prăbușiră și cetele de ulii; se prinseră de ramuri cu gheare de oțel ca niște lilieci, și de acolo, pe rând, cu ochi de gheață pândiră fereastra Mihaelei. Când ea îndreptă binoclul spre dealuri, păsările frământară cu aripile văzduhul pulverizat. Drumuri, cărări subțiri ca ața brăzdau ținutul, uneau o pădure de alta, până la al treilea și al patrulea orizont; la castelul Kerda, unde cabanierul era bețiv, se iviră lupii și se scuturară de cenușă. Tocmai din punctul acela apăru Răutăciosul C. Mihaela salută în gând silueta lui enigmatică și-l așteptă, rezemată în coate, ridicând la răstimpuri binoclul, ca și cum ar fi fost sigură că la ea o să vină. Dar Răutăciosul C. Veni, într-adevăr, la ea și, oprindu-se în poartă, scutură umerii pe care apăsau curelele greului rucsac. Mihaela, cu tenul ei alb, invidie fața stoarsă de soare a individului.

— Nu stau mult! – exclamă el, ca și cum ar fi vrut s-o liniștească asupra posibilității vreunei agresiuni din parte-i.

După ce-i aduse apă, săpun și prosop și după ce așteptă cuminte ca individul să se spele – pe îndelete, cu adâncă voluptate – Mihaela crezu că are dreptul să întrebe:

— Unde mergi, cu ce te ocupi?

— Sunt cutremurolog, răspunse Răutăciosul C.

Ea surâse, gândind: „Încă un fel de șmecher, de ce nu se poate vorbi serios cu oamenii ăștia?” Renunță să mai discute și-i grăbi plecarea vărsând

cu un gest scurt, iritat, apa peste rațe și mutând pe treapta cea mai de jos rucsacul, mirându-se totuși că e atât de greu, ca umplut cu fiare. Dar Răutăciosul C., coborându-și alene mânecile cămășii, în picioare, gata de ducă:

— Tu, cu ce te ocupi?

Mihaela privi fața individului; i se păru că citește în ochii lui o mare oboseală, se înduioșă, răspunse că îi învață pe copii limba franceză.

— Profesoară! sublinie Răutăciosul C., rămânând încă aplecat, ia spune-mi, ce înseamnă „limier”?

— Limier? se miră Mihaela. Nu știu, pare să fie verb de conjugarea întâia, stai să aduc dicționarul…

— Nu e nevoie, îți spun eu ce înseamnă: câine de vânătoare, copoi.

— Dacă știi, de ce întrebi? Și, după ce-și aruncă părul pe spate: ca să mă pui la încercare?

Răutăciosul C. Renunță să plece chiar în momentul acela și se așeză pe treapta de jos, lângă rucsac:

— Crezi că ocupația ta e importantă?

— Pot să te servesc cu un rachiu tare, răspunse Mihaela.

— Nu beau niciodată, o opri Răutăciosul C.

— Ciudat! Un farsor nu se dă niciodată în lături de la un pahar.

Răutăciosul C. Zise:

— Nu sunt un farsor.

Mihaela împinse binoclul în spate, i se părea caraghios că ține în mână un astfel de obiect.

— Mai înainte ai spus că ești „cutremurolog”!

îl certă ea.

Individul o privi foarte grav:

— Sunt într-adevăr cutremurolog.

— Crezi că ocupația ta e importantă? reluă Mihaela, ușor exasperată, întrebarea lui.

— Salvez de la pieire localități, județe, uneori state întregi, făcu el încetișor și neatent, ca și cum puțin i-ar fi păsat dacă-l aude sau nu, iar Mihaela, pătrunsă de vocea aceea joasă, detașată, avu o mare poftă să-l creadă, deși ce era de crezut acolo? Îl privi lung și femeiește încercând să dea o vârstă acelui profil, și în același timp îl tachină iar:

— Faci vrăji, întrebă, faci vrăji și alungi cutremurele?

— Nu sunt vrăjitor.

Privirea lui întunecată respinse ochii ei, ea căută în jos.

— Fac știință, adăugă Răutăciosul C.

— Există o știință a cutremurelor? Nu știam!

În mâinile lui apărură câteva aparate, mici, negre, cu cadrane fosforescente, cu arătătoare permanent neliniștite.

— Sunt detectoare, explică Răutăciosul C., electronice, magnetice, fonice, cu ajutorul lor știu totdeauna ce se întâmplă *sub noi.*

— Sub noi, reluă Mihaela, încruntându-se, sub noi s-ar putea să fie infernul.

— Ai dreptate, adăugă el, sub noi *e adesea* infernul, cine să știe asta mai bine decât mine?

— Discutăm stupid, ca doi copii, ca doi copii caraghioși!

— E adevărat, aprobă Răutăciosul C., îți mai amintești ce înseamnă „limier”?

— Am uitat! tresări Mihaela. Și zise: Ascultă! doresc să te cred… dar nu pot așa…

— Ce înseamnă „așa”?

— Înseamnă că am nevoie de dovezi: ce orașe ai salvat cu aparatele tale?

— Aparatele nu înseamnă totul, replică Răutăciosul C.

Și pentru prima dată ochii lui stăruiră asupra genunchilor Mihaelei; ea simți și-i strânse roșind.

— Cel puțin la fel de important e să ai *nas,* intuiție…

— Intuiția nu înseamnă știință.

— Intuiția *înseamnă* știință, o contrazise individul.

— Foarte bine, ocolești întrebarea, spuse aproape tânguindu-se Mihaela, ce orașe ai salvat de la moarte?

— Nenumărate, făcu Răutăciosul C., pe ton neutru.

— Daaa? Și atunci de ce aud în fiecare zi, la radio, știri despre localități devastate de mișcări seismice, peste tot, în Africa, Asia, arhipelaguri?…

— Simplu, e doar o dovadă că există prea puțini cutremurologi pe pământ, eu singur nu pot *acoperi* totul.

— Ești cel mai sinistru farsor din câți am întâlnit, și am întâlnit destui! izbucni Mihaela în lacrimi. Numește-mi măcar *un singur* oraș pe care l-ai salvat cu aparatele tale idioate, cu intuiția ta, unul singur!

— De ce nu ți-aș spune, își păstră cumpătul individul. Primul oraș pe care l-am salvat a fost Vasluiul…

— Tu ai salvat orașul Vaslui? țipă subțire Mihaela. Pe acolo nici nu sunt cutremure.

— Nu sunt, fiindcă *le-am oprit,* explică, imperturbabil, Răutăciosul C.

Privi în zare, lăsând impresia că în același timp ascultă. Vorbi iar:

— Tot eu am scos de la ananghie Marsilia; drept răsplată *monsieur* Jobin, care era pe-atunci *maire,* a încercat să-mi ridice o statuie, firește am refuzat…

— Mincinosule, farsorule! sări Mihaela, ce s-a întâmplat cu Marsilia?

— Evident, apa e inamicul numărul unu, marea s-a infiltrat pe sub port, a pătruns adânc pe sub cartiere, săpând galerii monstruoase, așa că, la un moment dat, întreg orașul se mai rezema doar pe câțiva piloni de nisip, șubrezi, și tot terenul era cuprins de vibrații; de la trei mii de kilometri am simțit amenințarea acelor vibrații, deși mă aflam în concediu, la Chepura, pe Vânătoarea lui Buteanu… La propunerile mele apa a fost zăgăzuită, s-au ridicat niște porți de cupru uriașe, iar drept răsplată am acceptat să iau cu mine cheia acelor porți, o țin în rucsac. După aceea, îmi amintesc bine, am salvat Clujul… Cunoști Clujul?

— Acolo mi-am făcut studiile, farsor nenorocit, zise fata privindu-l cu ură. Să vedem ce mai inventezi?

— Există, spuse el, deasupra orașului un deal păcătos, Feleacu, și intestinele acestui deal – pe vremuri vulcan – au început, pricepi, să miște, pe neașteptate. O forță înceată, dar persistentă a

schimbat, în golurile subterane, poziția unui imens bloc de granit, ridicându-l pe o muche. Mai lipseau șaizeci, maximum șaptezeci de ore și monstruosul bolovan, căutând stabilitatea, s-ar fi răsturnat, provocând cutremure dezastruoase.

Mihaela încercă să surâdă.

— Ce spui! Și ce ai făcut?

— Am fixat în lanțuri stânca aceea, explică individul, lanțuri cu veriga mare cât un om adult…

Rășinaru, gazda Mihaelei, intră în ogradă cu căruța.

— Dânsu' e cutremurolog, îl prezentă Mihaela pe individ.

— Adică, inginer? Rășinaru își frecă palmele, mulțumit. De ce nu poftiți în casă? Timpu-i tocmai potrivit să ciocnim ceva.

— Nu beau niciodată, se scuză Răutăciosul C. Meseria mă obligă să am simțurile treze totdeauna.

— Mă mir, regretă Rășinaru, a mai fost pe-aici un inginer, da' acela bea zdravăn. Poate sunteți bolnav?

— Nu, dar dacă gust alcool nu mai pot intercepta vibrațiile.

— A, înțeleg.

Rășinaru dădu din cap cu importanță și plecă să închine singur.

— Eu într-acolo mă îndrept, încheie individul, arătând coamele dealurilor în ceață, o direcție foarte nehotărâtă, înspăimântător de nehotărâtă, așa că Mihaelei i se făcu frig. Simt niște vibrații, mai adăugă el, nu știu exact unde, nu știu exact dacă e vorba de un pericol, totuși mă grăbesc! Îți

zic mersi pentru apă!

Mihaela privi cana din care individul nu sorbise nici o picătură. Se mulțumise doar să se spele.

Acum e toamnă. Cu toamna, din golurile cerului se prăbușesc cete de ulii, se agață de copaci cu ghearele, ca liliecii, de acolo te urmăresc cu ochi de gheață. La marginea pădurii lupii se scutură de cenușă, cu lenevie, cu un aer visător, nelupesc. Mihaela ridică binoclul. „Un maniac? O, zei am uitat ce înseamnă «limier», și nu vreau să caut în dicționar, vreau să-mi amintesc *singură*”… [„Consideri că ocupația ta e importantă?”]

Uneori mi-e urât…

E asta o dovadă că există prea puțini cutremurologi pe pământ? Cețurile coboară lângă stâncile înalte, masive ale Cheilor Turnișorului, care noaptea, pe lună, parcă luminează; totul are un aspect foarte solid, chiar și râul, în matca lui, printre coline, pare foarte hotărât să-și țină cursul; susurul lui nu trădează intenția de a se strecura sub munți, pentru a provoca cine știe ce necazuri acolo. Totul e temeinic clădit, și totuși… Totuși, un mic cutremur… Care să nu facă rău nimănui, nici măcar unei cârtițe… Care să trimită numai niște vibrații. Nu… Individul n-o să mai apară pe-aici; pentru viitoarele cinci secole nu se anunță niciun cutremur… Mâna rece a vântului de toamnă se lăsă pe umerii Mihaelei, în timp ce ulii dansau straniu pe crengile fără frunze.

RĂPIREA LUI MARLOW

Boeing-ul campaniei Transafrica luă contact cu piscul Killby la zece dimineața, risipindu-și apoi rămășițele și morții pe un platou montan presărat cu pietre, albe ca niște cranii, și arboreți de un verde nefiresc de intens, la peste trei mii cinci sute metri altitudine.

Locul unde botul avionului a izbit stânca e marcat de o scobitură neînsemnată; alături, o zdreanță sângerie, ca o floare speriată – e tot ce a mai rămas din creierul unuia dintre piloți. Se zice că, totuși, a existat un supraviețuitor. Se zice. La unsprezece fără câteva minute muezinul de pe minaretul Stelei Daurite observă un *disc* argintiu care trecea în mare viteză, aproape razant cu orizontul. Muezinul îl salută cu un răcnet mare. La unsprezece și câteva minute patru contrabandiști ce poposiseră în mica oază Aj-Ajall își întrerupseră jocul de cărți pentru a urmări, cu bărbătească nepăsare, evoluția, pe deasupra palmierilor înalți, a unui obiect ciudat: un fel de *disc;* la un moment dat strania apariție se înclină și din ea curse ceva, ai fi zis că e o farfurie prea plină. Apoi, colorându-se intens, se topi, iar bărbații, fără să comenteze evenimentul, reveniră la cărți.

La ora amiezii doi ochi încă vii de pe piscul Killby observară *discul* mărindu-se vertiginos, coborând către locul dezastrului.

Trecu un interval.

Prima echipă de salvare atinse platoul albia la trei după-amiaza. Cei patru inși scotociră, strâmbându-se de scârbă, sinistrele resturi și nu

găsiră urmă de supraviețuitor. La mâna unei fete, totuși, ceasul Tellus continua să ticăie. O altă mână, bărbătească, smulsă din umăr, prezenta de asemenea un ceas cu totul nedeteriorat, care însă se oprise. Cel mai tânăr din echipă culese o dantură de aur, o ascunse discret, apoi cu toții se apucară să prânzească. Erau arși de soare, mohorâți și înfometați. Aveau în ranițe tot felul de provizii, pentru eventualii supraviețuitori. A doua echipă de salvare ajunse pe la ora patru și-i găsi aproape beți și foarte bine dispuși. Erau bine dispuși, printre altele, pentru că nu găsiseră supraviețuitori care să le dea bătaie de cap. Șeful echipei a doua se arătă mirat: radiotelegrafistul de pe Boeing, totuși, un băiat pe nume Marlow, scăpase ca prin minune viu și izbutise să expedieze S.O.S.-uri. Așa se și explică de altfel alarmarea echipelor de salvare de către stația centrală… *Unde e Marlow?*

Șeful primei echipe zise:

— Ia nu mă mai plictisi, arab afurisit! Cum îți închipui că putea să rămână ceva viu și întreg?! Un om, și un aparat de radio!…

Al doilea șef zise, calm:

— Afurisit ești tu și neamul tău, iar apoi adăugă: mesajele au fost recepționate, deci au fost și transmise. De aici, nu din altă parte.

Primul șef înjură lung, dar fără fantezie, trase din sticlă o serie de înghițituri și zise:

— Naiba să vă ia, n-aveți decât să-l căutați pe Marlow și aparatul său împuțit.

Echipa a doua răscoli platoul și rămășițele.

Soarele se pregătea să izbească orizonturile.

Discul se ridicase pe neașteptate, ca și cum ar fi stat ascuns în vreo văgăună, prin apropiere, și rămase neclintit, vreme de două minute, la sud de locul accidentului, la o distanță de cel mult trei sute de metri. Un OZN, constată careva, nu foarte surprins. Priviră cu toții. Obiectul începu să se îndepărteze, fără zgomot.

— Nu m-aș mira, zise șeful celei de-a doua echipe, ca ăia să-l fi luat pe Marlow.

— Du-te dracului, cu presupunerile tale, răspunse șeful celeilalte echipe.

— Doar vezi și tu, obiectul, făcu, liniștit încă, șeful numărul doi.

Șeful numărul unu urlă:

— N-am văzut, nu văd niciun obiect. Uite, mă întorc cu spatele, și nu văd… Nu există niciun obiect!

După ce apuse soarele și se făcu foarte frig, pe platou ajunse cea de a treia echipă de salvare, prevăzută cu un aparat portativ de emisie-recepție. Erau obosiți și lipsiți de orice chef. Se mirară însă, vag, că Marlow nu e nicăieri. În cursul zilei reușiseră să stabilească cu el legătura radio. Pe la ora două și ceva radiotelegrafistul de pe Boeing-ul prăbușit începuse dintr-o dată să vorbească anapoda, să delireze. Ar fi zis la un moment dat: *„ei* pretind că am șanse de a scăpa numai dacă merg cu *ei*…” Apoi legătura fusese definitiv întreruptă. Probabil Marlow murise…

MIRAJE PE MĂRILE SUDULUI

— O, Leonidas!!! mă întâmpină, pe terasa cu palmieri și coloane de porfir, Bătrânul Căpitan Inglesias. Îmi pare bine c-ai apărut!!! Avem a ne spune lucruri foarte interesante!!! Yvonne!!! Gheață și *gagoya!!!*

Vorbirea lui e presărată din abundență cu semne de exclamare. N-am să pot suprima decât o mică parte din ele. Ce rost ar avea? El însuși e un semn de exclamare. Nu ne-am văzut cam de cincisprezece ani, totuși mă întâmpină de parcă am fi deșertat împreună ultimul pahar acum un ceas. La prima vedere pare un ins de un stil cam pompier, lăudăros, extravagant; și, totuși, puține minți pe pământ ca a lui. Știe tot ce se poate ști despre băuturi. De aceea nu folosește niciuna dintre cele cunoscute și consacrate, ci își prepară singur licorile, între care *gagoya,* un lichid albăstriu-verzui, ocupă locul prim.

Știe totul despre uragane și naufragii. Cunoaște locul și condițiile în care s-a dus către abisuri până și ultima pirogă, începând din anul zero, vreau să zic din clipa când omul a descoperit navigația; ar putea vorbi la nesfârșit despre *Thalamagos,* palatul plutitor al lui Ptolomeu Filopator, sau despre *liburnele* generalului roman Agrippa, mai mult și mai cu bucurie decât despre banalul naufragiu al *Titanicului,* subiect facil, la îndemâna oricui… Memoria sa colosală a înregistrat imagini oribile, sau picante, din toate dezastrele consemnate în cronici sau rămase sub mister, știe în amănunt cum au pierit convoaiele

Flotelor Hansei, sau navele de linie, cuirasatele, submarinele în cursul războaielor de pe toate meridianele.

Cu atât mai straniu e faptul că nu poate cârâi măcar o vorbă despre dispariția cuirasatului *Narce,* al cărui comandant a fost până în patruzeci și cinci, an în care amintita navă s-a topit pur și simplu în cursul unei patrulări de rutină, în vreme ce căpitanul se afla, reținut de treburi, la țărm.

Numai că mă înșelam. Trecuse multă vreme de la ultima noastră întâlnire, iar între timp Inglesias avusese revelații.

Urcarăm cu pași în care pulsa fatalitatea cele douăzeci și două de trepte ale Postului de Veghe. Aici spațiul nu era strâmt, și vântul bătea, aducând o răcoare destinată doar zburătoarelor de înălțime. Barometrul, pus la vedere și sclipitor, arăta invariabil vreme bună. Luna, complet albă, împungea în plină zi luciul verde halucinant al golfului Passo-Bako. Perspective amenințătoare nu se prea întrevedeam. Un catarg supăra orizontul către sud. Câteva grade spre vest nălucea fumul unui pachebot. Bătrânul Căpitan Inglesias, după ce-și topi în larg privirile, înlătură dintr-o mișcare vraful de hărți, și la un colț al mesei rotunde[3] ieși la iveală butonul albastru pe care apăsă de cinci ori. Știam ce înseamnă asta (dacă între timp nu o fi schimbat codul): „Trezește-te puturoaso!!! Cafea și *gagoya*”.

Creola Yvonne străbătu distanța dintre *patio* și Postul de Veghe repede ca o furnică, purtând în

3 Masă rotundă cu colț! Ciudat! (L.N.).

vârful degetelor imensa tavă de argint, urcă scările mișcându-și ritmic fundul rotund ca o emisferă, mă salută în dulcea ei limbă pe care numai Inglesias o cunoaște, aranjă paharele și tot ce trebuia și dispăru lăsând parfumuri feminine în urmări și o coloană străvezie fosforescentă în spațiul dislocat mai înainte de tânăru-i corp. Inglesias, ridicând paharul, zise:

— Când ziua-i pe sfârșite, *gagoya* e tocmai băutura potrivită!

De-ar fi fost dimineață, ar fi pretins cu aceeași convingere că nu există băutură mai nimerită ca să începi o nouă zi decât *gagoya.*

Acum, n-am să mă apuc să descriu pe larg această licoare. Suficient să spun că e răcoroasă, amăruie și că, dacă nu ai ști că e *gagoya,* ai zice la prima vedere că e cerneală. Acest ultim amănunt își are și el rostul său. O să vedeți care.

Venisem la Bătrânul Căpitan Inglesias în ospeție pentru o perioadă nedeterminată. Mizantropiile aici mă alungă, pe micul său domeniu străjuit cu atâta ceremonie de Postul de Veghe. Inglesias nu întreabă de ce vii și pentru câtă vreme. Puțini oameni ajung până aici peste zi, doar câte un pescar obosit sau marinari definitiv debarcați, vechi cunoștințe de-ale Căpitanului, a căror conversație e odihnitoare ca un câmp înverzit. Am lăsat fără niciun regret timpul să curgă și nu aveam impresia că mă aflu în pierdere. Yvonne ne pregătea mâncăruri bune.

Căpitanul de obicei se trezește dis-de-dimineață și, cu o țigară Papastratos neaprinsă între dinți, se cațără în Postul de Veghe să

descopere – zice el – ce mai e nou. Mai speră să zărească, oare, într-o bună zi, profilul cenușiu al crucișătorului *Narce?* Știu că-l chinuie amintirea navei pierdute, a echipajului dispărut. Nu evită, cum ar face alții, să vorbească despre asta, totuși e un subiect pe care personal evit să-l abordez. Ca orice comandant care nu se afla la post, în vreme ce nava sa era supusă unor încercări, are și el remușcări teribile. E convins că, dacă s-ar fi aflat la bord, *Narce* și astăzi ar fi brăzdat oceanul. Dimineața, când se dă jos din pat, Inglesias are grijă să răstoarne ceva, un vraf de cărți, un scaun, o ladă; asta de obicei mă trezește; mă ridic, mă iau încetișor după el. Rămânem în Postul de Veghe cam un ceas, două, tăcuți, până ce ne izbește foamea; atunci Căpitanul apasă pe butonul albastru, semnalizându-i creolei că dejunul trebuie să fie gata într-un sfert de oră. Mâncăm pe terasă, la umbră. În orice moment al vieții, Inglesias are oceanul, întreg golful Pasiso-Bako sub ochi. A fost nevoie să treacă mai mult de o săptămână ca să pricep că în viața Bătrânului Căpitan s-a petrecut, sau mai bine zis se petrece un lucru fundamental. În acest interval am ieșit zilnic în larg cu agilul său cuter, a cărui velă dublă el o manipulează tinerește. Oceanul ne legăna cu simplitate, nepăsător, ascunzând în adâncimi taine. Se întâmpla să și pescuim, numai de dragul de a desfășura complicatele năvoade și scule cu care era prevăzută ambarcațiunea, fiindcă, astfel, toți pescarii cu al căror drum ne încrucișam prin dimineață aruncau în semn de omagiu în cuierul Căpitanului mari dorade argintii, thoni, cafilene,

pești-phitis, care în cele din urmă ajungeau sub mâinile pricepute ale Yvonnei.

Într-un amurg, pe când ne amețeam încetișor cu pahare răcoroase de *gagoya,* simții că Inglesias se pregătește să spună ceva deosebit. Și spuse:

— Știi!!! Am revăzut crucișătorul *Narce!!!* Nava mea!!! Plutea sub lună, cu tot echipajul la bord!!!

Am crezut că e o simplă boscorodeală de bețivan, însă a doua zi Căpitanul adaogă:

— N-am glumit!!! Ce ți-am spus e foarte adevărat!!!

Și-mi aruncă un teanc de ziare vechi, de prin patruzeci și cinci, foi îngălbenite care, frunzărite în grabă, îmi amintiră de unul din cele mai stranii evenimente ale civilizației *noastre.* De altfel, puțini sunt, cred, cei care nu cunosc faptele, de aceea mă voi mărgini doar să le enumăr, în treacăt. Totul începe cu inexplicabilul dezastru al celor patru avioane de vânătoare tip Pell-Starr ale Flotei aeriene de coastă care, pe-o zi ideală, absurd de liniștită, patrulau în largul golfului Passo-Bako, cam la cincizeci mile de țărm. Turnurile de control înregistraseră obișnuitele mesaje scurte, liniștitoare, când, la ora amiezii comandorul Dewan, aflat în fruntea micii formațiuni, transmise cu glas aproape neomenesc:

— *Nu știu ce se întâmplă! Nu mai zăresc nimic! Nu mă pot orienta…*

Toate Turnurile de control de pe țărmul acela captară mesajul; două hidroavioane de salvare fură îndreptate în grabă către locul presupus al dezastrului. De notat că pe o întindere de sute de

leghe nu era semnalat niciun fenomen meteorologic cât de cât important. Un ceas mai târziu, unul dintre hidroavioane transmise acest mesaj halucinant:

— *Probabil* ne prăbușim! Câmp vizual zero! Am! intrat într-o zonă fără… (Fără ce, oare?)

Imediat au fost alarmate toate navele aflate în preajmă: două submarine, dragorul *Clementine* și crucișătorul *Narce* (al lui Inglesias).

Pe seară bilanțul era următorul: patru avioane Pell-Starr dispărute fără urmă, două hidroavioane la fel; de asemenea, în jurul orei patru, se pierduse legătura cu submarinul PL-01 și cu *Narce,* crucișătorul care pornise în acțiunea de salvare sub comanda secundului Elvis (căpitanul Inglesias aflându-se la țărm).

Legătura cu aceste două nave n-a mai fost restabilită vreodată; ele au dispărut la fel ca și avioanele; forțe importante, aeriene, navale brăzdară oceanul în săptămânile ce urmară, dar rezultatul, sau, mai bine zis, lipsa de rezultat a cercetărilor abia mări confuzia. Nu fu pescuită o rămășiță cât de mică a presupuselor naufragii și dezastre. Niciun cadavru nu fu cules din ocean. Oceanul înghițise totul. Unii, însă, altfel au zis: *cerul a înghițit totul.* Pur și simplu a „supt” în sus navele și avioanele… (S-a trăncănit mult despre antigravitație!)

Rememorând aceste inexplicabile întâmplări, pe care de altfel nu le uitasem, i-am înapoiat lui Inglesias vechile ziare și m-am stăpânit să pun întrebări.

În următoarele două sau trei zile singura sa

frază notabilă a fost:

— Există, o, Leonidas, mari taine, pe care nici nu le bănuim!!! Chiar la un pas de noi!!!

Iar în noaptea ce veni, somnul îmi fugi fără motiv. Cadranul fosforescent al ceasornicului arăta unu. După ce mi-am adunat gândurile, am înțeles ce mă trezise: nu mai auzeam, sforăitul Bătrânului Căpitan Inglesias. Un gând mă furnică, precum o mie de volți: Inglesias nu mai sforăie, deci nu mai respiră, deci nu mai e viu…

Dormeam amândoi într-o încăpere lungă, îngustă, prevăzută la fiece capăt cu câte un baldachin-hamac; draperii semitransparente fereau aceste culcușuri de privire indiscretă, ca și de țânțari. Prin tavanul de sticlă, în clipa aceea, luna trimitea un iatagan roșu. Dând la o parte perdelele ce ascundeau baldachinul Căpitanului mă așteptam să văd un cadavru. N-am descoperit însă nici măcar o maimuță. Inglesias ieșise pe nesimțite; asta îmi dădu de gândit. După o ezitare, am sărit în papuci și m-am prelins elastic și prevăzător. O privire aruncată pe fereastra deschisă a cămăruței în care locuiește Yvonne mă asigură că aceasta e *singură* în patul ei. O altă privire mă lămuri pe deplin: Inglesias se afla sus în Postul de Veghe. Ar fi fost de presupus că, de vreme ce nu mă trezise, dorea să rămână singur; totuși am călcat acest consemn tacit. Bătrânul Căpitan mă întâmpină cu următoarele cuvinte, cele mai de necrezut din câte auzisem în viață:

— Acum un sfert de ceas mi-am revăzut nava!!!

Încercai s-o dau pe glumă:

— În vis?

— De ce!!! Ți se pare că dorm?!!! Nici vorbă de vis!!! În realitate!!! Dar, într-o anumită realitate!!!

— Ai văzut crucișătorul *Narce?*

— Da, a virat prin fața golfului, cu tot echipajul la bord!!!

Oare vechiul meu amic începuse să-și piardă mințile?

Urmară alte zile lenevoase în timpul cărora nu se întâmplă nimic (cu excepția micului amănunt că o telegramă îmi dădu de știre despre moartea subită a unchiului meu din Transvaal care-mi lăsa o moștenire fabuloasă, fapt ce abia mă neliniști).

Inglesias sforăia ca totdeauna în hamacul său. Ziua, conversația sa era cam dezlânată. Îmi vorbi foarte pe larg despre marea zăpăceală a Yvonnei, care e în stare să confunde chiar și o stridie cu un Oolt. Mult mai târziu însă am înțeles că exista o anumită logică, bine ascunsă, în cuvintele lui. S-ar părea că el voia să mă pregătească pentru *eveniment.*

Îmi vorbi apoi, iarăși prea pe larg, așa mi se păru cel puțin, despre sepie și despre proprietățile cernelii de sepie, din care el avea o colecție întreagă. Aminti apoi, în treacăt, că într-o zi băuse, din vina Yvonnei, o înghițitură de cerneală de sepie, în loc de *gagoya.* Fata confundase sticlele, culoarea celor două lichide fiind mult asemănătoare.

— Ce gust avea? întrebai. Ce gust avea cerneala de sepie?

— Oh!!! Gustul nu are importanță!!!

Dar ce are importanță, îmi zisei în gând. Aveam să aflu, dar cu mare încetineală. Dacă mi-aș fi dat osteneala să fiu atent cât de cât, poate aș fi observat că în cursul acestor lungi săptămâni, fără urmă de grabă, totuși metodic, Bătrânul Căpitan Inglesias făcea *pregătiri.* Astfel, într-o bună zi l-am găsit mormăind și învârtindu-se împrejurul unui foc. Era ocupat să ardă un maldăr uriaș de scrisori și hârtii.

Am încercat să fiu glumeț:

— Îți distrugi trecutul?

Mă privi cu maximă seriozitate:

— Ce este de râs aici? Chiar asta și fac!!!

În altă zi, un automobil *Rambler* trase la scară și scuipă un gentleman în robă neagră și învăluit într-un aer oficial. După ce insul plecă, abia pe înserate, Inglesias mă lămuri:

— Ăsta era notarul!!!

— Un prieten de-al tău?

— N-am prieteni printre notari!!! Mi-am făcut *doar* testamentul!!!

— Hei! am exclamat. Totuși nu pari pe cale de a răposa!

Inglesias își potrivi între buze o țigaretă Papastratos, o aprinse cu bricheta sa fabricată dintr-un cartuș, relicvă din cine știe ce conflagrație, mondială sau nemondială, și, privindu-mă în ochi, făcu observația că există tot felul de plecări... Și moartea este, în ultimă instanță, tot un fel de *plecare,* însă el nu se pregătea să moară. Totuși nu mă lămuri dacă are de gând să călătorească, și încotro. Socotii nimerit

să-l întreb dacă nu cumva prezența mea îl deranjează; el răspunse:

— Nu, de fel!!! Și adăugă: Dimpotrivă!!!

Pe seară trăncăni cu detașare despre evenimentul anului patruzeci și cinci, dispariția avioanelor și a celor două nave, printre care crucișătorul *Narce* – de sub comanda sa – și adăugă, aparent fără nici o legătură, că și sepiile trăiesc în ocean. Sepii, a căror cerneală o gustase, din vina Yvonnei…

Noaptea aceea, ca și nopțile următoare Bătrânul Căpitan Inglesias nu se mai culcă. Bănuiam că și le petrece în Postul de Veghe, dar, de teamă să nu devin agasant, nu mai îndrăzneam să-l urmăresc, cu toate că neliniștea îmi creștea. Ziua, Inglesias aveai un chip răvășit și mormăia într-una, de unul singur. Mi s-a părut că surprind cuvinte ca „hotărâre decisivă… ireversibilă”… sau: „nu pot lăsa echipajul fără comandant”…

Mă întrebam dacă e cazul să cer avizul unui medic.

Într-o dimineață, Căpitanul îmi zise că timpul – oh!!! – e numai o aparență, o înșelătorie, o convenție și totodată *o realitate înfricoșătoare.* Îmi spuse că numai cu o *secundă în spatele nostru* își duce existența o lume cu totul diferită, oribilă și măreață în același timp. Aceste cuvinte mă impresionară, chiar dacă-mi spuneam că vin din gura unui om pe cale de a-și pierde echilibrul rațiunii.

Trebui să treacă aproape o lună (în care interval nu se petrecu iarăși nimic demn de semnalat) pentru ca Inglesias să-mi spună, pe

neașteptate și direct, ca și cum ar fi continuat o conversație:

— Știi, am greșit; de fapt, da, am greșit. Trebuia să zic: o secundă *în fața* noastră.

După alte zile, în care duserăm trai obișnuit, Bătrânul Căpitan, care ajunsese o umbră, îmi comunică, pe același ton firesc, ceva cu totul straniu, aproape de neînțeles:

— Există în largul golfului Passo-Bako, hm, o *zonă!!!* Nu e fixă!!! Are un fel de mișcare de girafe, însă pentru acel timp mișcarea de girație e cu totul altceva decât pentru timpul nostru!!! *Prezentul* acelei zone e cu ceva mai mult de o secundă în fața prezentului nostru… Știu că n-ai să pricepi!!!

Am râs, ca un neghiob.

— Cerneala de sepie… Mormăia, confuz, Inglesias. Hm, hm! Probabil sepiile trecuseră prin vecinătatea *zonei*… Sau *c*hiar le străbătuseră?! Iată o întrebare!!! Eu, în orice caz, continuă Căpitanul, am băut din cerneala acelor sepii. Din vina Yvonnei!!! Acum știu!!! Am descoperit mijlocul prin care… (???)

În seara aceea, în vreme ce Căpitanul se plimba singur pe faleză, i-am telefonat doctorului Crecho în Pandares.

El sosi a doua zi dimineața cu automobilul. Era un vechi amic de-al lui Inglesias. Mă găsi citind și recitind, năuc, câteva rânduri aruncate în grabă pe o foaie de hârtie.

— Unde-i Căpitanul? întrebă Creoho, aranjându-și pe nas ochelarii.

— Unde?! repetai ca un ecou, întinzându-i

hârtia pe care se lăfăia ortografia mare, abruptă și energică a Bătrânului Căpitan Inglesias.

— „O, Leonidas!!!” citi Crecho, dar, dintr-o dată tresăritrăm. *Ceva* invizibil ne atinse pe amândoi. Se auzi un oftat. Și totuși, nu era nimeni... Doar o perdea, la una din ferestre, fâlfâi, *fără motiv.*

Încremeniți, așteptarăm minute și minute...

— „O, Leonidas, reluă într-un târziu medicul. Trebuie, oh!!! Trebuie să mă întorc pe navă!!! Nu pot lăsa echipajul atâta vreme fără comandant!!! Când vei citi aceste rânduri, voi fi *încă* alături de tine, făcând ultimele pregătiri, însă nu mă vei vedea, fiindcă, dragă prietene, *zidul unei secunde* este tot atât de nepătruns ca și zidul abstract și cumplit al unei ere!!! Pentru totdeauna, adio!!!

Vechiul tău amic, Ingiesias, căpitan!!!”

P.S.

Am găsit ceva mai târziu sticlele în care Căpitanul ținea cerneala de sepie. Erau răsturnate și goale... Pe creolă n-am mai văzut-o. O luase oare și pe ea?

O IPOTEZĂ ABSURDĂ

În hepoclionul[4] galben, Nemuritorul Hekka de pe planeta Baurus îndreptă Aparatul de Gândit către un sistem solar îndepărtat, alcătuit dintr-o stea cu dimensiuni reduse și mai multe planete, dintre care una avea inel. Nemuritorul Hekka râse: ha, ha!

Din întâmplare microfonul *Aparatului de transmisii pe distanțe medii* era deschis și râsul Nemuritorului se propagă în spațiu. După cam un milion de ani (o jumătate de hepoclion), Nemuritorul Barr de pe planeta 700, vechi prieten al Nemuritorului Hekka (duceau corespondența de aproximativ o mie de hepoclioni), auzi râsul amicului, și, știindu-l mult ponderat, se miră:

— Ce ai, Hekka? Văd că te amuzi prea bine!

După un hepoclion și ceva veni răspunsul lui Hekka:

— Am descoperit o nenorocită de planetă cu Inel…

— O știu, comunică Barr. Nu prezintă interes… Îți atrag însă atenția asupra unei planete mai mici, a treia ca distanță de la steaua centrală de pe acolo. E ceva *mișcare* la suprafața ei…

— Îți mulțumesc pentru informație, Barr. Cum ai botezat-o?

— Am botezat-o Sekka. În cinstea ta!

Nemuritorul Hekka mulțumi și îndreptă *Aparatul de Gândit* către neimportanta planetă Sekka; în următorul sfert de hepoclion descoperi

---

4 Hepoclion, unitate de timp pe planeta Baurus.

un satelit al acesteia, bolovan mărunt și palid, deseori eclipsat, situație în care lua formă de seceră... Îl botează Barra, în cinstea prietenului de pe planeta 700. Făcură iar schimb util de observații:

— Nemuritorule, comunică cel dintâi, am văzut o porțiune din suprafața Sekkăi cufundându-se în neant... Și pe locul acela a năvălit substanța stranie și fluidă ce acoperă cea mai mare parte a planetei...

— Am înregistrat și eu fenomenul, veni răspunsul lui Barr, după vreo două milioane de ani. Ce părere ai despre *Picăturile Verticale* ce mișună cam peste tot pe Sekka?

— Un fenomen inexplicabil, deocamdată, răspunse Nemuritorul de pe Baurus. Ai băgat de seamă că aceste *Picături Verticale* se adună deseori pe niște *Picături Orizontale,* mult mai mari, cu care traversează substanța fluidă dintre continente?

— Oh, da, suspină Barr, cam obosit, după vreo două hepoclioane. Și adăugă: Tocmai urmăresc trei *Picături Verticale* ascunse într-o *Picătură Lungă,* ce străbate spațiul dintre planeta Sekka și satelitul Barra...

— Tragi cumva concluzia că pe planeta aia amărâtă ar fi posibilă vreo formă de viață? întrebă Nemuritorul Hekka.

— O *ipoteză absurdă,* comunică, după un interval, Nemuritorul Barr. Pe Sekka nu există niciuna dintre cele șaptesprezece condiții necesare vieții. Mai mult, substanța fluidă alcătuită din două părți x și una de y e cu totul

nocivă…

— Dar *Picăturile Verticale?*

— Probabil un fenomen elementar de cristalizare…

— Cred că ai dreptate, nu poate fi viață pe Sekka, oftă Nemuritorul de pe Baurus, parcă rușinându-se de supoziția sa. Mă gândisem, adăugă după ezitare de vreo jumătate de milion de ani, să trimit un semnal către Sekka, însă nu are sens.

— Nici sens… nici rost, confirmă Barr. Ar fi să cheltuiești *curburile*[5] în neant. Îmi vine să râd de ideea ta că acolo ar putea să existe viață, și încă viață inteligentă, în stare să capteze un *mesaj*…

— Am glumit, parcă-și ceru scuze Hekka. Mai glumim și noi… Ha, ha!

După un milion de ani Barr auzi acest „ha, ha”, și râse și el, din politețe, să-l audă amicul: Ha, Ha…

După un milion de ani Hekka recepționă acest „ha, ha”.

Ha, ha, vibră vidul etern și nesfârșit.

---

5 Curbură, unitate de energie pe Baurus.

FOTOGRAFII, STAMPE, CĂLĂTORII,

Mâine, la opt fix, o navă mă va smulge de pe bătrânul Pământ, și pentru despărțire am să vărs o lacrimă și-am să dau pe gât un șnaps amar, interastral. Încercatul Epsilon, comandantul acelui delfin cosmic pe care mă voi îmbarca, are să mormăie:

— THOMAS! Însoțindu-ne în călătorie, două primejdii te pasc!

— Care, deci, sunt acestea, sir? îl voi chestiona.

— Primejdia numărul unu și primejdia numărul doi.

— Mulțumesc că m-ai prevenit! De care dintre ele să mă feresc mai mult?

— Primejdia a doua, THOMAS, e totdeauna mai neagră. Ea poate fi și *ultima,* va explica, grav, comandantul.

Voiajul se va desfășura bine, și, rezemându-mi genunchii de scoarța îndepărtatelor planete, în căutarea Marilor Civilizații, unele apuse, iar altele în mijire, o singură tristețe doar mă va încerca și anume că, revenind pe Terra, nu voi mai găsi pe niciunul dintre vechii șuetarzi în viață și în stare de funcționare, fiindcă, așa cum bine se știe, în vreme ce pe navă va trece doar un an, pe Pământ va apune un secol. Oare cum mă voi încadra în civilizația anului două mii *și?* Automobilele or să mai aibă volan, la bodegă bere proaspătă se va mai da? Altfel, în călătorie, peisajul are să fie strașnic! Salutând în treacăt stufoasele cozi ale cometelor vecine, o să-mi zic: „Iată, aici, în

această superbă desfășurare, lină și neoprită rotire, și în acele mult depărtate explozii solare, ce anunță nașterea a noi și noi universuri, se ascunde misterul eternității, piatra filosofală, elixirul *nemuririi!*”

Dar, într-o zi, are să pice și clipa de care mă tem! Legănându-și pipa comandantul Epsilon va ciocăni discret, dar energic, la ușa cabinei mele; am să zic:

— Intră!

Iar el, purtând la rever Marea Jartieră a Cuceritorilor Astrali, are să anunțe:

— THOMAS, e timpul, biletul îți expiră, debarci înapoi pe Pământ, suntem la numai o sută de milioane kilometri, peste un minut aterizăm, la revedere, dragă prietene, mi-a părut bine că te-am avut printre pasageri…

Toate acestea se vor întâmpla cu iuțeala fulgerului și mă voi pomeni brusc într-un oraș cam necunoscut, seara, în vreme ce dâra argintie a navei se va fi șters de pe cer. Îmbrăcămintea mea ciudată va atrage priviri curioase, dar și îmbrăcămintea pământenilor are să-mi pară catastrofal de avangardistă sau, dimpotrivă, demodată; și brusc, un vardist, în uniformă abracadabrantă, are să se înființeze:

— Documentele dumneavoastră!

Vocea o să-i fie ironică, accentul moale, arhaic. Îmi va lua buletinul, va încrunta din sprâncene. Va mârâi:

— Hm, hm, dumneata încă nici nu te-ai născut. Prin urmare nu exiști.

— Cum nu m-am născut, cum nu exist, ce

vorbe-s astea?

— Uite, aș zice că ești beat și te-aș aresta, o să te mai răcorești nițel în camera de trezire, dar cum poate să fie beat cineva care nu există și cum să arestez pe cineva care nici nu s-a născut?

— Mă tem că cel beat e altul, voi răspunde, făcând vagă aluzie. De ce tot repeți că nu m-am născut?

— Pe actul acesta (deh, deh, ciudat act!), scrie „data eliberării: 1971”…

— Și care e greșeala? Acum suntem în anul două mii și cât?

— Două mii? Ferească sfântu! Abia a începu anul 1871… Prin urmare, recunoști că nu exiști că nici nu te-ai născut? se va încăpățâna sticletele.

— Ba da, ba da, ba da, exist, însă eu am călătorit cu o navă cosmică și…

— Nava cosmică încă n-a fost inventată, băiete. Haide, nu vreau să te mai văd, circulă, circulă, în măsura-n care poa’ să circule *cineva care nu există.*

Și abia atunci, disperat, voi înțelege: e a doua primejdie de care-mi pomenise comandantul Epsilon. Poți luneca și *înapoi!*

— O, Asmodeu! voi zice. Ajută-mă să ies și din capcana aceasta!

RAPORT FINAL

(Interceptat și descifrat dintr-o eroare de observatorul Iakutta-Montaine; se dă publicității pentru prima dată.)

Iată deci, cu umilință, puțină atenție cer; se împlinesc exact optzeci și opt de *rotații* de când patrulez neîncetat, în zăpăceală (?) împrejurul planetei V□, a treia ca distanță față de steaua centrală, singura care, după pronosticurile Bătrânilor, prezenta o urmă de interes pentru noi, din acest univers uitat de Kollo. (?)

Sunt obosită! Cer permisiunea de a pleca de aici. *Mi-e dor de voi!* Fiindcă speranțele Bătrânilor nu s-au adeverit. După o atât de lungă și atentă supraveghere, pot afirma că în lipsa elementului q-w, (?) viața nu putea lua naștere pe această îndepărtată stâncă, a cărei suprafață în proporție de 4/5 e acoperită cu un compus inutil și dușmănos al elementelor H și O.

E adevărat că la exteriorul planetei materia nu e amorfă și nemișcată, ci într-o permanentă neliniște, și ia formele cele mai curioase, câteodată chiar hazlii... Această agitație generală dă speranțe pentru viitor. Poate, cândva, evoluția, ca și principiu obligatoriu numărul trei, vor da rezultate și piui oblig aici, pe V□.

Cum spuneam și în rapoartele anterioare, la suprafața planetei, organizându-se după legi absurde și necontrolabile, materia ia înfățișări curioase și caraghioase, care amintesc de microorganismele din lumea noastră, numai că

aici, în lipsa lui q-w, nu poate fi vorba de viață, ci de vibrații și transcumulări (?) electro-magnetice. De altfel aici electromagnetismul e suveran, și dacă nu aș fi priceput din prima clipă despre ce este vorba, mai mult din intuiție, poate că în primul meu raport aș fi comunicat că planeta V□ e locuită de o singură ființă monstruoasă, care o învăluie în întregime. Deseori undele electrice, ca niște tentacule nesfârșite și *întru totul vizibile,* mi-au deviat trecerea prinprejurul acestui corp ceresc, pană am învățat cum să le evit. La început însă credeam că e vorba de brațele ramificate ale aceleiași ființe de coșmar.

Dintre formele cele mai hazlii ce țopăie neîncetat pe cam peste tot unde e teren tare și chiar pe așchiile ce străbat în derivă și haotic părțile moi ale planetei, acoperite cu compusul lui H și O, m-aș opri asupra unor Bețișoare ce au, fiecare, câte patru terminații subțiri și una rotundă, prevăzută cu tot felul de orificii.

Aceste Bețișoare, mereu prinse în vârtej electro-magnetic, se comportă ciudat, uneori se adună în număr extrem de mare, alteori se distrug între ele, și cu această ocazie au loc *oscilații sonore* extrem de puternice. Evoluția acestor Bețișoare e scurtă și de obicei se termină cu un convoi ce are grijă să ascundă sub suprafața solului Bețișorul a cărui evoluție s-a încheiat. Planeta e înțesată cu astfel de resturi. Am observat și alte fenomene: supunându-se unor legi obscure, Bețișoarele se adună și clădesc *kroanki* inutile, în care dispar. Ar mai fi și altele de adăugat, însă nu le consider suficient de

importante pentru a atrage atenția Bătrânilor. Întrucât nimic din cele observate pe V□ nu atestă existența vieții în accepția noastră a cuvântului, revin cu cererea mea de a părăsi acest sistem. Uitasem să transmit un amănunt nu important, ci curios: aproape ori de câte ori treceam prin preajma Bețișoarelor, acestea aveau cam aceeași reacție sonoră, care s-ar putea transcrie prin: *„Ce vânt cald!”*

*

Palid, Jean Pluke, urmărea fața colegului său, bronzată, plină de zbârcituri, cu falca lungă, ascuțită, deplasată când spre dreapta, când spre stânga, într-o veșnică strâmbătură de dispreț.

— Dă-mi un trabuc, zise Americanul.

Pluke îl servi. Împrejurul muntelui înserarea se lupta cu ziua. Americanul întrebă:

— Ce înseamnă *kroanki?*

— Probabil ordinatorul n-a găsit cuvântul, explică Pluke. Bănuiesc că se traduce prin edificii, case...

— Posibil... Americanul trimise fumul drept în sus, strâmbându-se.

— Ce părere ai? întrebă Jean, a cărui emoție, în preajma trabucului celuilalt, părea deplasată.

— Ai făcut o treabă strașnică!

— Din eroare, bâigui Jean. Dar ce părere ai de *situație?*

— Idioții! mârâi Americanul, continuând să privească în sus, către constelațiile invizibile. Au trimis o *femeie!* Au trimis pe capul nostru o

femeie!... Ca și cum o femeie poate să înțeleagă ceva! Și, maimuțărindu-se, cită din Raport: *„Sunt obosită! Cer permisiunea de a pleca de aici. Mi-e dor de voi!”*... În loc să caște ochii, să facă un efort cât de mic pentru a pricepe ceva pe ea o zgâlțâia temperamentul, *îi era dor!*

— Mi-e teamă că judeci cam unilateral, încercă timid Jean.

Americanul strivi trabucul fumat numai pe sfert și se mulțumi să se strâmbe. Înserarea înainta. Dar, pe neașteptate, pădurea foșni... Un vârtej de frunze căzute se iscă. Și, în înserarea aceea rece, o caldă adiere mângâie, aproape plesni obrajii celor doi. Vânt cald la această altitudine, seara?!

— Hei! tresări Pluke. „Vânt cald!”... Dacă este ea?

Avură impresia că un vârtej fosforescent se naște deasupra observatorului, ridicându-se ca pâlnia unui *tornado,* câștigând iute în înălțime. De-acum era departe.

— Staaaaai! urlă Americanul, cu palmele la gură. Staaaai! Oprește-te, târfă blestemată!!!

Jean Pluke surâse trist. Se întoarseră amândoi la observator, tăcuți. La miezul nopții încă mai discutau împrejurul paharelor cu *scotch*... Pe neașteptate, marele computer, pus în legătură cu toate ordinatoarele de pe continent, începu să bâzâie. Lămpi se aprindeau și se stingeau, ca niște ochi diabolici. Aparatul făcea un imens efort de descifrare. Puțin mai târziu Pluke își puse ochelarii, luă banda, o citi:

Mesaj final în clipa când părăsesc V□. *Mulțumesc că mi-ați aprobat plecarea. Mă îndrept către voi. În clipa despărțirii de V□ am zărit două Bețișoare, asemănătoare întru totul celor descrise în rapoarte. De data asta reacția lor sonoră n-a fost „Ce vânt cald”, ci alta mult mai vehementă: „Staaaaai târfă blestemată!” Îmi vine un gând absurd pentru care cer scuze Bătrânilor, dacă tulbur marea lor înțelepciune: poate oare să existe limbaj în afara vieții?*

Către dimineață, aproape beat, Americanul care, în ciuda limbajului violent, avea o minte mult pătrunzătoare, turnându-și un nou pahar mormăi:

— Marea porcărie e că… Hm! dacă vom ajunge cândva în lumea lor afurisită, nici noi n-o să-i observăm și vom trimite acasă un mesaj ultra-idiot: aici nu este posibilă viața fiindcă lipsesc carbonul, aminoacizii, sau mai știu eu ce rahat… Și așa o să ne frecăm umerii *unii* de *ceilalți* și nu ne vom cunoaște în vecii vecilor, fiindcă suntem la fel de reduși mintal, și ei și noi, când judecăm viața numai prin prisma carbonului. Sau a lui q-w…

Jean Pluke deschise fereastra. Un vânt zgâlțâi cercevelele.

— Vânt rece, continua să mormăie, beat mort, Americanul. Nici urmă de *vânt cald.* S-a cărat dracului, fără să priceapă nimic, cretina, redusa, vagaboanda, târfa stupidă…

CELE DOUĂ OBSESII ALE OMULUI-ȘOPÂRLĂ

O clipă înainte de miezul nopții, Jean Passinel, trișorul chior (dar invincibil), își implântă în oglinda camerei de culcare profilul malefic de șarpe verzui și scrutându-se din creștet în tălpi cu singuru-i ochi teafăr (când cel stâng, când cel drept, în funcție de partenerii de joc), își pregăti cu gesturi grăitoare o nouă pipă.

Lumina se stinse pe neașteptate. Asta îi aminti că asasinatele ultimelor luni, toate răsunătoare, toate rămase sub semnul întrebării, aveau un *ce* comun: *apariția,* sau *dispariția* luminii. Rămas în mijlocul întunericului, trișorul se îndreptă orbește spre ieșire. Fără motiv, în spatele lui (sau la fereastră?) gemu o mobilă.

Jos, în holul de la parter, palid de încordarea și plăcerea pe care numai desăvârșirea le dă, Omul-Șopârlă asculta cu toate urechile; stătea, puțin aplecat, chiar lângă tabloul instalației electrice, iar vreo trei pași mai încolo se profila bustul de bronz al lui Columb, instalat pe raftul de sus al unei mici biblioteci. Restul încăperii mișuna de umbre, dar nu era nimeni acolo. Omul-Șopârlă se amuza săltând încetișor în palmă siguranța camerei de culcare, pe care o smulsese de pe tablou.

În acest timp Jean Passinel ajunsese în salonul puternic luminat de un candelabru cu brațe de caracatiță. Jos, Omul-Șopârlă pândea. Calculând mișcările și secundele, el smulse de pe tablou siguranța electrică a salonului,

cufundându-l iarăși în beznă pe Jean Passinell și dirijându-i pașii spre o dâră oblică de lumină ce răzbătea din odaia subretelor, pustie acum, la capătul culoarului. Când ajunse în dreptul ușii, lumina muri și acolo. Cu groaza morții în suflet trișorul se agăță de balustrada scării de serviciu; genunchii i se tăiau; coborî cât putu de iute. În sala de biliard lumina se stinse exact în clipa când Jean Passinel deschidea ușa. Dori din toată inima să se afle undeva în afara clădirii! Rămase înghesuit într-un ungher, ciulind urechea. Nu mișca nimic și totuși, pe undeva, o mână diabolică se juca în continuare cu lumina: pe neașteptate se aprinse veioza deasupra măsuței pe care trișorul juca șah – fără să trișeze – cu distinsul său amic H. W., dar când făcu doi pași într-acolo, ca atras de o vrajă, bezna se înstăpâni iar. Urechile trișorului înregistrară un sunet subțire, întrerupt. Înțelese, era propria lui spaimă și-i fu rușine. Și mai înțelese: era pierdut! Din această capcană…

Avea asupra lui, prin buzunarele în care, la joc, așii se înmulțeau ca prin farmec, un revolver de damă, minuscul, dar eficient (amintire de la biata Claudia), un pumnal ca lama și vechiul său „Colorado”, ale cărui gloanțe galbene, calde nu-și greșeau ținta decât atunci când dorea el. Un întreg arsenal, iar pe deasupra îndemânarea și repeziciunea de cartofor profesionist, și totuși dârdâia.

Înaintă, sughițând de spaimă, spre scara principală; drumul trecea obligatoriu prin hol unde Omul-Șopârlă, trăind din plin senzațiile victimei sale, se amuza copios.

Jean Passinel încremeni: se făcu lumină și el văzu. Văzu...

— Apropie-te, Jean, îl îndemnă Omul-Șopârlă.

În clipa aceea de pe ochiul stâng al trișorului Jean Passinel căzu banderola neagră care-i dădea înfățișare de pirat și fu rândul Omului-Șopârlă să înlemnească de nedumerire.

Un aer de melancolie lumină chipul falsului Jean Passinel.

— Nu ești Jean! își veni în fire Omul-Șopârlă, și ochii lui înguști se dilatară de curiozitate. Cine ești?

Celălalt, cu obrazul acoperit de paloare nostalgică, zâmbi.

— Stai! Nu-mi spune cine ești! exclamă Omul-Șopârlă. Lasă-mă să ghicesc... Da! Acum știu. Ești umbra care de patru ani îmi calcă pe urme: Philip the Morlay!

— În sfârșit, față-n față, conchise delicat Morlay.

— Să procedăm ca între gentlemeni, propuse Omul-Șopârlă. Ce carte ai?

Philip the Morlay zise:

— *Doar* un brelan.

— Mă predau, ridică brațele, suspect de repede, Omul-Șopârlă.

— Lasă-le jos, îngădui Morlay. Nu poți face nimic. Ești al meu.

— Într-un fel sau altul, trebuia s-o închei, se resemnă Omul-Șopârlă. Cum m-ai descoperit?

— Amice, făcu Morlay, atent la fiecare gest al celuilalt, ca orice artist, și tu, îmbătrânind, ai încercat să atingi perfecțiunea. Știi ce te-a salvat

mereu până acum?

— Vrei să spui că norocul? se irită Omul-Șopârlă.

— Nu! *Micile tale erori, totdeauna altele.* Iar perfecțiunea, sărmanule, te-a înfundat. Ți-au purtat ghinion, sărmanule, cele două obsesii, cea a jocului cu lumina și cea a cercului. N-ai observat că erau două *obsesii rivale, care se trădau reciproc,* iar ambele l-au trădat pe stăpânul lor, asemenea unor amante care se răzvrătesc când află, fiecare, de prezența celeilalte?!

— Filosofii! bufni, superior, Omul-Șopârlă.

— Da! acceptă Morlay.

Omul-Șopârlă îl examină cu mare atenție.

— Fă cu mine ce vrei. Dar mai întâi, oferă-mi un măr.

— Un măr?

— De acolo? Și degetul subțire al Omului-Șopârlă indică fructiera de pe raftul din mijloc al bibliotecii.

— Ciudat! bombăni Morlay. Când am venit, fructiera nu era acolo.

— Te temi! Doar nu voi fi adus-o eu!

Ușa de la intrare zăngăni și-și făcu apariția, foarte bine dispus, cu banderolă neagră pe ochiul drept, Jean Passinel cel veritabil.

— Domnilor! Ce se petrece aici? Cine sunteți?

— Păstrează-ți cumpătul, îl povățui Philip the Morlay.

— Cumpătul meu e în regulă, se răsti Passinel, foarte amuzat că niște hoți veniseră să-l jefuiască pe el, un trișor, și, înaintând repede, apucă un măr de pe fructieră, declanșând

mecanismul. Bustul de bronz al lui Columb căzu peste el și-i sparse țeasta.

— Acesta a fost, deci, trucul cu mărul? constată, scurt, Morlay.

— Omul-Șopârlă nu putea să-și încheie cariera cu un eșec! pronunță rar, cu mândrie, Omul-Șopârlă. Și acum, ce faci? Unde mă duci? Nicăieri n-o să mă poți ține închis, oriunde m-ai pune, eu tot plec, eu sunt Omul-Șopârlă, ai uitat?

— Nu. De aceea te voi trimite într-un *loc* de unde evadarea e aproape imposibilă.

Philip the Morlay își pregăti cu mare grijă bătrânul său „Colorado”.

UN WESTERN APROAPE CLASIC

Șeriful J.P. (Johnny Plăcintălividă), întărit cu o bună doză de whisky proaspăt, descoperi în zăpadă urmele unui periculos răufăcător care tocmai comisese un senzațional *train holdup*[6].

Cu vechea-i tenacitate J.P. O zbughi de-a lungul pistei proaspete și se opri doar în punctul *a,* cât să-și aprindă pipa, și în punctul *b,* unde, muindu-și degetul în gură, luă viteza vântului; când ajunse în punctul *x,* constată, călăuzindu-se după urme, că piciorul stâng al banditului o luase spre nord, iar cel drept în direcție contrară, preferând sudul.

J.P. Avu o clipă de stupefacție, îl cuprinseră toate furnicăturile (până și centironul îl mânca), apoi alese soluția cea mai simplă: se diviză și el. Partea sa stângă porni spre nord, partea dreaptă spre sud. 1/2 din Coltul credincios, inclusiv pläseaua de argint stângă și jumătatea din țeavă (în speță stângă) urmă direcția nordului împreună cu jumătatea stângă a șerifului, cealaltă 1/2 de Colt însoți spre sud jumătatea dreaptă a omului legii. Arestările avură loc curând, concomitent.

1/2 de șerif, către 1/2 de răufăcător:

*

„Cer scuze pentru deranjul ce vi-l fac, arestându-vă”.

1/2 de răufăcător, către 1/2 de șerif:

6 *Train holdup* e atunci când iei un brici și razi un tren, începând cu mustățile locomotivei.

„Și eu îmi cer scuze că v-am făcut să nădușiți”.

La care:

„Cer scuze că sunt nevoit să vă dezarmez de jumătatea de revolver și jumătatea de carabină pe care le aveți asupra dumneavoastră și că, de asemenea, trebuie să vă umflu jumătatea de cravată – și jumătatea de curea”.

„Cu plăcere, și-mi cer scuze și eu că nu mi-am jalonat drumul cu stegulețe, ca să mă găsiți mai ușor”.

Jumătatea de șerif:

„Cer scuze ca sunt nevoit să vă rog să mă urmați”.

La care:

„Fericit de a fi arestat de o asemenea 1/2 de șerif!”

1/2 de J.P.:

„Jumătatea mea, idem încântată de a fi arestat o asemenea jumătate de bandit!”

Ajungând în punctul *x* jumătățile se reuniră. Dar, din greșeală, invers. Adică 1/2 de J.P. Cu 1/2 de 1 bandit. Cealaltă 1/2 de J.P. Cu cealaltă 1/2 de bandit. Ce fu mai departe… nu se știe…

ROMAN DETECTIV (CLASIC) ÎN DOUĂ VOLUME

La pagina 181 autorului i se făcu pentru prima dată milă de asasin: era drăguț, tinerel, fotogenic și avea o iubită pe care o alinta cu „Lăcrămioara”, iar ea îi spunea „Pisoiule” și n-avea habar că e ucigaș fioros și reputat, urmărit de câteva poliții.

Își zise (autorul) înduioșat: „Să-i ofer o șansă!” și agăță de fereastră scara împletită din cearșafuri smulse brutal de pe paturile neprihănite ale internatului școlii de maici, lipi iute pe centura asasinului un bilețel: „Fă-te invizibil, suflete!” și, furișându-se, aruncă în geam o bucățică de femur ce o avea la îndemână..

Fluierând mahmur vechiul șlagăr „Sucursala din Nord”, asasinul evadă pe loc, dar la pagina 212 intră, tâmpitul, în noi încurcături. Câțiva agenți celebri și federali îl asediau furioși în preajma unui castel bântuit de fantome (proaspete), și era o vânzoleală, în noaptea neagră, că nu se mai descurca nimeni care-i agent și care-i fantomă, care-i asasin și care-i autor.

Telefonul sună peste zi:

— Maestre, mârâi editura, termenul expiră, când dai cartea?

— Of, crimele mele, gemu autorul, mi-e milă!

— De cine, maestre?

— De bietul Pisoi…

— E cherchelit, își zise pe sub mustață editura și rase un whisky (proaspăt).

În acest timp asasinul, calm ca o stâncă de

gheață, fluiera „Sucursala din Nord”. În acest timp fantomele se travesteau în detectivi. Pisoiul se travestea în autor. Castelul se travestea în șocolată.

„Lăcrămioara” pândea.

La pagina 248 autorul, cu fălcile încleștate și privirea neagră, se decise să-i ofere asasinului o ultimă șansă. Fredonând aceeași melodie, plantă niște urme (proaspete) către nord-vest, agenții năvăliră buluc peste urme, și în acest interval Pisoiul își pierdu urmele în sud-est. În drum spre oraș gâtui, în treacăt, un tinichigiu care mai avea numai doi ani până să iasă la pensie, incendie o plantație, jefui banca Sucursalei din Nord, dormi repede, se întâlni cu iubita, trimise un avertisment, scris cu cerneluri *simpatice,* autorului, că dacă nu se astâmpără îl rade și pe el.

Autorul transpiră, înțelegând că finalul nu se mai poate evita.

Telefonul sună la pagina 261:

— Maestre, romanul!

— Azi mă decid, promise autorul.

La douășpe noaptea, fix, cocoțat pe creneluri zise:

— A sosit clipa: *eu sau Pisoiul!*

Și-și zbură creierii.

A fost o crimă perfectă. *Aproape* 37 de detectivi sapă și acum primprejur, dar adevărul nu-l cunoaște nimeni.

Absolut toate urmele vizibile duc către Sucursala din Nord. Dar sunt șterse.

RISCURILE MESERIEI

(Dificultățile unei arestări; Al. Capone sprintează pe inelul lui Saturn; Micul Prinț a rezolvat altfel problema comunicațiilor interstelare; marțienii prezbiți nu cumpără ocheane cu preț redus; o situație intolerabilă; teorema lui Pitagora descoperită de altcineva...)

Fir direct între Pământ și Lună nu există, dar nici măcar între Pământ și Proxima Centauri, steaua cea mai apropiată care, noaptea, se leagănă între hornuri și antene, deasupra acoperișurilor; dacă Al. Capone evadează pe Saturn, șeriful J.P. (Johnny Plăcintălividă) nu poate cere telefonic autorităților de acolo extrădarea sa, ci e nevoit să se deranjeze personal, și asta exact în dimineața când iapa lui favorită e gata să nască – totdeauna așa se potrivesc lucrurile! Iar drumul e lung, incomod, pe parcurs *saloonurile* sunt prost amenajate, berea caldă, iar în final îl așteaptă neîndoios o goană și o urmărire ca în filme, pe nesigurul și lunecosul inel al planetei!

Dar, meseria e meserie, dacă ești *marshal,* trebuie să le faci pe toate; observ însă că divaghez, nu despre J.P. E vorba, ci despre slaba dezvoltare a sistemului de comunicații dintre noi și vecinii noștri din Univers... Greu de stabilit dacă e vina pământenilor sau a „celorlalți”!

„Ai noștri” au făcut, totuși, încercări, s-au străduit să atragă atenția, să creeze un „climat de simpatie reciprocă”; astfel, un foarte onorabil cetățean al Cartaginei a dat foc unei clăi de fân,

voind în felul acesta să expedieze un mesaj stelelor înconjurătoare și lăsând cu limbă... înflăcărată fiilor și nepoților poruncă de a aștepta răspunsul.

Urmașii lui, nobili și îndărătnici maniaci, au pândit noapte de noapte sclipirile galaxiei – o fac și acum – dar, de atunci au explodat stele, simple și duble, s-au prăbușit în hău constelații, s-au înregistrat catastrofe cosmice misterioase, însă niciun locuitor al planetelor vecine, sau mai îndepărtate, n-au răspuns cu simpatie la gestul cartaginezului...

Văzând aceasta, pământenii, totdeauna perseverenți și în rău și în bine, au schimbat tactica, renunțând la sentimentalism – poate ăia din Jupiter n-au inimă – preferând calea constructivă a sugestiei științifice.

Pe un vast șes, între două liniștite fluvii, într-o noapte senină ca gândul păcătosului după spovedanie, câteva regimente de savanți îmbătrâniți, nu în rele, ci în formule, aprinseră mii de focuri ce închipuiau o înălțătoare demonstrație a teoremei lui Pitagora, cea mai simplă din toate, de-i zice și Puntea Măgarilor... Aliniate până în zare, focurile desenau, pâlpâind, pe șesul neted, uriașul triunghi numit, *abece*, iar alături, litere mari cât un oraș mai mic arătau că *abe* la pătrat plus *ace* la pătrat fac *bece* la pătrat, cum știe oricine. Miopi să fi fost, marțienii, chiar și profani, înarmați chiar și cu binocluri cumpărate la preț redus, iar cei prezbiți și fără ocheane, ar fi trebuit să înțeleagă despre ce este vorba...

Totuși, de nicăieri, după chinuitoare clipe de

așteptare, când savanții băură cafea tare și amară cu nemiluita, niciun răspuns.

Iată o situație care dă de gândit!

La drept vorbind o situație insuportabilă: *să nu poți comunica!*

Poate că undeva s-a strecurat o neînsemnată greșeală, de calcul, de apreciere sau de echilibru…

Poate că pe Marte sau aiurea *nu Pitagora a descoperit Teorema lui Pitagora.*

Sau poate, poate că pe Uranus, Alfa sau Capricorn Puntea Măgarilor se trece *invers*… Și atunci?…

MARMURA ȘI NISIPUL

Barmanul tocmai își ștergea brațele roșii cu un prosop alb, când în local intră Marmura. Se săltă pe scaunul înalt de la tejghea. Privi împrejur și observă că două locuri mai încolo ședea Nisipul. Între ei se căsca un spațiu gol, amenințător. Tăcură cu dușmănie, și toată lumea amuți impresionată, așteptând ceva. În cele din urmă, Marmura nu mai rezistă și zise:

— Ce bei?

— Un Martini sec, răspunse Nisipul.

— De două ori Martini *uscat,* comandă Marmura, și barmanul se execută.

Marmura bău și porni atacul:

— Nu arăți cine știe cât de bine, ești tare bătrân!

— Iar tu te-ai gălbejit de tot, nu rămase dator Nisipul.

Marmura zise:

— Cetățile Babilonului erau din marmură!

— Dar a venit nisipul și le-a acoperit, așa în treacăt! rosti din colțul gurii Nisipul.

Dialogul continuă cu pauze:

— Pe un bloc de marmură ședea Horațiu, meditând: *Maiores pennas nido...*

— Da, dar Vergiliu se plimba pe o întinsă plajă de nisip când a exclamat: *Tu Marcellus eris!* ripostă Nisipul.

Marmura se încruntă:

— Trepte de marmură urca Esop, zicând: *Hic Rhodos, hic salta!*

— Plaut, când a spus: *Tunica propior pallio,*

era înconjurat de nisip…

— Venus a fost totdeauna cioplită din marmură! behăi Marmura.

— Așa e, dar cioplitorii aveau picioarele pe nisip! sughiță Nisipul.

Marmura dădu paharul pe gât și lansă atacul suprem:

— Eu sunt eternă!

Nisipul își suflă de pe brațe câteva fire de praf și replică dârz:

— Eu sunt *și mai etern!*

Marmura mai ceru de băut, căutând riposta nimicitoare. Scormoni încolo și încoace, tot căutând.

O caută și acum.

ULTIMA AVENTURĂ ȘI VISUL ETERN

O respirație a fluxului a adus oceanul cel tainic și nemărginit la picioarele mele, atât de aproape, încât îi auzeam șoaptele care mă chemau, irezistibil… Ochi frumoși ca ai Nausicăi, dar de nepătruns (ca ai morții), mă fixau la răstimpuri și mă întrebam dacă acolo, în învolburarea neliniștită a undelor verzi e cineva care mă iubește.

Prevăzusem totul. Harta, înțesată cu semne enigmatice, pentru dezlegarea cărora cheltuisem cei mai virili ani ai vieții, nu mințea. La numai patru kilometri, într-o prăpastie a oceanului putrezește de aproape trei sute de ani epava lui *Thor,* și gândul acesta mă înfioară. Vâslesc încet prin amurgul purpuriu și absurd, urmărit mereu de ochii adâncurilor. Singur în hohotitoarea pustietate a arhipelagului, șirul de insulițe descrește spre orizont, clătinat de valurile mereu mai întunecate, sub cerul ironic, ca într-un tablou de naufragiu universal.

Iată locul: sub mine e strania văgăună în care a lunecat, cu prova zdrobită, *Thor* pedepsit de uragan acum trei veacuri… O, timp! Și plonjez în clipa următoare, grăbit, ca și cum m-aș teme să nu apuce altcineva râvnitele bogății din fund de mare, plonjez decis, dirijându-mi trupul zvelt și bronzat, atât de râvnit de sirenele morții, printre undele ce-și deschid în fața mea, una câte una, porțile tremurătoare. Apa mai păstrează la suprafață luminiscența zilei; aprind puternica

lanternă subacvatică și înaintez cu precauțiune pe urmele fascicolului desfășurat spumos și alb, ca o coadă de cometă.

Pești de tot felul nu se sperie, rămân nemișcați, poate chiar în același loc unde s-au întrupat în prima zi, și, iată, iată, iată! Mormanul sinistru, lemn putred și rugină, epava visurilor și a insomniilor mele, fix în punctul calculat, lăcaș al comorilor și monștrilor… Amiralul Baker, înecat împreună cu *Thor,* oare nu-și păzește cu strășnicie comoara?! Printre sfărâmăturile descompuse ale calei, pe lada plumbuită, neagră descopăr în relief numele amiralului. Vai! Niciodată n-am să pot sparge pereții metalici! Niciodată n-am să pot ridica la suprafață tezaurul, mult prea greu pentru un singur om! Nu vreau să-l împart însă cu nimeni. Oxigenul e pe terminate, cu încetul mă voi sufoca, ochii aceia mă privesc din ce în ce mai mari, mai reci, dar nu mă pot dezlipi de tezaur!… Beția înceată, neasemuită a adâncurilor, a sufocării. Sunt bogat! Cum să las comoara? Cui? Haide! Dă din mâini, băiete, peste o clipă va fi prea târziu… Îngenunchez și sărut numele amiralului, când, dintre coralii zdrențuiți pe care se odihnește comoara, apare un braț alb, vag transparent, și, Doamne! pârghia aceasta elastică și rece, mă fixează, mă leagă de lada tezaurului ca de propriul meu sicriu.

Zadarnic mă zbat. Ochii mei împăienjeniți văd ieșind din epavă cercuri verzi, năluci decapitate; acum e prea târziu să doresc ceva, acum e prea târziu: *acum e bine.*

Acum e bine.

Nu mai am variante, posibilități, și n-are sens să fac vreun efort; tubul cu oxigen e gol, iar eu sunt țintuit pe vecie de comoara incomparabilă a amiralului, sunt cel mai bogat, ha, ha! Poți să te apropii doamnă cu ochi misterioși și negri, cu atâta aur în spatele meu te voi primi senin, acum e bine, acum sunt liniștit, bogat și liniștit, martor ultim al nemișcării definitive.

Acum e bine, iar harta – vechea hartă! – am lăsat-o pe țărm și aștept să vină *următorul* căutător al comorii; îi voi face o primire simandicoasă și o să-i povestesc pe îndelete tot ce am vă...

GLONTELE DE AUR, DREPT ÎN TÂMPLĂ, SUS

MOTTO I

Cel mai pătrunzător detectiv
Al celei mai istețe poliții
N-a putut să dezlege
Enigma acestui final.

MOTTO II

Un pește mare de aur înoată prin subterană. Cine poate pretinde că el nu există, doar fiindcă nu l-a văzut?

Capitolul 1

Primul ajunge sus Marcel Carp cu figura lui subțire de profet păgân și neînțeles. Îl urmează

Sebastian. Două minute mai târziu sosesc și eu. Discret, deși fără îndoială curios ca o nevăstuică sau poate intimidat de prezența ăluia dus, Marcel Carp a avut timp să se instaleze dincolo de șirul de bolovani negri, într-o scobitură care-l ascunde. Ține pesemne să arate că nu vrea să ne stânjenească. Singurul care se străduiește să înjghebe ceva e Sebastian. Se rostogolește neauzit ca un ghemotoc de pâslă dintr-o parte în alta a platoului.

Plictisit, ridic privirea. Pe sub arcadele de piatră, încremenite ca după un ultim spasm, vibrează înspăimântătoare goluri rotunde și albastre, cutreierate de misterioase luminițe iluzorii. Ecoul repercutează orice șoaptă. Iar la picioarele mele acest cadavru.

— Desigur, aveți deja concluzii, domnule Adrian Mocanu?

E vocea lui Marcel Carp. Până la urmă a îndrăznit să se apropie. Pare să fie din aceeași generație cu victima; de vreo cincizeci de ani. Dar, păstrându-se zvelt, nu-și trădează vârsta, în vreme ce mortul, cu tâmpla zdrobită, chipul desfigurat (de spaimă, poate), arată mai bătrân.

Și iarăși privesc, urmărind conturul straniu, contorsionat al turnurilor de stâncă, albe, cenușii, conștient că nu mă pot concentra, că sfârșitul acestui sărman Grigore Bledea nu mă impresionează, ca și cum ar fi fost în ordinea firească a lucrurilor ca drumul lui să se termine în acest loc însingurat, vizitat rareori de excursioniști indiferenți, pe acest orizont dur, unde un asasin nu tocmai precaut i-a dat întâlnire

ieri: „VINO LA PĂSTRĂV SEARA LA NOUĂ. VINO SINGUR. VINO NEAPĂRAT”.

Peticul de hârtie se află acum în buzunarul meu împreună cu alte mărunțișuri găsite asupra mortului.

— Bietul Grigore! Nervii îl cam lăsaseră în ultimul timp.

Marcel Carp are ochii mici și pieptănătura cu cărare. Mă privește cu emoție; vrea neapărat să fie activ, să se facă folositor. Prezența unui detectiv îl stimulează, caută să ghicească ce anume m-ar interesa. Placiditatea mea îl dezamăgește, sau îl miră. Dar își zice: calmul meseriei. Sângele rece. Etcetera… Etcetera…

Un amănunt pare să scoată brusc cazul din banalitate. Medicul a extras din craniul lui Grigori Bledea un proiectil neobișnuit: un glonte de aur!

Capitolul 2

Sebastian aranjează alene pe masă fotografiile. Cam inutile! Sebastian e rotofei, scund, și are patruzeci și cinci de ani. Totdeauna a fost *doar* un secundant. Umorul lui e cu totul de nepătruns, ca și scrierea cuneiformă.

— Afară așteaptă ăla, zice, întors cu spatele.

„Ăla” nu e altcineva decât Marcel Carp, omul care ne-a condus pe munte, printre vechile guri de mină părăsite, spre locul denumit Cetatea Mera, unde niște ciobani se împiedicaseră de cadavrul lui Grigore Bledea.

— Îți place uvertura la „Carmen”, domnule Carp? E acolo un laitmotiv: al morții…

Mă privește lung.

— Vă bateți joc…

— Câtuși de puțin. Fluierai adineaori aria Toreadorului…

Se apropie de masa cu fotografiile, în centrul căreia, pe o tavă ruginită, strălucește stins, dar cu atât mai enigmatic, glontele de aur. Mișcările lui, timide, reținute sunt cele ale unui om copleșit de importanța momentului. Schițează gestul de a atinge „obiectul”, dar în clipa următoare mă privește. Îi spun că e voie, poate chiar să-l ia și în palmă, să-l cântărească.

— Bine, dar urmele?

— Nu e niciun fel de urmă de glonte…

— Dar vor rămâne amprentele mele…

— Ți-e teamă să nu te pun sub acuzare?

Își permite un râs potolit. Îl opresc cu o întrebare:

— Pictorul Dav Laurențiu trăiește în localitate?

Marcel Carp se miră:

— Dar ce, ați auzit de el? E atât de cunoscut? Desigur… Dav Laurențiu e unul din bunii mei amici… Tânăr, n-are nici cincizeci. *Știți, cândva pictam și eu…*

Privește absent pe fereastră. Silueta lui îngustă se întinde lung pe perete. S-ar părea că regretă mărturisirea făcută, ca și cum și-ar fi recunoscut o slăbiciune.

— Și, îl întreb, te-ai lăsat?

— N-am avut niciodată talentul lui Dav… Nici încăpățânarea sa.

Îl întreb dacă pictorul îl cunoștea pe cel ucis.

Se întoarce cu fața în profil. Oftează.

— Da. Da... În tinerețe Dav și Grigore se aveau ca frații.

— Iar mai târziu?

— Mai târziu? Când ai să începi să îmbătrânești domnule Adrian Mocanu, ai să vezi că și cu prietenia e altă poveste. Poate să existe prietenie adevărată între oameni vârstnici? Odată cu tinerețea moare și prietenia...

Capitolul 3

Coboară înserarea peste această mică localitate crâncen agățată de relieful contorsionat și fumegos. Aur nu se mai scoate de pe aici. Dar amintirea stăruie. Ciudatul proiectil, ce i-a spart țeasta nenorocitului acela de Grigore Bledea, vine din timpuri îndepărtate... Glontele de aur, drept în tâmplă, sus. Nici nu are formă de glonte, mai curând e o bilă imperfect rotunjită, și a pătruns nu prea adânc în creierul lui Bledea, ci numai exact cât să-l ucidă. Ce vechi păcate, ispite, lăcomii legate de metalul blestemat, vei fi avut de ispășit, sărmanule Bledea?

Experții vor stabili: proiectilul, expediat din țeava unui pușcoci vechi, a vâjâit prin văzduh pe o traiectorie scurtă... O vendetă din „anii auriferi”? Pare incredibil, ridicol. Fața scofâlcită a celui ucis, o față urâtă de om vârstnic, dar care parcă n-a fost frumos și tânăr niciodată, o față fără coordonate, anonimă, ștearsă, năpădită de peri suri îmi răsare o clipă și piere... Probabil unul din acei oameni fără farmec (sărmanul!), tern, prozaic, nereușind

să devină interesant nici măcar prin faptul că a fost asasinat. Și totuși e vorba de o crimă! Trebuie să... Trebuie... Dar să lăsăm vorbele mari. Viața e mai limpede fără vorbe mari. E seară, și eternul meu Sebastian se târăște pe stradă, puțin obosit.

— Sebastiene, ce zici despre?... Dar despre?... Dar?...

Și uite, conversând cam în felul acesta, ajungem la casa lui Grigore Bledea. Priveghi. Mortul a fost dres la tâmplă și îmbrăcat. Dintre toate femeile de aici *singura care nu bocește e văduva.*

Stau de vorbă cu ea. Nu are multe de spus.

— Era nervos... (Dar asta nu e o noutate.)

Nu pare să fie impresionată. Pe obrazul încă neofilit, lacrimile n-au lăsat dâre vizibile. Machiajul ei este ireproșabil, discret; e o femeie de vreo patruzeci de ani, bine conservată, dacă-mi permiteți.

— O mascaradă, îmi zice. Pe soțul meu *n-avea* cine să-l ucidă... Era un *inofensiv.*

În spatele meu Sebastian tușește, ca și cum ciudatele cuvinte ale văduvei ar fi avut un anume efect asupra gâtlejului său.

— Moartea nu e o mascaradă, doamnă... spun, dar îmi controlez imediat expresia, cuvintele prea solemne în fața imperceptibilului surâs ironic. Rămân în pragul ușii; camera aceasta mă sperie, nu din cauza cadavrului, dar florile, lacrimile, suspinele lumina tremurată, creează toate la un loc un amalgam neclar. Ai vrea să dispari.

— N-avea cine să-l ucidă? Dar de sinucidere,

cred eu, nici nu poate fi vorba.

— Lăsați totul baltă!… Grigore era în pragul nebuniei… Înțelegeți? Îmi întoarce spatele.

Aș putea spune că mă așteptam: femeia din colțul camerei, singura care nu e în doliu, singura cu adevărat tânără (deși am aflat mai târziu că Maura Bonel trecuse de treizeci și cinci de ani), se ridică, înaintează spre noi. Zvelta ei umbră plutește prin dreptul celui care a fost Grigore Bledea, și în acest timp aud în spatele meu vocea lui Marcel Carp, omniprezent:

— Extraordinară femeie!

A venit și el la priveghiul vechiului camarad. Mai curând aș zice că a venit împins de curiozitate, și vadă ce mai fac. Și, oare, *ce* fac?

— E adevărat, glontele a fost de aur? mă întreabă necunoscuta.

— Da, un glonte de aur, drept în tâmplă, sus.

Are un râs. Probabil la adresa glontelui de aur.

— Nu doamnă; domnișoară. Numele meu e Maura Bonel. Văduva spune că Grigore Bledea a început să-și piardă cumpătul mai ales din ziua sosirii mele în localitate. Nu vi se pare ciudat?

— Ah! Și ați sosit de mult?

— E o întrebare de politețe? Sau face parte din anchetă?

— De politețe, domnișoară Bonel. Știu că ați venit aici într-o vineri, acum o săptămână, cu autobuzul de trei și patruzeci.

— Vă credeți un fel de superdetectiv?

— Sunt.

— Atunci ar trebui să cunoașteți dinainte și

amănuntul, neînsemnat de altfel, că în curând va mai fi un cadavru. Se va comite un al doilea asasinat.

— Bănuiesc că ați urmat cursurile de umor ale profesorului Danceu?

— Fără frecvență, domnule Adrian Mocanu, fără frecvență! Nu vrei să mă iei în serios?

Văduva Bledea face un ocol, se apropie.

— Ați fost informat?

— Ce anume?

— În ziua când soțul meu s-a întâlnit pe stradă cu dumneaei (gest ferm cu bărbia spre Maura Bonel) s-a speriat și a rupt-o la fugă.

— E adevărat, confirmă Marcel Carp, am fost de față. Domnișoara Bonel se ivise în susul străzii; ducea o valiză neagră…

— Ca o prevestire… mormăie Sebastian.

— Și ce a făcut răposatul? S-a ascuns în casă?

Văduva răspunde, ezitând:

— Nu… S-a refugiat la un amic, a rămas acolo până seara.

— Iar când s-a întors se liniștise?

— Nu… Da… Nu știu. N-am discutat cu el…

— Ce anume vă impresionează, domnule Adrian Mocanu?

— Ai un nume frumos, Maura, răspund. Bonel, din orașul S., ți-a fost rudă?

— Un fel de unchi. În familia noastră se spune că a fost un mare ticălos. Ai auzit de el?

— Întrucâtva… A murit în urmă cu destui ani… prin patruzeci și șase… Asasinat.

— Se spune că a fost ucis de amanta sa.

— Ar fi vrut el! A murit mult mai prozaic:

doar de mâna unui bărbat.

Închei cu o discuție între patru ochi cu văduva lui Grigore Bledea:

— Soțul dumneavoastră era pescar?

— Doamne ferește!

— De ce „Doamne ferește!”? Considerați că a fi pescar e ceva rău, ceva compromițător?

— Vă spun că prin casa noastră n-au *umblat* niciodată undițe.

— Fie, deși nu văd nimic rău în asta… Dar despre „Păstrăv” soțul dumneavoastră v-a vorbit?

— Dar v-am explicat: *nu pescuia…*

Capitolul 4

Cine l-a ucis pe Grigore Bledea, și de ce? Habar nu am! Ce plictiseală! Ce plictiseală, în ciuda glontelul de aur și chiar în ciuda frumoasei Maura Bonel! Iată un bărbat de moartea căruia nevastă-sa nu se sinchisește. Nu se sinchisește nimeni, vechii prieteni l-au părăsit. Și nici chiar anchetatorul (adică eu) nu se omoară. N-ar trebui s-o mărturisesc, dar acesta e adevărul. Am ciudata intuiție că Grigore Bledea și-a meritat soarta. Și-a meritat, adică glontele… Dar de ce un glonte de aur? Ce risipă… Și dacă Grigore Bledea, acest palid ins pe care nimeni nu-l mai iubea, a primit ceea ce merită (și chiar cu prisosință, dacă socotim greutatea în aur a glontelui!), ce rost mai are să… Dar adevărul e că după cazul Ioanei Scavin (nici Satana în persoană n-ar fi putut încurca mai bine lucrurile!), îmi pică pe mână doar cadavre dintr-astea slabe, precum al bietului

Grigore Bledea. Iarăși sunt cinic. Dar și Sebastian e plictisit, s-ar duce la culcare. Sus fruntea, Sebastiane, ancheta continuă! Dar, pentru Dumnezeu, fără vorbe mari și entuziasme de trei parale. Permiteți-i unui anchetator să fie cam plictisit în seara aceasta. Am mereu în față mutra acră a lui Grigore Bledea, sărmanul mort asasinat. Și mort, și asasinat… Să cheltuiești aur pentru unul ca el… Drace, sunt un eretic!

Capitolul 5

Ce ați spune dacă vi s-ar cere pe neașteptate să indicați cea mai prozaică meserie? Aș răspunde fără ezitare: cea de croitor. Chiar cu riscul de a-mi atrage anatema artiștilor foarfecii și mașinii de cusut (lezați în amorul lor propriu…). Dar aceasta e părerea mea, și nu mi-o schimb: sunt suficient de încăpățânat. Fapt e că bărbatul din colțul odăii, care nici măcar n-a binevoit să ne onoreze cu o privire în momentul când am intrat (ci s-a mulțumit să mormăie: „Așteptați puțin”), e croitor, și încă unul din cei asaltați de clientelă; altfel și-ar permite și el o pauză, nu și-ar continua munca la ora aceasta înaintată a serii. E un om mai curând scund, clădit temeinic, cu pântec proeminent și ceafă de halterofil. Deocamdată nu-i zăresc fața. Un om cu înfățișare prozaică, care practică o meserie prozaică, fapt care nu mă împiedică să-l deranjez cu următoarea întrebare:

— Ați scris versuri în tinerețe, domnule Francisc Marina?

Abia acum se ridică și-mi vine în întâmpinare.

— Cu ce vă servesc? Sunt foarte ocupat; dacă e vorba de un rând de haine, nu pot promite nimic până la sfârșitul lui septembrie.

— Grigore Bledea era clientul dumitale?

— Despre morți, numai bine… Aha, se încruntă faceți ancheta… Grigore era prietenul meu, îi lucram pe-o țuică, adică pe gratis, prin urmare nu-mi era client. Ați aflat cine l-a omorât?

— Să zicem că dumneata…

— Să zicem, face nepăsător, mohorât. Ce câștigăm cu asta?

— Acum o săptămână, în după-amiaza zilei de șaptesprezece, pe câte se spune, răposatul s-a refugiat în casa dumitale: îl speriase ceva. Poți să ne spui ce anume?

— Luați loc. De ce vă interesează dacă am scris versuri în tinerețe?

— Despre poezie ai stat de vorbă cu Bledea, acum o săptămână?

— Nu, că nu-l interesa. Nu știu ce se întâmplase cu Grigore, dar cred că era pe jumătate nebun… De mai multe ori l-am sfătuit să-și caute un doctor, dar el… Ați examinat posibilitatea sinuciderii?

— Firește! Nimic nu este exclus, mai ales că dușmani nu avea.

Francisc Marina se ridică pentru a-și turna un pahar cu apă. Apoi, cu un gest la fel de neașteptat, îmi arată o fotografie veche. Patru tineri, ținându-se pe după umeri (îngrozitor! toți se fotografiază la fel), zâmbesc obiectivului. Același zâmbet fad, prostesc. Parcă n-ar ști că doar puțin timp va trece și vor îmbătrâni, și vor începe să moară, pe rând.

Unul din ei a și murit. Fiindcă cel din dreapta fotografiei e Grigore Bledea, la douăzeci și ceva de ani.

— Lângă Grigore sunt eu, explică ceva mai binevoitor croitorul. În stânga mea e Lazăr Serdean…

— În viață?

— Da. Grădinar. Dacă ai ploșnițe, îl chemi și-ți stropește cu verde de Paris. E *tatăl* ploșnițelor.

— Iar următorul e Dav Laurențiu, pictorul?

— Exact. De unde știți?

— Am admirat cândva o pânză semnată de el.

— Așa? Expune la expoziții?

— Da: tabloul văzut de mine se intitulează „Păstrăvul”…

Francisc Marina mă studiază.

— Foarte adevărat… Are un tablou cu acest nume.

— O piesă ciudată… Dar cum se face că v-ați fotografiat toți patru, împreună? Erați prieteni?

Croitorul confirmă. Mă scarpin la ceafă, așteptând să mai spună ceva, însă Marina se mulțumește să dea la o parte cu piciorul o mare pisică leneșă, care acum s-a trezit și s-a apropiat de stăpânul ei, arcuindu-se.

— Cândva am fost și noi tineri, îl aud. Dacă ați văzut pânza aceea a lui Dav, „Păstrăvul”, poate ați înțeles… Dar mai curând aș zice că nu. Nimeni n-a înțeles și nu știu de fapt ce este cu „Păstrăvul”… În tinerețe fiecare are o nebunie, numai că…

— Tema nebuniei mă stimulează totdeauna!

— Pe câte am înțeles, pe dumneavoastră care

anchetați cazul morții lui Grigore vă interesează ce-am discutat noi vinerea trecută, mai ales că de atunci nu l-am mai văzut… în viață. Strângeți probe, căutați urme, dovezi… Ce fel de probe puteți găsi la mine? Grigore era smintit, asta e tot ce pot să vă spun.

— Se temea de ceva anume?

— Și de umbra lui. I se părea că se uneltește împotriva sa. Prostii!

— Se spune că s-a refugiat la dumneata după ce s-a întâlnit pe stradă cu o anumită persoană…

— Habar nu am… Mi-a spus doar că simte dureri în coșul pieptului. Se temea să nu facă un infiltrat la bătrânețe, și slab cum era, nici n-ar fi fost de mirare. Am încercat să-l liniștesc. Cred că i-am spus că ciuma și holera se feresc una de cealaltă, sau cam așa ceva.

Mă pregăteam să-l părăsesc pe croitor când în odaia ce-i servea drept atelier se ivi nevastă-sa. Un croitor fără nevastă – lucru de neconceput. Femeia zise:

— Francisc, le-ai povestit?

— Lasă că au treburi și necazuri destule, făcu Marina, uitându-se urât către femeie.

— Despre ce este vorba?

— Fleacuri, bufni croitorul. N-au dumnealor vreme să se ocupe de găinării!

— Ba de ce? insistă femeia. Dacă tot e stăpânirea în casă la noi, măcar să profităm, că răposatul Bledea, și așa nu mai are ce câștiga.

— Nu ne mai plictisi, *scumpi!* Când bărbații stau de vorbă, femeile să-și vadă de scărpinat.

— Despre asta discutăm, de dimineață, exclamă perechea lui „scumpi”, desfăcându-și brațele, semn că vrea să mă ia de arbitru. Dumnealui zice că de ce să reclamăm, dar eu am altă părere. Dacă-i dai nas hoțului, vine și a doua oară.

— V-au călcat hoții?

— Da’ de unde! intervine croitorul. Soției i s-a năzărit că peste noapte cineva ar fi umblat prin magazie. În realitate am uitat eu s-o încui…

— Și lacătul? strigă femeia. Lacătul spart?

— Lipsește ceva din magazie?

— Da’ de unde! protestează croitorul.

— Totul a fost răscolit, precizǎ femeia. Avem acolo adunate foarte multe lucruri. La prima vedere nu poți ști dacă a fost furat ceva sau nu. Doar când ai nevoie de un lucru anume constați deodată că nu mai e…

— În magazie îs numai vechituri, oftă croitorul. Cine să se lăcomească la lăzi putrede, la fotolii desfundate?

— Hoțul căuta ceva anume! se încăpățână femeia.

Francisc Marina, stacojiu de furie:

— Căuta pe dracu’. Haide, lasă-ne în pace!

Capitolul 6

În aceeași seară am fost oaspetele (nepoftit) al pictorului Dav Laurențiu. În drum spre casa acestuia mă ajunge din urmă eternul Marcel Carp. Se interesează dacă-mi poate fi de folos, ba curiozitatea lui merge mai departe și mă întreabă,

văzându-mă singur, dacă l-am postat pe Sebastian undeva în preajma casei croitorului, pentru a-l ține sub ochi.

— De ce să-l țin sub ochi pe Francisc Marina?

Râde, stânjenit.

— Credeam… Credeam că el e primul pe lista suspecților. L-ați întrebat ce a făcut aseară?

— De ce tocmai aseară?

— Grigore Bledea a fost ucis ieri-seară, nu? Domnule Mocanu, după câte am aflat eu, seara trecută Francisc nu se afla *nicăieri.* Nimeni nu l-a văzut…

— Dumneata efectuezi o anchetă personală?

— Mărturisesc că încerc…

— Interesant! Ce te îndeamnă?

— Spiritul de dreptate, zice Carp, arcuindu-și sprâncenele.

— Ești un specimen curios! Mă întreb dacă prietenul Sebastian, sau altcineva, n-ar avea mai mult de câștigat, supraveghindu-te pe dumneata, nu pe sărmanul și prozaicul croitor… Ia spune-mi, *Herr* Marcel, prin urmare, dacă nu e vorba de ceea ce ai denumit, ca un fanfaron ce ești, *spirit de dreptate,* de ce te agiți atât?

— Eram prietenul bun al lui Grigore…

— Ai mai spus-o. Dar în acest caz, de ce răposatul, speriindu-se la vederea domnișoarei Maura Bonel (ce idee, să te sperii de o fată frumoasă), nu s-a refugiat la dumneata, ci la Marina?

— Pe ei doi îi leagă vechi secrete.

— Ne aflăm în plin mister! Dar dumneata nu ești în același timp și amicul lui Francisc Marina?

Parcă ziceai…

— E adevărat: sunt prieten cu Francisc Marina, cu Dav…

— Cu Lazăr Serdean, desigur?

— Da! Și am fost amicul lui Grigore Bledea…

— Și cu toate acestea când ei se fotografiau, ei patru, se lipseau, (nu se știe din ce cauză) de prezența dumitale!

— Cum adică? Despre ce fel de fotografii e vorba?

— Fotografii din tinerețe, am suspinat. Erai prietenul lor, și totuși te cam țineau la distanță… Ciudat, nu?

Marcel Carp tace.

Capitolul 7

— Ce vi se pare ciudat? mă întreabă pictorul Dav Laurențiu, oaspetele căruia sunt câteva clipe mai târziu. Apoi se întrerupe și râde: Aveți dreptate, totul e ciudat, tot ce se leagă de „Păstrăv”… Deși n-a fost chiar un secret, lumea a cam aflat până la urmă, iar cei mai bătrâni își amintesc și acum: înainte de război, noi patru, adică Grigore (îl pun pe el în frunte, fiindcă a murit), Francisc, pe care deja îl cunoașteți, Lazăr Serdean și eu mine ne-am pus în cap să descoperim „Păstrăvul”… Eram ridicol de tineri! Împrejurarea ne înflăcăra. Ce este „Păstrăvul”? Mi-ați spus că ați „admirat” (am reținut cuvântul, fiindcă mi-a făcut mare plăcere) pânza mea intitulată astfel. Mă întreb: ați înțeles? Ținuturile aurifere își au poveștile lor. Prin munții noștri

aurul a fost descoperit înainte de nașterea lui Cristos, ceea ce pare înspăimântător… Pe urmă filoanele au obosit, s-au epuizat, au rămas poveștile, amintirile. „Păstrăvul”, domnule dragă, e un pește de aur care înoată prin rocă… Înaintând astfel, se desprinde din piatră și traversează ca un bulgăre de foc galeria, pentru a se înfunda în peretele opus… O imagine plină de farmec! Atâția oameni spun că au văzut „Păstrăvul”, ba chiar descriu în amănunt mișcările cozii sale blestemate… Am descoperit povestea aceasta chiar și în vechi documente. Domnule Mocanu, am îmbătrânit, dar problema „Păstrăvului” mă preocupă și acum… Dar cu totul altfel decât în tinerețe. Atunci voiam să-l ating, să *pun* mâna pe el, să-l *prind*! Pe când acum, aș fi fericit doar să-l *mai zăresc* măcar o dată…

— Ați spus „mai”? Deci, atunci, l-ați *văzut?*

— Da! Pare neverosimil?

— Și ceilalți trei?

— Și ei. Numai că… Hm! Mai târziu, straniu amănunt, nu ne-am înțeles niciodată asupra locului și timpului când „Păstrăvul” ne-a traversat, pe neașteptate, calea. Fiecare pretindea că evenimentul s-a petrecut în puncte diferite și la ore ce nu coincideau.

— Dumneavoastră *vorbiți serios?*

— Știu de ce ați venit la mine: pentru a cerceta împrejurările în care a murit Grigore. Iar eu vă plictisesc cu povești… Totuși afirm: am văzut „Păstrăvul”, l-am văzut așa cum l-am pictat. Și acum întrebați-mă, voi răspunde în măsura în care am să pot.

— Am venit împins de curiozitatea de a vă cunoaște. Rareori se întâmplă ca un artist să se stabilească definitiv într-o localitate atât de neînsemnată: există prejudecata că, pentru a face carieră, trebuie să alegi un centru important, eventual Capitala.

— Ce înseamnă, după părerea dumneavoastră „a face carieră”? De pildă, în meseria mea, să ajungi secretar sau președinte al Artiștilor Plastici? Așa ceva nu mă pasionează. Să ocup un important post administrativ? Nu… Aici sunt doar un profesor de desen, *materie secundară*… Pe majoritatea elevilor nu-i interesează plastica, și, la drept vorbind, nici plastica nu se interesează de ei, – fiindcă nu au talent. Dar totdeauna există doi sau trei care așteaptă cu plăcere întâlnirile cu mine. Aceștia sunt elevii *mei.* Și în afară de asta, ai observat, domnule Mocanu, ce albastru extraordinar prinde câteodată cerul pe deasupra acestor munți?

— Din păcate nu sunt un rafinat al culorii…

— Atunci cum de ați remarcat tabloul meu? De ce v-a plăcut „Păstrăvul”?

— Poate intuitiv… Simțeam efortul acelei așchii iluzorii, de aur, de a-și face loc prin stâncă.

— Iluzorii? Hm! Cred că un om cu meseria dumneavoastră trebuie să opereze cu date exacte. Din nenorocire, eu nu vă pot furniza niciun fel de coordonată în legătură cu sfârșitul lui Grigore. Numai povești…

— Se spune că era un om nervos, bolnav, inofensiv…

— E adevărat; în ultimii ani ne întâlneam cam

rar.

— Nu văd ce interes ar fi avut cineva să-l înlăture. Aveți vreo bănuială în această privință?

Pictorul se întoarce spre lumină. Are niște ochi de copil.

— Nu, nu știu cine l-a omorât pe Grigore, dar sunt sigur că cineva a încercat să ne strivească pe toți patru, în treizeci și opt, când ne-am asociat pentru a căuta „Păstrăvul”…

— Dar asta schimbă complet situația! De ce nu mi-ați spus de la început?

— Nu-mi închipuiam că vă poate interesa o întâmplare atât de veche. De altfel nu există dovezi… Am pătruns într-una din vechile galerii, adânc… Deodată în spatele nostru a bubuit! Drumul înapoi era închis, se prăbușise bolta și am trăit douăsprezece zile de infern, până să ne putem elibera. Când am ieșit, nu mai eram decât niște umbre…

— O explozie? O prăbușire?

— Întrebarea ne-am pus-o și noi.

— Ați anunțat autoritățile?

— Nu! Expediția trebuia să rămână o taină. Ce aveam de căutat într-o galerie părăsită?

— În ce loc s-a întâmplat accidentul?

— Sub Cetatea Mera, la zece kilometri de aici.

— Acolo unde a fost găsit Grigore Bledea cu glontele de aur în craniu?

— Acolo, da, zeci de galerii se înfundă în pământ…

— „Păstrăvul” vi se arătase înainte, sau după accident?

— După părerea mea, am văzut peștele de aur cu trei zile înainte de a fi prinși în capcană, într-o veche subterană la miazănoapte de Cetatea Mera. Dar nu-s sigur.

— Cunoștea cineva planurile voastre?

— Nu. Am făcut legământ să păstrăm secretul. Când ești tânăr, faci jurăminte cu ușurință… Eu în orice caz n-am vorbit nimănui despre intenția de a căuta „Păstrăvul”. Mi-am respectat cuvântul. Simțeam, cât de cât, și ridicolul situației. Ceilalți au pretins de asemenea că nu și-au dat jos lacătul de la gură.

— Dar Marcel Carp făcea parte din grupul vostru?

— Da… Desigur…

— Și totuși nu l-ați luat în expediție.

— Aveam și alți prieteni, dar întâmplarea a făcut ca „Păstrăvul” să ne pasioneze doar pe noi patru.

— O altă întrebare, dar solicit cu această ocazie întreaga dumneavoastră sinceritate: pe cine ați bănuit, după ce ați scăpat?

— Era necesar să bănuim pe cineva anume? Pictorul suspină. Da, am bănuit, dar nu un om, ci un nume. Am găsit printre fărâmăturile de rocă, la locul exploziei un petic de hârtie, rămășița unui plic: pe care parcă nălucea *un nume,* dar l-am uitat de mult…

— Un plic, și un nume?… Întâmplarea v-a speriat?

— Da!

— Și ați abandonat cercetările?

— Acesta e adevărul, din păcate. Cui să-i

surâdă ideea de a muri sub pământ? Ne-a cuprins frica, am simțit prezența unui dușman invizibil, care ne călca pe urme. E trist să recunoști un act de lașitate, dar m-ați invitat să fiu sincer.

— Și inamicul acesta invizibil și-a mai făcut simțită prezența și cu vreo altă ocazie?

Pe fața blândă a pictorului apare surâsul. Aș putea spune, dacă nu mi-ar fi groază de banalități, că e un surâs enigmatic.

— Răspunsul meu e afirmativ, domnule Mocanu. Și-a mai făcut simțită prezența.

— Într-adevăr? Când?

— Dar nu înțelegi? *Ieri!*

— *Ieri?*

— Oare nu ieri a fost ucis Grigore? Nu era el unul din cei patru? Și iată-l mort.

— Aveți vreun temei să presupuneți că aceeași mână, care în urmă cu douăzeci și… douăzeci și șapte de ani a încercat să vă înmormânteze de vii, a acționat acum împotriva lui Bledea?

— Nu am un astfel de temei, fiindcă… Felul în care observ eu viața nu-mi poate furniza elemente concrete, probe, mărturii, amintiri precise, adică tocmai ceea ce vă interesează. Vizita dumneavoastră la mine e, în esență, un eșec: n-ați aflat nimic și-mi pare rău…

— Domnule Laurențiu, dumneavoastră bănuiți pe cineva!

— Oh! Domnul meu, eu nu-mi pot permite luxul de a bănui pe nimeni. Nu face parte din conduita mea.

Pictorul mă conduce; cobor treptele, și, când

să-mi iau rămas bun, îl aud șoptindu-mi cu vocea lui baritonală, plăcută, în ciuda asprimii:

— Ar mai fi totuși ceva, domnule Adrian Mocanu. Probabil un fleac, dar numai dumneavoastră, care posedați fără îndoială o anumită experiență, puteți să apreciați valoarea acestei informații, ultima, cred, ce v-o pot da. Bineînțeles, o copilărie… Totuși… Dar, mai întâi o întrebare. E chiar adevărat că Grigore a fost ucis cu un glonte de aur?

— Purul adevăr.

Pictorul mai ezită câteva clipe.

— V-am vorbit de legământul în legătură cu păstrarea tainei asupra expediției noastre.

— Da…

— Un anumit pasaj din acest ridicol legământ pe care, ca niște caraghioși ce eram, l-am scris cu roșu pe o tăbliță de lemn, îngropată apoi nu mai știu unde cu un întreg ceremonial sinistru (cât eram de tineri!), un anumit pasaj se referă la pedeapsa ce o va căpăta acela dintre noi care nu-și va ține gura, nu va păstra secretul. Palavragiul *urma să fie ucis cu gloanțe de aur.* Așa prevedea legământul nostru!

— Ar însemna, zic, încercând să-i văd ochii, că asasinul lui Grigore Bledea trebuie să fie neapărat unul din ceilalți trei, care încă mai sunt în viață, și care cunosc legământul.

— La prima vedere, da, acceptă pictorul.

— Și la o privire mai atentă?

— Nu am habar. Dar sunt conștient de faptul că atât subsemnatul, cât și Francisc Marina sau Lazăr Serdean ar trebui să fim pe lista suspecților.

Iată un eveniment ce mai tulbură din blestemata monotonie a vieții.

Și, urându-mi noapte bună, pictorul Dav Laurențiu închise poarta în urma mea.

Capitolul 8

Probabil ar trebui acum să mă apuc să dezgrop tăblița aceea neghioabă cu legământul celor patru căutători ai peștelui de aur, iar apoi să mă spânzur cu tăblița în dinți, sau să-mi trag și eu un glonte de aur în tâmplă și după aceea să vedem cine va descurca toată povestea!

Pictorul e un om plin de candoare, altfel n-ar pretinde că a văzut peștele de aur! Prezența „Păstrăvului”, reală sau fantezistă, n-ar trebui să mă încurce. Ar fi fost bine totuși, de dragul ordinii, să mă interesez unde au îngropat teribila tăbliță cu legământul. Iar apoi să-l pun pe enigmaticul meu Sebastian să sape în locul acela la miezul nopții, nici mai devreme, nici mai târziu, cu tot ceremonialul sumbru necesar unui asemenea act. Nu, n-am chef să caut niciun fel de tăbliță. N-am chef să umblu la ora aceasta pe urmele asasinului lui Grigore Bledea. Nu am poftă nici măcar să-l văd pe Lazăr Serdean, *tatăl* ploșnițelor.

Îl găsesc pregătindu-se de culcare. Îmi aruncă în față că preferă să stăm de vorbă altădată, a avut o zi grea, pică de somn. Îi răspund că nu pot amâna cu niciun preț discuția. Și-a tras peste cap o cămașă de noapte și mă privește posomorât ca un somon scos din apă, cu fălcile nerase atârnând. În cele din urmă pare să

accepte:

— Bine. Câte camere aveți?

— Două. Dar dacă mă pun bine cu anumiți șefi o să am trei, răspund, calm.

— Știți care e prețul? întreabă Serdean. E fix. Garantez cinci ani. Nu rămâne picior de ploșniță.

Sebastian cască și se uită în tavan. *Tatăl* ploșnițelor cască și el.

— Scrieți adresa aici și vin mâine seară sau poimâine dimineața. Ridicați covoarele, trageți mobila de lângă pereți, încheie Serdean, grăbit să se culce.

Deși afară e cald, toate ferestrele camerei sunt ferecate. Omul nostru e un urs singuratic și nu se sinchisește când află că n-am venit pentru ploșnițe.

— Dumneata ești unul din cei patru căutători ai „Păstrăvului”.

Se clatină, răspunde acru:

— Cine ne-a pus să-l căutăm?! Era să găsim pe dracu’!

— Grigore Bledea a murit chiar când…

— Dați-l dracului de nebun! Ce dacă a murit? Ce mă pisați pe mine? Credeți că aș fi cheltuit eu aur pentru tigva lui păcătoasă? Și, mă rog, de ce nu faceți ancheta pe lumină, poate iese adevărul la iveală mai ușor? Numai că cine mai are nevoie de adevăr? Cui îi pasă de moartea lui Grigore? Nici măcar nevestei sale, ba zic că e bucuroasă.

Mi-am aprins o țigară, fără să cer permisiunea gazdei; am ales un scaun ce părea teafăr. L-am auzit în spatele meu pe Sebastian suspinând.

Privesc în jur și nu văd nicăieri nici măcar un cățel. *Tatăl* ploșnițelor, holtei bătrân, poate văduv, ar da o sută de lei să ne vadă plecați. Un somn bun îl va scuti de plictisul singurătății și de teama de moarte.

— Dar cu pictorul, îl întreb, cu Dav Laurențiu, nici cu el nu te ai bine?

Serdean vede că nu scapă ușor. E furios. Are o izbucnire veninoasă împotriva pictorului care, după spusele sale, a căzut de mult în mintea copiilor. Dar nu numai el. O anumită pictură a sa, o aiureală, se spune că e apreciată de tot felul de inși care și ei au căzut în mintea copiilor. Jumătate din omenire a căzut în mintea copiilor.

— Vorbești despre tabloul intitulat „Păstrăvul”?

— Ați ghicit.

— Dar dumneata n-ai văzut „Păstrăvul”?

— *Ce să văd?*

— În timpul expediției voastre peștele de aur v-a traversat drumul, așa povestește Dav Laurențiu. Francisc Marina, la fel.

(Exageram. Francisc Marina, croitorul, nu-mi vorbise despre peștele de aur.)

— Mint cu toții! Eu n-am văzut nimic! Și doar aveam ochi ca și ai lor. Nu există pește de aur care să înoate sub pământ. Povești tâmpite…

— Aș spune la fel, totuși pictorul pretinde că ați văzut cu toții „Păstrăvul”.

— Cine-i dă voie lui Dav să vorbească în numele meu?

— Dumneata ești un spirit lucid…

— Poftim?

— Nu te mai întâlnești nici cu Francisc Marina?

— Muieraticul ăla?

— Pare om pașnic…

— Ar fi vremea să se liniștească.

— Nu mai ai niciun prieten?

— Asta mă privește!

— Evident.

— De ce? Nu face pe blândul cu mine, domnule! Ce înseamnă aia prieten? Cârpaciul de Francisc se uită la mine de la înălțime, iar când ne întâlnim așteaptă să salt eu primul șapca de pe ceafă. Stă la căldurică și pune petice pe fundul nădragilor, ba îi întoarce și pe dos, și întoarce pe dos și surtucurile pe care au vomitat toți bețivanii. Crede că face o treabă nobilă, pe când eu… Cu ploșnițele. *Eu nu fac o treabă nobilă.* Ani de zile Francisc nici nu se uită la mine, și ieri, deodată, îl văd gudurându-se, fiindcă are un interes. Asta înseamnă prieten!…

— Te-a vizitat ieri croitorul?

— Da! Vreți să știți de ce? Pentru ca să spun oricui va întreba, dar mai ales neveste-si (pentru ea e toată povestea), că și-a petrecut la mine întreaga seară. De fapt se ducea la o femeie.

— Întreaga seară, până la ce oră?

— Până la ce oră se va cere.

Pregătindu-mă să plec, îl întreb pe Serdean de ce și-a divulgat fostul amic și-mi răspunde că puțin îi pasă dacă nevasta acestuia îi va sparge capul, ba chiar speră să se întâmple exact așa.

Capitolul 9

Mergând înapoi spre casa vestitului croitor, gânduri îmi trec prin cap. Eh, asasinii de odinioară! Cu câtă măiestrie știau să-și pregătească alibiurile!

Deasupra munților cerul scânteiază. Aceste stele pure, glaciale merită să vadă un criminal mai iscusit decât Marina, și un anchetator mai pătruns de importanța misiunii sale decât mine. Nu e niciun merit să pui laba pe un mastodont lipsit de imaginație care, pregătindu-se să radă un om, se trădează încă înainte de a făptui crima, încredințându-se cuiva care îl detestă și-l va trăda cu prima ocazie. Dar cum se împacă obtuzitatea lui Marina cu glontele de aur? Ah, legământul... Și-a adus aminte de legământ. De ce?

Pe neașteptate (e clipa surprizelor!), silueta Maurei Bonel. S-ar părea că avem același drum.

— Bună seara!

— Bună seara...

— Dumneata erai?

— Da, eu.

— Și încotro?

— Mă plimb – sau poate pun la cale ceva...

— Sper Maura, sper că pui la cale ceva grandios, pe aici totul e meschin și cam miroase a bălegar...

Printre noi se strecoară o umbră, lungindu-se brusc. Cineva la capătul străzii a aprins un chibrit. Localitatea e întortocheată și răspândită, ca un bivuac temporar, pe dealuri colțuroase și ascunsă

în adâncituri zgâriate cândva de ape ce nu mai există. Au intrat în pământ și continuă să plângă acolo. Orășelul aurifer a rămas la suprafață (adâncindu-și însă neîncetat domeniile), gata parcă să fie măturat de primul ciclon, încăpățânându-se totuși, agățându-se cu ghearele de stâncă și scrâșnind. Aici orășelul se întrerupe pe neașteptate, ca să reînceapă dincolo. Probabil un vechi cimitir. La capătul străzii cineva a stins chibritul. Maura Bonel e frumoasă chiar și noaptea, sau mai ales noaptea. O frumoasă femeie care merge să ucidă. Să fim serioși… Crucile s-au spulberat de mult, piatra le-a scuipat rădăcinile, în memoria cui a rămas amintirea procesiunilor când erau înmormântate zece, douăzeci de coșciuge goale? Erau îngropați morții rămași sub pământ. Acolo unde circulă bulgărele de foc. Peștele de aur. „Păstrăvul."

Francisc Marina s-a culcat pe semne și sforăie. Îl vom trezi. În noaptea asta cometele se arată binevoitoare. De ce mă părăsești, frumoasă Maura? Cioc, cioc, cioc!

— Regret, sunt tot eu! (Croitor de fracuri pentru vampiri ce ești!… Ai vrea tu! Ai vrea…) Dacă te-am smuls din somnul cel mai dulce, vinovat este numai „Păstrăvul", importantule domn Marina! Peștele vostru de aur… Știi că a existat, veacurile trecute, o breaslă a croitorilor? Semnul lor nu era o foarfecă mare, sau un ac și o ață, cum s-ar potrivi mai bine, ci o halebardă și un miel spintecat… Croitori-halebardieri, cine a mai văzut una ca asta? În altă ordine de idei, pictorul Dav Laurențiu pretinde că „Păstrăvul" v-a tăiat

calea într-o miercuri… E adevărat?

Somnoros, scârbit Marina se mulțumește să spună că de atunci a trecut prea multă vreme. Ceva o fi văzut și el, dar ce anume, și când, (mai ales când!), și unde, (mai ales unde!)…

— Soția dumitale doarme? Nu ne aude? Vreau să-ți pun o întrebare confidențială. Prin oraș se vorbește că ai avea, iartă-mi cuvântul, dar sunt prea plictisit ca să mai fac ocolișuri, că ai avea o amantă. (Nu văd de ce ai protesta împotriva acestui termen ce are la urma-urmei o rezonanță destul de plăcută.)

— Nu discut despre asta.

— N-am de gând să te moralizez, și eu sunt un păcătos, dar trebuie să cunosc numele acestei femei.

— Nu.

— În acest caz, dragul meu înghițitor de șerpi (și de foarfeci!), situația dumitale devine neclară.

— Nu s-ar putea să fiu lăsat în pace?

— Prietenul dumitale Marcel Carp pretinde că ieri seară ai fost ca și dispărut. Nu te aflai *nicăieri.* Nimeni nu putea să te găsească. Cum poate să fie cineva… *nicăieri?*

— De ce se bagă și viermele acela?

— Un alt prieten al dumitale, Lazăr Serdean, afirmă că seara trecută ți-ai închinat-o amorului… Cred că din invidie.

— Dar el ce vrea? Ploșnițarul!…

— În sfârșit, eu, care nu-ți sunt mai puțin amic, țin să-ți reamintesc că tot ieri seară Grigore Bledea s-a ales cu un glonte în cap. E drept, cu un glonte de aur, dar asta nu schimbă cu nimic

situația sa de cadavru... Încep să mă gândesc tot mai insistent la felul în care ți-ai fi putut petrece ziua, și mai ales seara de ieri.

Zicând asta mă ridic.

— De ce nu mă arestați dacă vă vin atâtea idei?

— Oh, pentru asemenea treburi neplăcute avem timp din belșug!

Când să pun mâna pe clanța ușii, m-am întors să mai adaug:

— Nu-mi place deloc!

— Ce nu vă mai place, domnule?

— Efracțiunea săvârșită asupra prețioasei dumitale magazii. Ce ascundeai acolo? Harta iadului? Și de ce te-ai mâniat când nevasta dumitale a deschis vorba despre asta?

— Îmi place ca nevestele să tacă. Altceva nu le cer.

— Somn ușor, domnule Francisc Marina.

Capitolul 10

Era unsprezece noaptea când i-am urat somn ușor, iar către ora douăsprezece croitorul a murit asasinat. Cârciuma cea mai importantă din orășel se numește, ca printr-o fatalitate, tot „Păstrăvul”. La etaj sunt camere, acolo locuiam.

Am ajuns la casa croitorului cam în același timp cu medicul. Firește! se adunase lume. Cel care împărțea ordine era Marcel Carp, omniprezent în toate locurile unde se întâmpla ceva. Un plutonier-major a adus-o de braț pe Maura Bonel. Fusese văzută puține clipe după ce

răsunase împușcătura fugind din direcția casei lui Marina, nu pe stradă, ci prin livezi. În poșeta ei milițianul zelos descoperise un pumnal. Asta mărise considerabil cantitatea de bănuieli împotriva ei, paradoxal, fiindcă Francisc Marina fusese expediat pe lumea cealaltă cu o armă *de foc,* iar nu cu o armă *albă.*

Pe croitor l-au cărat în casă (era tare greu!) și doctorul n-a putut decât să constate că a murit de-a binelea și într-adevăr. Ochiul drept îi atârna, mișcat întrucâtva din orbită. Glontele izbise în tâmplă (ca și în cazul lui Grigore Bledea), executase un fel de curbă elegantă prin creieru-i îmbâcsit de dogme și ricoșase în orbită.

Cu un anumit instrument chirurgical medicul sondă spărtura din tâmplă, iar apoi pătrunse în rana ce abia mijea deasupra ochiului.

— Bietul! N-o să mai coasă haine nimănui!

La această remarcă, abia acum, nevasta arțăgoasă a croitorului începu a hohoti.

M-am întors. În spatele meu se afla Marcel Carp cu fața ahtiată de curiozitate. El vorbise, el era autorul înțeleptei cugetări. Cu un bobârnac i-am azvârlit de pe umărul drept al jachetei *un păianjen de culoare nehotărâtă,* din aceia care trăiesc prin locuri întunecate și i-am zâmbit, deși nu era momentul. El îmi completă gestul scuturându-și de praf umărul, și-mi răspunse la zâmbet, cu o anumită complicitate, ca între oameni *tari,* care nu-și pierd cumpătul cu una cu două.

Medicul în acest timp execută o mișcare fină, lentă, cotul său descrise două semicercuri, în timp

ce degetele abia tresăreau, apoi depuse cu o față clar satisfăcută rezultatul sondajului său pe o tăviță. Lucirea galbenă, stinsă tăie respirația. Un nou glonte de aur.

O altă femeie ce se afla în încăpere, am impresia că o cumnată a lui Francisc Marina, scoase țipete (cumnatele mișună în ocazii din astea!), bătu aerul cu mâinile (încercare de a vâsli spre cine știe ce țărm necunoscut) și plonjă într-un leșin. M-am uitat la ea. O femeie tânără, cu obrajii rumeni, voinică. N-ai fi zis că e una dintre cele care-și pierd cumpătul cu ușurință.

— Fug să aduc apă! strigă Marcel Carp, mereu activ, și o zbughi.

— Se zice că-i ibovnicul ei, mă lămuri plutonierul, cu ochii la dosul lui Carp. O cheamă Sângereanu Elvira.

— Ei, asta e cu totul altceva, am zis, ieșind.

Afară, lângă scara cu patru trepte, trăgea din țigară Sebastian împreună cu încă doi oameni. Aduseseră felinare, scotociseră prin curte. Francisc Marina fusese găsit chiar acolo, prăbușit lângă trepte, de nevastă-sa, pe care o trezise împușcătura. Înaintând vreo zece pași, lângă poarta ce da în stradă, cu tot întunericul, mi s-a părut că deslușesc ceva; m-am aplecat și am cules de jos un carnețel cu coperțile, cândva maron, roase, îndoite. M-am înapoiat la scară unde era lumină.

— Spui că n-ai găsit nimic? Și asta?

Enigmaticul Sebastian holbă ochii.

Carnețelul era plin de socoteli și de diferite nume. Am citit cu voce tare:

— Bârlea P. 17 ian. Două camere, 150 lei; Gross D. 22 ian. Una cameră, șaptezeci și cinci; prof. Nacu, 5 febr. Trei camere, două sute lei…

— Poftim?

În fața mea se înfipsese un bărbat mustăcios, zdravăn, cu ochi mici, sclipitori. Era unul din cei ce se adunaseră la locul crimei și nu apucase să plece.

— Doriți ceva? l-am întrebat.

— Eu sunt profesorul Nacu. Ați pronunțat numele meu.

— E notat în carnețel. Priviți.

Mustăciosul, mestecând într-una (presupun că mesteca o labă de broască), își vârî antenele sure în carnețel, avu o clipă de surpriză, apoi își aminti:

— E a lui Lazăr Serdean! Aici își notează conturile. A fost și la mine pentru deparazitare, știți…

— Știu, e *tatăl* ploșnițelor… Stupid!

— Ați pronunțat cuvântul „stupid”?

— Doar în gând, profesore, doar în gând!

Asasinii nu-și pierd la locul crimei carnețelele, piaptănul, cartea de vizită sau papucii. Așa ceva se întâmplă prea rar. Acest gând nu m-a împiedecat însă s-o pornesc imediat spre locuința lui Serdean. Înainte de asta însă i-am recomandat plutonierului s-o lase în pace pe Maura Bonel. Ea m-a privit drept în ochi, dar n-a rostit măcar „mulțumesc”. În acel moment mi-am dat seama că seamănă cu Monica Vitti. Ceea ce nu e puțin lucru.

— Pot să vin și eu? strigă în urma mea Marcel

Carp.

— La naiba, nu!

Casa, sau mai bine zis maghernița ploșnițarului se află pe colină. Până acolo sunt șapte minute de mers repede. Când îmi isprăvisem vizita la el, în aceeași seară, cu puține ore înainte, mă condusese până la poartă, zăvorând-o apoi cu grijă. Stranie precauțiune, mai ales că gardul e abia până la buric și pe alocuri dărâmat. Acum poarta am găsit-o întredeschisă. Dracu' să-l ia de carnețel. Dracu' să le ia de ploșnițe. Dracu' s-o ia de poartă întredeschisă.

Nici ușa nu era încuiată. Am aprins lumina. Lazăr Serdean, mătăhălos, în cămașa lui de noapte, zăcea prăbușit peste masă, inert, dar încă sângerând din tâmplă, cu dreapta întinsă înainte, cu fața schimonosită de ură (sau de durere, de spaima morții?). Mai strângea între degete un creion. Murind, încercase să comunice ceva omenirii indiferente, fiindcă pe marginea ziarului mai apucase să scrie *„lep”*... Dar nu-l ținuseră puterile (și le cheltuise în efortul de a ajunge la masă, de a căuta creionul...) și după litera „p”, urmează un fel de linie (mâna cu creionul căzuse fără vlagă), linia agoniei, linia sfârșitului... M-am aplecat, ridicând de pe covorul prăfuit, de lângă ușă, un tub cu pastă verde. Ce stupid! mi-am zis iarăși.

Capitolul 11

L-am, lăsat pe Serdean în tovărășia (tardivă) a medicului (eram deja sigur că din țeasta *tatălui*

ploșnițelor va fi extras un nou glonte de aur) și am fugit cât am putut de repede spre locuința pictorului. L-am trezit. Era viu. I-am, comunicat că toți ceilalți trei camarazi ai săi de odinioară, din memorabila expediție, sunt morți. Mi-a aruncat o privire blajină, plină de înțelegere.

— Situația mea devine delicată, nu?

Soția lui lipsea de acasă. M-a întrebat dacă, dată fiind situația sa delicată, poate îndrăzni să-mi ofere un coniac. Am fost de părere că poate îndrăzni.

— Acum e pe cale de a se încheia un cerc curios, am zis, gustând băutura.

— E vorba de niște urme… Palpabile?

— Palpabile, însă grosolane. Mă întreb dacă, asasinându-l pe croitor, ai fi fost în stare să arunci în fața casei acestuia un obiect de-al lui Serdean, pentru a dirija spre el bănuielile? E un gest tare naiv. Mă întreb de asemenea dacă, expediindu-l în iad pe ploșnițar (e și acolo treabă destulă!), ți-ai fi permis luxul de a pierde în camera victimei acest tub cu pastă verde, care nu poate aparține decât unui plastician?… Ai face toate acestea, evident, în cazul în care ai fi un rafinat al crimei. Ești un rafinat al crimei, domnule Dav?

Pictorul părea puțin mâhnit, dar nu răspunse nimic.

— Un as al omorului, lăsând anume indicii grosolane, puerile, îndreptate chiar împotriva propriei persoane, poate să spere să obțină tocmai rezultatul contrariu. Ar mai fi ipoteza că asasinul își bate joc. Îți bați joc, pictore? Îți mărturisesc că prezența acestei fete, Maura Bonel, mă încurcă.

Întâlnind-o, Bledea s-a speriat, și-a ieșit din fire, s-a refugiat la Francisc Marina. Apoi a murit… A fost ucis și Marina. Din fostul grup al celor patru căutători ai „Păstrăvului”, numai ei doi rămăseseră legați, prieteni. Dar dacă nu-i lega prietenia? Dar ce? Ce îi leagă de obicei pe oameni? Prietenia, dragostea. Câteodată, da, câteodată, o taină comună. Ce prietenie putea fi între un croitor ursuz, preocupat doar de afacerile sale, și un bătrân nevropat?

— Despre morți numai bine[7], zise pictorul.

— Asta ce vrea să însemne?

— Că am să-i vorbesc de rău… Poate o să vă facă impresia că încerc să mă disculp. A trecut ceva timp de atunci; în cincizeci și doi, n-am uitat anul, Francisc și Grigore au venit la mine. Mi-au declarat că-l descoperiseră pe omul care încercase să ne închidă sub pământ, când cu „Păstrăvul”…

— Au dezgropat o afacere atât de veche?

— Ei n-o îngropaseră niciodată, domnule!

— Cine era criminalul?

— Nu știu. Îi descoperiseră numele într-un ziar. Același nume ca pe nenorocitul acela de plic din subterană și pe care eu îl uitasem de mult. Ei nu-l uitaseră! Mi-au propus să mergem la Zărinești, la patruzeci de kilometri de aici, și să-i „smulgem limba și ficații” înainte de a-l ucide. Francisc Marina, nu l-ați cunoscut prea bine, era om aprig. Dar nu mi-au spus cine e. Trebuia întâi să fiu de acord, dar eu n-am acceptat.

— De ce?

---

7 *De mortuis nihil nisi bene* (lat.).

— N-am o explicație.

— Nu cumva din cauză că erai convins că vinovatul nu locuiește la Zărinești, *ci aici,* la depărtare de un pas, în vecini poate?

— Complicată întrebare! Să zicem că am declinat propunerea lor din comoditate. Sau de frică. Nu e verosimil? Nu am experiența răzbunărilor.

— Ei doi ce au făcut?

— Mai întâi au schimbat o privire, apoi au zis că în acest caz e mai bine să lăsăm totul baltă.

— Dar de ce nu intra în schema lor și Lazăr Serdean?

— Nu aveau încredere în ploșnițar. Prea era la „periferie”…

— În dumneata aveau încredere?

— Nu foarte multă în orice caz.

— Și ce-ți închipui că au făcut? Au mers ei doi și l-au lichidat pe „infam” fără ajutorul dumitale?

— Pot să-mi închipui orice, dar de știut nu știu nimic.

— Dar cu prilejul primei noastre discuții, nu mi-ai vorbit despre asta, pictore!

— Omul nu e un automat, domnule Mocanu. Eu, cu atât mai puțin, dacă pot să mă exprim așa. Nu v-am vorbit despre incidentul din cincizeci și doi, fiindcă n-am considerat necesar. Ar fi aruncat poate o anumită umbră de culpabilitate asupra lui Marina, care mai trăia. Acum moartea sa îl disculpă, nu e așa? Dumneavoastră ați adus vorba despre o anumită legătură ce părea să existe între Grigore și Francisc Marina și abia acum, când amândoi sunt morți, am considerat că pot vorbi

(fără mustrări de conștiință) despre ceea ce s-a întâmplat în cincizeci și doi…

— Ai pronunțat o frază ciudată cu privire la Francisc Marina, domnule Laurențiu: *„moartea sa îl disculpă”*…

— E o neghiobie? Din moment ce a împărtășit soarta lui Grigore, murind în același fel, nu poate fi bănuit că l-ar fi ucis pe acesta. Aceeași logică însă îl scoate de sub incertitudini și pe Serdean mort și el. Și mai rămân eu. Ultimul din cei patru căutători ai „Păstrăvului”.

— De ce *ultimul?* N-au mai existat oameni preocupați de ideea peștelui de aur, băiețandri romantici cum ați fost voi atunci, sau chiar oameni maturi?

— De ce nu? Sigur că vor fi existat.

— Asta e foarte important! Ați cunoscut vreunul din ei?

— Nu în mod expres. Sau nu-mi mai amintesc. „Păstrăvul” e un fel de vis al tinereții, iar eu sunt om bătrân… Și-mi pare rău că sunt bătrân. Dacă aș avea douăzeci de ani aș lua-o iarăși din loc căutând cine știe ce, poate un alt pește de aur…

Noaptea înainta pe nesimțite. Speram că în următoarele ceasuri voi afla întregul adevăr. M-am despărțit de Dav, cu următoarele cuvinte: „Nu e așa, pictore, că dumneata știi cine a aruncat în aer gura galeriei în treizeci și opt?”, și am plecat repede, fără să mai aștept răspunsul, care cred că nici n-ar fi venit.

După o scurtă conversație cu eternul meu Sebastian (pe care l-am rugat să parcurgă în fugă, pe drumul cel mai scurt, distanța dintre casa lui

Francisc Marina și hardughia posomorâtă a ploșnițarului, dus și întors, și să cronometreze cu exactitate timpul), mi-am petrecut următorul sfert de oră la hotel studiind carnețelul ce aparținuse lui Serdean, găsit, după cum vă amintiți, lângă poarta croitorului, după moartea acestuia.

În ciuda aparențelor (dar, la urma urmelor, de ce „în ciuda”?), *tatăl* ploșnițelor fusese un om destul de ordonat, grijuliu cu finanțele sale. Nota numele clienților (din orășel și din comunele înconjurătoare unde se vede că era bine cunoscut), data la care executase deparazitarea precum și suma primită. Neavând cine să-l controleze, fiind holtei, făcea asta ca să se poată controla singur, sau pentru ca să se distreze. Asta era distracția lui!

Am citit atent fiecare foaie, descoperind în cele din urmă ceea ce mă interesa. Și mă interesa să aflu dacă adnotările sunt „la zi” sau dacă se întrerup la un moment dat, faptul prezenta o importanță deosebită. Ei bine, carnețelul nu era „la zi”, ultima deparazitare fiind notată cu data de 18 Mai, în dreptul clientului și a sumei, ori ne aflam în plină vară și fără îndoială că între timp multe insecte răutăcioase mai pieriseră sub urgia dezlănțuită de *tatăl* ploșnițelor.

Cum spun, ultima dată era cea de 18 Mai a anului curent, iar după aceea urmau file goale. Asasinul comisese o greșeală. Am mers totuși mai departe. Am dat fuga până la bojdeuca lui Lazăr Serdean în fața căreia patrula acum un „organ local”. Între timp neantul devastase mult fața ploșnițarului… Într-unul din buzunarele hainei

sale am găsit ceea ce căutam: un carnețel asemănător primului, dar ceva mai nou, în care continua evidența contabilă. În vechiul carnețel ultima deparazitare purta data de 18 Mai, iar în cel nou, prima era trecută în dreptul zilei de 19 Mai. Serdean constatând dispariția, da, *dispariția* primului carnețel, nu întârziase să-și procure altul. În felul său era un om ordonat! Îți zic merçi, sărmanule ploșnițar!

Al doilea carnețel nu mai avea însă nici o importanță pentru mine, fusese suficient doar să constat *existența* lui.

Între timp Sebastian îmi comunicase rezultatul maratonului său. Mă satisfăcea pe deplin. Cu aceasta, practic, cercetările îmi păreau încheiate. I-am comunicat lui Sebastian că a doua zi vom putea pleca acasă și el păru fericit. Izbutisem să fericesc totuși pe cineva în noaptea asta și de aceea am fost și eu fericit.

Mai aveam de îndeplinit formalități. Mai precis, de făcut două sau trei vizite. De trezit câțiva oameni din somn, cu orice risc, chiar cel al afuriseniei veșnice. Maura Bonel însă nu dormea. Avea și ea cameră la hotel, iar fereastra ei era luminată. M-am uitat la ceas. Ora două noaptea, două și ceva. Portarul micului hotel moțăia, nu se culcase, nu-și permisese luxul, se întâmplaseră multe în noaptea aceea, spera să se mai întâmple. Și ținea să fie pe fază. La intrarea mea a tresărit și m-a întrebat dacă-mi poate fi cu ceva de folos. I-am spus că-l voi declara binefăcătorul omenirii dacă va găsi niște cafea tare.

— Se face, cum să nu! O aduc în camera

dumneavoastră?

— În camera domnișoarei Bonel.

Zâmbi, plin de înțelegere, și l-am lăsat cu acest zâmbet, și am urcat scara.

— Această întrevedere era inevitabilă, nu? m-a întâmpinat Maura. Te așteptam.

— Bună seara, Monica Vitti. Bună dimineața.

— Unui polițist în exercițiul funcțiunii nu poți să-i spui „Du-te la dracu’!”, nu-i așa?

Omul cu cafeaua se înființă neașteptat de repede. Parcă ar fi avut-o gata pregătită. Cât timp a aranjat ceșcuțele pe masă am tăcut. Am tăcut câteva minute și după ieșirea sa discretă.

— Maura, ai fost căsătorită și ai divorțat?

— Nu m-am măritat niciodată, domnule Mocanu. Cândva am avut un fel de logodnic, dar a murit. Era tare neajutorat și cam schizofrenic.

— Maura, ce cauți în acest orășel?

— În concediu trebuie să pleci *undeva* de acasă, nu? Sau măcar să te ascunzi. Altfel lumea începe să vorbească, să emită diferite meschinării, și e atât de neplăcut; te consideră fată bătrână, neluată în seamă… Din când în când trebuie să pleci, măcar pentru a le crea iluzia că faci o aventură, altfel începi să mori de bună voie…

— Logodnicul tău a fost ucis?

— Era funcționar, dar se ținea de prostii. Întrucâtva îl înțelegeam.

— Îl pasionau poveștile stranii… Așa e? Ți-a povestit despre peștele de aur?

— „Păstrăvul”? O, da! A publicat în ziar niște absurde comentarii privitor la legenda „Păstrăvului”.

— Le-a iscălit?
— Dar cum? Se înțelege.
— A fost ucis în cincizeci și doi? Asasinii – necunoscuți…
— Văd că știi.
— Ce căutai noaptea în apropierea casei croitorului?
— Mă plimbam pe sub deal… Îmi închipuiam că fac o aventură, dar eram singură…
— Dacă aș fi știut, poate făceam o aventură împreună.
— Împușcătura m-a speriat și am fugit… M-a văzut Marcel Carp…
— Aveai la tine un pumnal…
— O amintire tâmpită… Cu pumnalul acela i-a fost tăiată beregata lui Cristian.
— Logodnicul tău?
— Da…
— Cristian și mai cum?
— Cristian Nidan. Rimează. Caraghios, nu?
— Ești tristă. N-ai bănuit niciodată cine l-a ucis pe Cristian, și de ce?
— Poate pentru ca să-i fure bijuteriile coroanei. Cristian era un nefericit, și uciderea lui n-a mișcat prea mult inima nimănui. Nici măcar a mea.
— Dar i-ai rămas credincioasă.
— Credincioasă lui? Nu! Te miri de ce nu m-am măritat? Toți bărbații sunt cam la fel cu fostul meu logodnic, asta mă dezgustă. Umblă mereu după potcoave de cai morți, iartă-mi vulgaritatea. Pot fi și mai vulgară, pot să înjur suculent și variat. Aș fi fost profund nefericită în orice fel de

căsnicie.

— Nu te-a bătut gândul să-l răzbuni?

— Și dumneata ești un fel de Cristian Nidan. Cum adică *să-l răzbun?* La ce ar fi folosit?

Am părăsit-o pe Maura Bonel profund convins că-l iubise mult pe „căutătorul de potcoave de cai morți”.

Elvira Sângereanu în schimb dormea crunt. Am ciocănit în ferestre. Se făcuse trei dimineața. Întâi au apărut capetele unor bătrâni, părinții ei. I-am liniștit, le-am spus că nu arde, nu e război, nu începe sfârșitul lumii. (Pe bătrâni îi cam preocupă aceste nimicuri.) I-am rugat s-o trezească. În sfârșit m-am pomenit în fața văduvei muiate de somn, cu fața rotundă ca o lună. Puteam să discut cu ea și a doua zi, sau chiar peste un an, dar asemenea treburi e mai bine să nu le amâni. Trebuie să profiți de fiorul sacru al inspirației.

— Ești bolnavă, Elvira?

— Nu, domnule.

— Ai inima slabă, îți vin uneori amețeli, te supără junghiurile, ți se face întuneric în fața ochilor? Suferi de nervi?

— Ba, domnule, mi-s sănătoasă. Ce mă întoarceți într-o parte și-n alta ca pe-o vită, vreți să mă luați de nevastă?

— Te-aș lua, dar nu-mi plac muierile care leșină la tot pasul.

— Eu nici nu leșin. Nu leșin de fel.

— Ce tot spui? Dar mai ’nainte, în casa lui Francisc?

O văd cum își duce mâna la gură, absolut surprinsă. Uitase! E momentul să strâng ușa. Zic:

— Dar eu știu că n-ai leșinat de-adevăratelea. N-ai praxă, nu ești actriță, te-ai prefăcut fără pricepere. Ia spune-mi, *cine te-a rugat să leșini?*

— Ba nu spui, nici moartă.

— Dar te-a rugat cineva, e drept?

Dă din cap încet, afirmativ. Mâna, iarăși la gură. Fața rotundă, îmbujorată de somn. Zdravănă femeie. Dar slabă actriță. Bun.

— Nu trebuie să-mi spui cine te-a rugat, că eu oricum știu.

— Domnule, stai, nu pleca încă… E foarte rău că… Am…?

— Că ai leșinat? Depinde cum o iei.

— Domnule! Stai puțin…

Nu stau. De ce să stau, îmi zic.

Parcă peștele de aur, în neîncetata-i rotire subpământeană, se oprește vreodată?

Capitolul 12

Ultimul nefericit pe care-l voi trezi iarăși din somn e pictorul Dav Laurențiu. Dar el, după ultima mea vizită, nu s-a mai culcat. Ora trei și jumătate dimineața. Îl întreb dacă are dușmani.

— Nu. De ce?

(Există un gând care mă neliniștește: cu ocazia primei mele întâlniri cu Maura Bonel, când fusese ucis *doar* Grigore Bledea, ea îmi aruncase în față pe un ton provocator afirmația că în curând se va ivi și un al doilea cadavru. Și, într-adevăr, s-a ivit… al doilea… ba chiar și al treilea. Presimțire?)

— De ce să am dușmani? N-am răpit nevasta nimănui, n-am concurat pentru niciun fel de

premii, n-am râvnit la funcții.

— Nu mă gândesc la această categorie de dușmani. Dușmanii „cu motiv” sunt întrucâtva banali și destul de comozi. Cei „fără motiv” par a fi dificili, de cele mai multe ori nu-i știi, nu ai habar de existența lor, până când e prea târziu. Există inamiciții crunte ce te urmăresc de-a lungul unei vieți, oameni cărora nu le-ai făcut nimic și care te urăsc totuși... pe tăcute, în taină... Iar dacă se ivește prilejul...

— N-am știre nici de așa ceva.

— Fiindcă ești un cavaler, pictore. Și cu toate acestea știu un ins a cărui ură te-ar potopi... Îl cunoști, dar nu vrei să-i pronunți numele. Te-aș ruga să fii atent la o altă întrebare. Dar înainte de a ți-o adresa, vreau să te previn că această ultimă acțiune ce o întreprind, deci discuția noastră, are un caracter formal și răspunde mai mult curiozității mele. La această oră știu aproape totul despre întâmplările petrecute aici și despre cele trei gloanțe de aur. Iată întrebarea. E vorba de anii tinereții... Exista pe vremea aceea un om, un tânăr, un băiat ce se făcuse cunoscut prin faptul că era laș, drept care a fost supranumit „Iepurele”. Numele lui l-am scris pe această foaie de hârtie pe care o înfățișez acum în fața ochilor dumitale. Nu trebuie să spui nici da, nici ba, fiindcă după felul cum ai să taci voi deduce dacă greșesc... Privește!... Prin urmare, nu greșesc. Mulțumesc, pictore!...

Capitolul 13 și ultimul

Se făcuse cinci dimineața și se luminase când l-am rugat pe plutonierul zelos să-l poftească pe Marcel Carp.

— Să-l aduc sub stare de arest?

— Adu-l cu toate onorurile! Însă repede, indiferent dacă doarme, face dragoste sau e beat criță. Dar adresează-i-te cu dumneavoastră, politețea nu e nicicând inutilă.

Mă plimb prin fața hotelului. Sunt trist. Bag de seamă că de la un geam mă urmărește cineva: Maura. Nu-i spun nimic, după un interval ea coboară. Mergem unul lângă celălalt, nu vorbim, simt vaga tentație să-i spun că ucigașii lui Cristian Nidan și-au primit la rândul lor pedeapsa, dar crudul, oribilul prozaism al cuvintelor, în dimineața aceea, mă oprește. Îi spun cu totul altceva.

— Speri ca prietenii dumitale din Zărinești să-și imagineze că ai plecat într-o aventură sentimentală?

— Așa le-am dat de înțeles, pentru ca să mă bârfească și să mă invidieze cât mai mult! O iubire mare și enigmatică... Deodată râde.

Puțin mai târziu se ivește plutonierul, cu fața lui lată, naivă și contrariată. Mă anunță, puțin alarmat, că Marcel Carp nu e acasă. Nu e *nicăieri.* Să-l pună sub urmărire?

— Nu. De ce? Apare el...

Întrebarea cu privire la pusul sub urmărire a formulat-o cu maximă seriozitate, ca și cum ar fi

avut la dispoziție cel puțin cinci escadroane de poliție călăreață și-un batalion de poterași flămânzi.

— Prin urmare ai terminat? mă întreabă Maura.

— De unde știi?

— Ești supărat. Ai, în același timp, aerul acela de mulțumire sumbră, caracteristic anumitor bărbați… Ai găsit vinovatul?

— L-am găsit.

— Și cine e?

— Dumneata, Maura.

— Așa?

— Apariția dumitale în acest orășel a declanșat dezastrul: un lanț de asasinate.

— N-am niciun fel de pricepere detectivă și nu înțeleg nimic.

— Nu e atât de complicat: Francisc Marina și Grigore Bledea erau complici; ei doi ți-au ucis logodnicul.

— Această descoperire nu mă mai mișcă… Vine *prea târziu.*

— În schimb venirea dumitale aici i-a impresionat foarte mult pe cei doi, mai ales pe Grigore, care avea nervii slabi și se putea trăda în orice moment, târându-l cu sine în prăpastie și pe Marina. Drept care croitorul și-a lichidat complicele. Morții nu vorbesc. Înțelegi?

— Nu, dar n-are importanță. Însă mai sunt și alte lucruri pe care nu le înțeleg, deși te rog să mă crezi: curiozitatea mea e extrem de limitată. Nu pricep, totuși, ce puteau să aibă, acest Grigore Bledea și acest Francisc Marina, împotriva

inofensivului meu Cristian?

— E o poveste lungă. S-o lăsăm pe altădată.

— Bine. Nu insist. Deși… Acest Marina l-a ucis pe Bledea… cu un glonte de aur!… Dar pe Marina cine l-a omorât? Și pe celălalt..?

— Uită-te pe stradă, departe, drept în față… Vezi ceva?

— Nu…

— Imediat trebuie să apară… de după casa vopsită în galben. Acum vezi?

— Vine un om. Nu se grăbește…

— Nu are motive să se grăbească… Îl recunoști?

— Acum da. E bărbatul acela slab și mereu curios… Marcel Carp.

— El știe foarte multe despre toate câte s-au întâmplat aici.

— E un asasin?

— Ți-ar face plăcere să știi că e? Te-ar interesa să stai față-n față cu un criminal?

— Nuuu… Nu cred.

— Atunci lasă-ne numai pe noi doi. Avem de vorbit.

Astfel mă apropiam eu în dimineața aceea de Marcel Carp. Iar el se apropia de mine.

Nu părea să fie serviabil ca de obicei. M-a privit cu destulă indiferență. Prima întrebare pe care i-am pus-o a fost următoarea:

— Îl urăști pe pictor?

Mi-a aruncat o privire scurtă, ascuțită; n-a răspuns.

— Îl urăști îngrozitor pe Dav Laurențiu?

Din nou niciun răspuns.

— Vreau să zic, fără motive evidente, palpabile… Am continuat: De față cu un detectiv n-ar fi trebuit să pronunți asemenea cuvinte: *„Știți, cândva pictam și eu”*… Te chinuia visul că dacă vor muri trei dintre foștii căutători ai „Păstrăvului” (uciși cu gloanțe de aur, conform jurământului), vina va cădea pe al patrulea, pe supraviețuitor…

— Absurd…

— O răzbunare tardivă a celui ce fusese poreclit cândva, din cauză că era laș, „Iepurele”.

— Oho! Cine-și mai amintește de asta?

— Am să-ți spun…

Am ocupat un loc pe o bancă lipită de gard, mi-am aprins o țigaretă și constatând că am în dreapta un plop subțire ca o lumânare, și nefoșnitor, fiindcă nu bătea vânt, am început un basm, cam lung. Sigur nu sunt că Marcel Carp l-a urmărit mereu, cu atenție egală. El, oricum, era pierdut. Mi-l spuneam mai multe mie pentru a „face ordine”. Și iată cam ce-mi spuneam, și iată unele dintre replicile cam desperecheate ale lui M.C.:

— Lazăr Serdean (pe care l-ai împușcat cu flinta furată din magazia lui Marina) te-a recunoscut, dar în clipa morții i-a fost mai ușor să-și amintească vechea dumitale poreclă din copilărie decât numele… Murind, se zice că privim îndărăt… După ce i-ai trimis glontele de aur, ai fugit, fără să te gândești că va mai avea putere să se ridice și să scrie pe o margine de ziar „Iep”…

— Simple presupuneri…

— Ai pus-o pe Elvira Sângereanu să leșine, iar

Elvira a leșinat atât de fals, încât mi-a atras atenția.

— Caraghios! Ce serviciu îmi aducea leșinul Elvirei?

— Îți oferea prilejul de a părăsi încăperea sub pretextul că aduci un pahar cu apă. Paharul acela nu l-ai mai adus...

— Fiindcă Elvirei i se făcuse bine între timp.

— Nu. Nici nu ți-a trecut prin cap să mergi după apă. Mizai pe faptul că toată lumea e prea tulburată pentru ca să mai observe ceva. E adevărat că te-ai repezit spre fântâna din spatele casei, dar nimeni din cei ce se aflau afară n-a auzit scârțâitul cumpenei, fiindcă în loc să te oprești la fântână ai ocolit casa, iar apoi, din stradă, ai aruncat peste poartă carnețelul lui Serdean și ți-ai continuat goana către casa acestuia. Totul a durat mai puțin de douăsprezece minute (fuga, încărcarea armei, asasinatul și întoarcerea), iar când ai revenit, *tatăl* ploșnițelor nu mai era în viață. Nimeni n-a observat scurta absență. Distanța dintre casa croitorului și cea a lui Serdean se parcurge, fugind, dus și-ntors, în câteva minute, cam în șase, șapte.

— Și arma?

— Flinta cea veche? Ai pregătit-o din timp, ai ascuns-o în apropierea casei ploșnițarului, sau poate chiar sub streașină.

— Aha, deci nu știți exact unde?

— O greșeală dezolantă a fost „pierderea” carnețelului în care Lazăr Serdean își nota „programul”. Poate ți-aș fi acordat, domnule Marcel, notă de trecere și titlul de asasin dibaci,

dar gafa cu carnețelul m-a scos pur și simplu din sărite, mai ales că am impresia că ai făcut-o din dorința de a fi *prea subtil!* Un om atât de nepriceput în ale făptuirii de rele ca dumneata ar trebui mai bine să se facă distribuitor de lapte. Ai vrut să fii mai hâtru decât coana vulpe, dar, în ochii mei cel puțin, ai reușit doar să te faci de ocară! Nu te-ai gândit că ograda și împrejurimile casei croitorului fuseseră cercetate cu atenție, deci sărea în ochi că mototolitul carnețel a fost „pierdut” *ceva mai târziu* (și n-ar fi fost de loc greu să se stabilească și momentul ivirii sale, adică imediat după ce ai ieșit să aduci paharul cu apă)!? În al doilea rând, acest gen de momeală m-a făcut să plâng de mila fanteziei asasinului (chit că era o falsă momeală ce mă dirija spre un nou cadavru, pentru ca abia după aceea, pe o direcție schimbată, să mi se propună vinovăția singurului supraviețuitor: pictorul). Dar greșeala principală, legată de carnețel, e alta. Pentru numele lui Dumnezeu, n-ai avut curiozitatea să-l răsfoiești? Ultimul nume, pe lunga listă de clienți ai lui Serdean, e numele dumitale, domnule Marcel Carp. În ziua de 18 Mai, Serdean ți-a deparazitat locuința, și în aceeași zi i-a dispărut carnețelul. Coincidență? Nu! Dumneata i l-ai sustras fiindcă te pregăteai de multă vreme să le joci un renghi foștilor căutători ai „Păstrăvului” (așa cum ai încercat s-o faci în anul ’38, dar la asta voi reveni). I l-ai sustras din haina pe care și-a scos-o și a atârnat-o cine știe unde, cât timp ți-a stropit pereții cu *verde de Paris.*

Marcel Carp, întunecat, se mulțumi să

mormăie.

— Mai departe! Derutantă cu adevărat a fost (în ciuda faptului că s-a tras cu aceeași armă) existența a doi asasini. Când Maura Bonel a sosit, din pură întâmplare în acest orășel, trei oameni au intrat în transă: Marina și cu Bledea, care-l asasinaseră pe logodnicul ei și care au recunoscut-o, precum și dumneata, care purtai vina morală a morții lui Cristian Nidan.

— Asta ce mai e?

— Vei afla. Bledea, neurastenizat cum era, și-a închipuit (normal pentru un obsedat) că Maura îl urmărește. Așa a interpretat el apariția Maurei și i-a propus complicelui să termine cu acest coșmar, să se predea de bună voie; Marina, mai robust, nici nu se gândea la una ca asta. În plus, judecata lui mediocră îi spunea că Nidan își meritase soarta. Terorizat însă de Bledea, temându-se că acesta îl va trăda, se hotărăște să-l expedieze într-o lume mai liniștită și-i dă acel naiv rendez-vous „La Păstrăv”, sub Cetatea Mera. Și-a adus aminte de legământul căutătorilor, de pușca cea veche și de gloanțele de aur pregătite anume pentru cel ce va trăda. Arma, muniția rămăseseră îngropate în șandramaua dărăpănată și toată lumea uitase. Atât a putut crea și potrivi imaginația croitorului, care n-a bănuit deloc că agitația stârnită de apariția Maurei a fost remarcată de încă o pereche de ochi ageri: ai lui Marcel Carp care se furișa peste tot! Marcel Carp a asistat chiar și la scena morții lui Grigore, ascuns într-o scobitură, în aceeași scobitură spre care s-a repezit a doua zi când a făcut pe călăuza, pasă-mi-te pentru a face

pe discretul, pentru a nu stânjeni cercetările. În realitate lui Marcel Carp – adică dumitale – îi venise gândul neplăcut că ar fi putut lăsa acolo cine știe ce urmă. A fost prima greșeală. Ai arătat că prea ești la curent cu topografia locului. Mi-ai indicat punctul unde ar fi putut să se ascundă asasinul, sau un eventual observator neutru. S-a dovedit că ucigașul trăsese din altă direcție. Rămânea ipoteza observatorului.

— Ce putem face cu ipotezele, decât să…

— Așteaptă! Acțiunea pusă la cale și înfăptuită de Francisc Marina ți-a creat avantajul de *a comite o crimă mai puțin,* dar ți-a complicat situația. Simțeai că e necesar un *lanț de crime,* și, mai ales, ca toate să fie făptuite cu aceleași mijloace ca și prima. Toți, cu excepția lui Dav Laurențiu, trebuiau să piară cu câte un glonte de aur în creier. Aveai nevoie de flinta cea veche. Și-n felul acesta se produce, încă în noaptea morții lui Bledea, spargerea inexplicabilă la magazia lui Francisc, ce avea s-o necăjească atât pe nevasta croitorului. Știai că neîndemânaticul croitor va comite gafe peste gafe și că anchetatorul îl va mirosi curând, de aceea moartea lui nu putea să întârzie. Și nici n-a întârziat, (Vezi bine că nici n-am mai amintit de păianjenul de pe umărul dumitale!) Am spus bine până aici?

Marcel Carp se strâmbă. Am continuat:

— Bun! Sunt de asemenea adânc convins că dumneata ai încercat să le vii de hac celor patru, atunci, de mult, în ziua când au pornit în căutarea „Păstrăvului”.

— Fiți convins de tot ce doriți…

— Da, ai pus dinamita… Iar când cei patru au reușit totuși să iasă, au găsit ceva… Ca măsură de precauțiune ai lăsat un indiciu naiv. Să zicem un plic mototolit cu un nume pe el: Cristian Nidan. (Dav Laurențiu și-a amintit…) Crezi că victimele au putut să mai uite vreodată acest nume? Dumneata îl cunoscuseși pe Cristian la Zărinești; i-ai povestit despre „Păstrăv” trezindu-i interesul. Pasiunea pentru această legendă tenebroasă a rămas sădită în mintea limfaticului Cristian, care, mai târziu, în cincizeci și doi, publică în ziar pe o pagină culturală, printre niște poezii, o notiță prizărită pe această temă, și o iscălește mândru cu numele său. Asta i-a adus moartea!

Marcel Carp își încetini pașii (soarele venea tot mai sus, iar cerul căpătase acea culoare de un albastru nealterat, ca în viziunile pictorului Dav Laurențiu). Marcel Carp mergea tot mai încet. În cele din urmă se opri.

— Sunteți convins că eu aș fi „Iepurele”, domnule Adrian Mocanu?

Nu mă uitam la el. O tristețe necunoscută mă apăsa.

— Dacă sunteți convins că eu sunt „Iepurele”, desigur vă e milă de mine, nu-i așa?

(Mă întrebam: de unde intuiția Maurei Bonel când m-a anunțat că o să apară și al doilea cadavru? Mă întrebam: mă mințise oare Dav Laurențiu afirmând că „Păstrăvul” îi traversase drumul, de mult, în tinerețe? Sau spusese adevărul? Și dacă e așa cum pretinde el, lucrurile se complică. Nu-mi vine să cred că „Păstrăvul”

există aievea, însă uneori mă cuprind îndoielile. Și nu pot alunga următorul gând: „PĂSTRĂVUL” EXISTĂ! CE ESTE „PĂSTRĂVUL?”

(Și dacă există, înseamnă că și acum peștele de aur își continuă eternu-i circuit subpământean, speriindu-i pe unii, sau fecundând imaginația altora. Fiindcă e în folosul bietului pământean să știe sau să-și închipuie că există „Păstrăvi”, chiar dacă uneori strania lor apariție generează umbre…)

(Mi-am luat pălăria și am plecat.)

SCĂRILE

Aruncând pe umăr vraful de documente privitor la prima debarcare în golful Byskanya, Taruk trecu printre două oglinzi, iute ca fulgerul, tânăr și zvelt. Urcă dintr-o suflare șase etaje și depuse povara în biroul numărul trei; după un sumar schimb de cuvinte cu funcționarii de aici, goni pe scări până la parter cu o hârtie importantă legată de turneul pe continent al unui iluzionist japonez. Timp nu avu să discute cu prietenul său de aici (acesta încercă, fără izbândă, să-i comunice un lucru important) fiindcă primi un plic pentru etajul nouă. Plicul conținea detalii cu privire la funeraliile baritonului W., și Taruk, pătruns de importanța misiunii, se avântă ca un vârtej pe trepte…

Pe la etajul șapte avu, totuși, o ezitare, exact în locul unde monumentala scară trece printre două oglinzi… Mai limpede vorbind, nu este vorba de o ezitare în înțelesul strict al cuvântului; Taruk constată cu uimire că nu-și mai amintește *când a început*… Își permise un foarte scurt răgaz, cât să se privească în oglindă: e încă foarte tânăr, fără îndoială, dar puțin obosit. Un vag început de oboseală, atât. În capul scării de la etajul opt îl așteaptă o fată, numele ei este… O, dar parcă te poți descurca printre numele atât de complicate ale acestor fete pe care părinții le botează parcă special ca să-i deruteze pe băieți! În orice caz numărul ei de înmatriculare, purtat la piept, e 074PP3. Prin urmare, domnișoara 074PP3 transmite că prietenul de la parter al lui Taruk îl

roagă să telefoneze de la orice etaj.

— Bine, bine, zice Taruk, vrea desigur să-mi dea de știre că a pus, în sfârșit, mâna pe niște bilete la spectacolul ce se dă la Alhambra. Parcă am timp de așa ceva! adaugă Taruk, melancolic.

— Doar n-ai să renunți la el! exclamă foarte mirată simpatica 074PP3.

— Dar de unde știi că țin neapărat să-l văd? se miră și Taruk, făcând în același timp eforturi disperate să-și amintească numele fetei.

— Mi-ai vorbit de atâtea ori despre asta!

— Eu? Vorbești serios? Când?

— Taruk, *dragul meu,* ți-ai pierdut memoria? Ești obosit?

— Iartă-mă, trebuie să fug, se scuză Taruk și o zbughește spre etajul nouă.

— Treci și pe la mine când poți, mai strigă în urma lui frumușica 074PP3. Am de trimis niște hârtii la patru.

Taruk depune plicul cu funeraliile la nouă, apoi urcă scările trei etaje, ia un vraf de documente cu privire la circulația metalelor prețioase și ajunge la șapte… Mușchii lui antrenați funcționează ireproșabil, se încordează și se destind la intervale exacte, respirația și bătăile inimii țin măsura efortului, expediind dozele necesare de oxigen, mintea lui pare să fie încă limpede, cu toate acestea între etajele patru și cinci, pe scări, se împiedică pe neașteptate (așa ceva nu i s-a mai întâmplat) și cade; în vreme ce hârtiile se risipesc pe treptele de marmură, simte dorința imensă de a nu se ridica, de a rămâne prăbușit, dorință amestecată cu neliniște, fiindcă

odată, pe când avea mai mult timp, văzuse un meci de box, un ins în frac negru (parcă!) îl număra pe atletul căzut, unu, doi, trei…

La trei, Taruk se ridică, adună hârtiile și aleargă pe scări spre etajul șapte (e deja în întârziere!), unde îl găsește în sfârșit un plic, o scrisoare *pentru el,* care-l caută de multă vreme de-a lungul etajelor. E nerăbdător s-o citească, a recunoscut scrisul, dar trebuie să amâne această plăcere până ce va duce un teanc de acte extrem de importante la unsprezece. Acolo, din greșeală, lasă și plicul său împreună cu hârtiile, dar își dă seama de eroarea comisă abia jos, la doi. Nu-i nimic, se va repezi la unsprezece când va prinde un moment de răgaz. I se transmite, în schimb, că prietenul de la cinci vrea neapărat să-i vorbească. Da, lucrurile nu stau bine cu Taruk. Stă și se gândește: *ce prieten are la cinci?*

Dumnezeule, va trebui să se repeadă la opt, acolo îl așteaptă fermecătoarea 074PP3, care l-a rugat să ducă niște hârtii la patru, dar deocamdată trebuie s-o amâne pe 074PP3 (nu e chip să-și amintească numele ei!) fiindcă iată-l deja încărcat cu un morman de fișe importante, care sunt așteptate chiar acum la paisprezece. Își permite totuși să calce regulamentul și se abate o clipă la etajul unsprezece pentru a regăsi plicul pierdut, află însă că un funcționar de aici a trimis scrisoarea la șase, unde credea că-l găsește. La paisprezece, după ce se scăpă de fișe, ia telefonul și sună la cinci. Îi răspunde o voce cunoscută și amicală care-l vestește pe Taruk că poate veni să ia cartea solicitată.

Ce carte, se întreabă Taruk, aiurit. Am eu vreme să citesc cărți? Și cine poate fi prietenul acesta *necunoscut* de care eu nu-mi amintesc? Sau te pomenești că funcționarii s-au hotărât să-i joace farse?

Taruk se gândește la o pădure prin care trece șchiopătând un lup, dar nu un lup rău, ca în toate poveștile îngânate copiilor, ci un lup care se târăște cu mare greutate spre bârlogul lui, simțind că i se apropie sfârșitul. Taruk se gândește la un fluviu în valurile căruia se luptă cu disperare un înotător.

Coboară în goană spre etajul cinci (nu mai poate de curiozitate să vadă ce prieten are acolo), dar la *șase* e oprit de un funcționar care-l expediază la treisprezece cu un vraf de documente în care sunt expuse concluziile cu privire la creșterea mediei vieții, și pe drum își amintește că a uitat să-l întrebe de scrisoare. Ce ghinion!

În oglindă, pe culoar, la treisprezece, își vede fața, încă frumoasă. Umbrele oboselii sunt însă în progres... I se întinde receptorul unui telefon, prietenul de la etajul unu a reușit, în fine, să-l prindă.

„Am o veste foarte bună pentru tine”... aude Taruk, când o femeie în robă neagră îi așază în brațe o grămadă de hârtii pentru etajul patru, și nu mai are vreme decât să se scuze și să pună receptorul în furcă, deși ar fi vrut să afle despre ce vest*e bună* e vorba.

Taruk gonește pe scări, fără să numere treptele. Dacă l-ai întreba câte trepte sunt între două etaje n-ar ști să răspundă. În schimb își

amintește că pe culoarul unuia din etaje un funcționar mai fantezist a atârnat un mic tablou în ulei, o lucrare de amator, poate, care însă i-a plăcut foarte mult lui Taruk, deși l-a văzut o singură dată. De nenumărate ori și-a propus să mai treacă pe acolo, dar n-a avut vreme. Din această cauză nici nu-și amintește exact ce reprezintă tabloul, un înotător rănit sau un lup? Și dacă-l reprezintă pe lupul șchiop care se târăște cu ultimele-i puteri spre bârlogul întunecos, de unde știe Taruk povestea cu *înotătorul?* Neapărat trebuie să treacă iar pe culoarul acela, cu toate că nu-și amintește de care etaj este vorba. Le va lua pe rând, în primul moment de răgaz.

Își amintește de promisiunea făcută grațioasei 074PP3 de la etajul opt (de fapt despre ce promisiune e vorba?), dar e trimis în grabă la parter; tot e bine, va afla în cele din urmă ce veste bună i-a venit.

„Cât de mult mă bucur pentru tine, Taruk!” îl întâmpină prietenul de la parter, dar n-are când să termine ce avea de zis, fiindcă în clipa următoare Taruk trebuie s-o și pornească pe scări până la șapte, mângâindu-se cu speranța că deși nu a izbutit să afle *nici acum* amănunte cu privire la vestea cea bună, cel puțin va încerca să fure o clipă pentru a se repezi și la opt unde-l așteaptă seducătoarea 074PP3. Dar ce i-a promis acestei fete cu figura blândă, ce i-a promis, și *în ce* împrejurare i-a promis nu reușește să-și amintească. După cum nu reușește să smulgă din golul memoriei, acolo unde toate se răsucesc alene, se amestecă și-și pierd conturul, numele

fetei. Și totuși e „per tu” cu ea, ba chiar o dată de mult – când s-a întâmplat asta? – a invitat-o la un țap de bere și au ciocnit împreună în grădina cu mese scunde și rotunde sub crengile arcuite ale unei plante al cărei nume e probabil „Rexa”…

Un impuls neașteptat, dublat de nerăbdare, mai bine zise un sentiment străin pe care nu-l cunoaște, îl face să șovăie între îndeplinirea datoriei și dorința bruscă de a afla imediat ce carte i-a adus prietenul necunoscut de la etajul cinci. O fi poate o carte despre *înotător?* Între ispita de a o revedea pe miraculoasa 074PP3 și curiozitatea de a-l întâlni pe amicul de la cinci, Taruk se strecoară ca un țipar, și iată-l la etajul șaisprezece predând un maldăr de hârtii și preluând altul pentru zece.

Nu cartea, desigur nu cartea, ci micul tablou în ulei de care-și amintește vag, îl înfățișează pe *înotător.* Poate cartea e despre lupul șchiop.

La etajul zece află că scrisoarea, de care aproape uitase, ajunsese pe urmele sale, dar acum cineva o trimisese jos, probabil la patru. Nu mai știe exact de la cine e scrisoarea și de ce e atât de importantă pentru el?

Taruk se împiedică și cade…

Meciul de box, își amintește perfect, debutase cu lovituri necruțătoare, sub lumina crudă ce transforma ringul într-un fel de soare dreptunghiular, iar mulțimea îl aclama de la început pe viitorul învingător, când deodată luptătorul ce părea mai puternic, mai bine clădit, mai frumos, mai pregătit pentru cariera de învingător s-a răsucit cu brațele în aer, un gest

straniu, infantil, de apărare, dar nu din cauza loviturilor adversarului dezlănțuit, ci sub alte invizibile lovituri, de care-și dădea seama doar el în momentul când se prăbușea. Conducătorul luptei a început să numere, așa cum se obișnuiește… *totdeauna se găsește câte vreunul care să numere când ești la pământ…* unu, doi, trei, patru, cinci… Taruk își amintește foarte bine zvârcolirile celui căzut și încercările sale de a se ridica, de a nu pierde lupta.

Poate că în cartea prietenului de la cinci e vorba de boxerul învins? Sau micul tablou în ulei de pe culoarul unuia din etaje (nu-și amintește care) îl înfățișează pe boxerul învins, căzut la pământ?

La *opt* Taruk se ridică (tânărul cu înfățișare de învingător ce luptase în ring, nu s-a ridicat nici la opt, nici la zece). Taruk nu este un învins, el are de primit o scrisoare importantă, iar pe urmele sale aleargă o veste bună și, în plus, mai există prietenii care-i fac rost de cărți interesante (probabil despre lupul șchiop…), de bilete la cele mai bune spectacole, apoi la unul din etaje (dar la care?) îl așteaptă cea mai frumoasă dintre fetele de pe pământ al cărei nume, ce-i drept, l-a uitat (ce importanță are când îi cunoaște numărul ce-l poartă la piept: 074PP3), o fată căreia i-a făgăduit ceva, sau care i-a făgăduit o întâlnire poate, iarăși în grădina cu mese rotunde, în umbra ramurilor de Rexa.

Deocamdată, trebuie să alerge la șaisprezece, să coboare la doi, să urce iarăși la șapte… Scările… scările… Scările!… și pretutindeni este

anunțat că a fost căutat la telefon, că i-a venit o scrisoare, că un anumit amic îl caută cu insistență pentru a-i comunica o veste… Numai că Taruk începe să prindă tot mai greu înțelesul cuvintelor, ceva nu e bine cu el, se pomenește întrebând câte un funcționar dacă știe ceva despre micul tablou în ulei care trebuie să fie undeva… (firește că funcționarii, oameni serioși, nu știu să răspundă unei asemenea întrebări), apoi aleargă iar, duce și aduce hârtii ce sunt preluate cu mâini febrile, se pomenește numărând scările, ceea ce nu făcuse în viața lui, dar își dă seama că, de fapt, îl numără pe boxerul căzut în mijlocul ringului…

Taruk zace undeva pe scări, și etajele, deasupra și dedesubtul lui, încep să fiarbă de nerăbdare fiindcă nu mai sosesc hârtiile așteptate.

Taruk zace nemișcat, cu ochii larg deschiși, și vede în oglindă, în fața lui, un chip străin care-l privește cu ochii holbați. *Cine o fi bătrânul acesta urât?*

Cineva se împiedică pe scări de Taruk și dă alarma.

… șase, șapte, opt, nouă…

— Ridică-te Taruk, trebuiesc duse și împărțite hârtiile!

— Mai trăiesc, răspunde Taruk. Am de primit o veste bună. Am de primit o scrisoare importantă în care mi se comunică…

— Taruk, ridică-te până ce arbitrul nu rostește „Aut!”

— Lăsați-mă… o veste bună… Mai am de primit o veste bună!

— Sus, băiete! Din cauza ta s-au oprit toate

treburile! Ridică-te și du hârtiile! Altfel s-a dus dracului și plecarea omului în lună, și prelungirea vieții, și celelalte nimicuri importante.

— Nu mă pot ridica… Adversarul a lovit sub centură… De ce nu mi se aduce vestea cea bună? Unde e cartea, unde sunt biletele pentru spectacolul la „Alhambra”?

— Taruk, ce Dumnezeu, este chiar momentul să!…

— Nu mă duceți de aici! Mai am de primit o veste bună! *Cine se apropie?*…

ZĂPEZILE DE LA CAPĂTUL FIRULUI

Ele vin, ele pleacă, pentru a se întoarce iar și iar. Fiecare sosire se justifică, parcă, numai prin faptul că pregătește o dispariție, și fiecare plecare anunță, întotdeauna reîntoarcerile, într-o alternanță încăpățânată și elastică, un laitmotiv etern, care ne amintește mereu ceva îndepărtat și misterios. Ceva despre începuturi ce prevestesc inevitabile finaluri.

Limbile albe, uneori roșietice – înroșite de vântul amurgului – alteori negre, negre de cărbunele stelelor arse, coboară până la dunga șesului, unde pier sub răsuflarea lui martie. Dar mai sus, unde brazii vuiesc cu tristețe în vânt, zăpada-ți mușcă gleznele cu colți străvezii, avertizându-te cu blândețe că e mai bine să renunți: în lumina crudă a crestelor, sus, e posibil să te aștepte unele neplăceri, însă tu urci singuratic, urmărit de mii de priviri și totuși neștiut, rătăcitoriule răzleț, fără să bagi de seamă că zăpezile ți s-au apropiat de genunchi, și că ele cresc, cresc neîncetat.

În apropierea soarelui crește și singurătatea.

Nu mai observi că soarele s-a dedublat, că sunt doi sori, și ambii sori apun, de o parte și de alta a orizontului, și numai zăpada se înalță, crește, se zidește împrejurul tău, îți cuprinde genunchii, coapsele. Îți strânge genunchii, coapsele, pântecul.

Încă mai urci, vântul s-a sălbăticit, splendoarea bolții e uriașă, merită să mori, iar zăpada îți strânge pieptul, umerii.

Zăpada îți prinde gâtul, bărbia.

Ajuns la această înălțime, te oprești. Trebuie să te oprești. Nimeni nu mai înaintează. Nimeni n-a trecut mai departe. Cine a ajuns aici a murit.

Iar acum, e rândul tău să mori. Ba, aș zice, *dreptul tău.* Ți l-ai câștigat cu imensă trudă. Ca să pieri aici, iar *nu în băltoacă,* ai asudat îngrozitor. Moartea la această înălțime, înconjurat de tăcerea zăpezii și de vuietul stelelor, e o dreaptă răsplată. Dar ce greu e să mori! Plângi. Și gerul îți țintuiește ultima lacrimă pe ochii lucioși, de gheață.

Și pâlpâie, apoi, un gol de timp în valoare de o sută de secole. Cum ai spune, o sută de guldeni. *Dar, privit cu orbitele morții, timpul nu are absolut nici o valoare.*

Muntele acesta, odinioară semeț, acum planeta îl soarbe încetul cu încetul. Un talaz estival mătură zăpezile. Lacrima țintuită pe ochii de gheață s-a topit. Ochii devin iar elastici. Ochii încep din nou să vadă. Rătăcitoriule răzleț, te trezești mirat că ești viu. Și din prima secundă, ridici privirea să cauți piscul și zăpezile care, neapărat, *iarăși* te vor ademeni!

Așa pier civilizațiile. Și, probabil, așa renasc.

Dar să rămână numai între noi. Nu-i pomeni despre toate acestea omului savant, că se supără. El preferă să spună că vastul subiect privitor la dispariția semințiilor, și renașterea lor, deși se află în studiu – de o bună bucată de timp! – continuă să rămână sub semnul misterului.

TURNURILE

Se numește „al Viperelor”. Un mare ghem încâlcit, fierăstruit de văi subțiri, tăiat brusc de cotloane tainice; și cu toate că de jos pare neînsemnat, nimeni, cred, nu-i cunoaște exact topografia. Primăvara, pe culmile rotunde, cireșii izbucnesc în râs și elevii fug după-amiază din internate, ca niște tinere sălbăticiuni atrase de dorul libertății nemărginite… Nimeni n-a văzut acolo niciodată vreo viperă, totuși din când în când câte un om moare, inexplicabil, mușcat la gleznă sau deasupra genunchiului.

Dealul Viperelor. Deasupra orașului, magnet și emițător de ispite; lumea povestește: „M-am plimbat pe Dealul Viperelor până la Turnul Unu.” „Am poposit și am fript slănină sub Turnul Trei”. Sau „Lângă Turnul Doi am cunoscut iubirea.”

Aceste Turnuri revin în toate discuțiile, se fac aluzii și se stabilesc distanțele în raport de așezarea lor, dar în realitate nimeni n-a văzut niciodată vreo urmă de turn; turnurile nu există, sau în orice caz nu sunt vizibile, iar dacă au existat, nimeni nu știe unde…

Fiecare piatră de pe Dealul Viperelor mi-e familiară, cu toate acestea se întâmplă să mă rătăcesc: vârtejul concentric al cărărilor e atât de confuz! Și apoi, la tot pasul dai de minele părăsite, galeriile săpate de bunicul meu și de oamenii lui în speranța că vor descoperi filonul de Phyros (un diamant extrem de rar!), filon care s-a încăpățânat în cele din urmă să nu se lase prins, cu toate că

sumedenie de indicii și dovezi pledau pentru existența sa reală în această parte a pământului…

Mulți oameni au rămas pe drumuri, multe tragedii s-au consumat pe marginea acelei nenorocite afaceri!

Fiul bunicului, tatăl meu prin urmare, a încercat să restabilească prestigiul familiei, plantând pe Dealul Viperelor un arbore mic și ciudat, din specia Cynnara (?) dacă-mi amintesc bine; să fi reușit experiența ne-am fi îndestulat pentru toate veacurile viitoare cu zahăr și alcool, dar, după o înflorire iluzorie, arborele de Cynnara s-a ofilit, ruinând cu această ocazie pe cei ce mai rămăseseră teferi în urma „afacerii Phyros”…

Printre livezile părăsite, unde, pe alocuri, ca o sfidare, vrejurile uscate și negre, rămășițe lipsite de glorie ale plantației de Cynnara se mai ivesc din pământ, trec eu, ca o fantomă singuratică, în căutarea Turnurilor.

Nu mă interesează nici diamantele strălucitoare, nici livezile sub dogoarea cărora tatăl meu și-a pierdut mințile când a văzut cum i se năruie speranța; nu doresc averi stabile, solide, aducătoare de plăceri și de lungi călătorii pe yahturi cu punțile albe unde lenevesc dame bronzate pe șolduri; nu caut decât înșelătoarele mele Turnuri…

Știu, firește, că nu le voi întâlni niciodată.

Și mai știu că într-o seară oamenii mă vor găsi întins în iarbă, cu o misterioasă înțepătură la gleznă, sau deasupra genunchiului…

*

La „El Dorado” purecii sar într-un picior de dimineața până seara, ei sunt adevărații stăpâni, fiindcă niciunul dintre sinistrații și vagabonzii ce s-au aciuat acolo nu s-au încumetat până acum să pună mătura în funcțiune; de altfel nu există nici o mătură!

Și eu locuiesc la „El Dorado”, într-un subsol unde m-au împins încetul cu încetul scandalurile îngrozitoare pe care le declanșaseră urmașii primilor căutători ai diamantului Phyros.

Clădirea e mare, sumbră și aproape la fel de întortocheată ca „Dealul Viperelor”; cândva mi-a aparținut, sau poate îmi aparține și acum, nu știu, nimeni nu știe, și cred că nici Satana în persoană n-ar reuși să descurce teribila succesiune ce s-a deschis în urma prăbușirii „afacerii Phyros”.

Unii dintre bătrânii căutători ai diamantului mai trăiesc: câțiva dintre camarazii bunicului, care în clipa grea l-au părăsit, lăsându-l să se sinucidă. Sunt foarte bătrâni și complet senili; își tot spun povești din vremea tinereții, și variantele lor au devenit atât de fanteziste, încât dacă ar fi să-i iei în serios ai crede că „afacerea Phyros” ar fi fost încununată de o mare izbândă; fantezia lor o ia razna, sunt gata să descrie oricui diamantele „mari cât pumnul” pe care le-au smuls din inima pământului…

Înfățișarea lor dezminte aceste glorioase „saga”-le: zdrențele curg pe trupurile sfârșite și cine știe cum au supraviețuit până acum! Uneori însă zâmbetul acela senil-optimist părăsește fețele lor topite. Devin gravi. Se adună în cerc și

intonează un imn ciudat… Ceva despre niște câini albi. Niciodată n-am înțeles…

„El Dorado”, mohorâtul cub cenușiu, a fost ridicat sub supravegherea bunicului în febra deschiderii primelor galerii pe Dealul Viperelor; cei care urmau să se îmbogățească aveau nevoie de birouri, funcționari, contabili (care să calculeze veniturile!), casieri și paznici… Și acum prin subsoluri zac casele de bani, triste și mâncate de rugină; una se află chiar în mizerabila mea cămăruță: îmi păstrez acolo proviziile și sticla cu vin…

Cândva am încercat să părăsesc „El Dorado”, acest oraș în care și acum sunt înconjurat de o tăcere ostilă, ca urmaș al celor doi „diavoli” (bunicul și tatăl meu) care au aruncat sămânța pierzaniei; după scurt timp am revenit. Un glas mă chema neîncetat înapoi.

Astfel trăiam eu, când viața mea intră în vârtej.

*

Unul din principalii vinovați ai dezastrului „Phyros” a rămas aproape necunoscut; și pentru mine acest om continuă să fie o nălucă enigmatică, deși, descoperindu-l din vechile scrisori de familie, i-am urmărit cu îndârjire destinul.

E vorba de un prieten din tinerețe al bunicului, un savant, un mare matematician pe cale de a-și dobândi o faimă europeană, când, brusc, pe neașteptate, s-a dat la fund, a dispărut,

nimeni n-a mai știut de el, cu toate că teoriile lui fascinante au fost multă vreme după aceea obiectul unor cercetări asidui și a tot felul de interpretări.

Matematica a fost totdeauna pentru mine un mare mister! Cu toate acestea una din ideile savantului dispărut (sau poate o glumă a sa, nu știu…), reluată deseori în corespondența dintre el și bunic, a avut asupra mea efectul unui șoc: *x nu se întâlnește niciodată cu y!*

Dar, ce este X, și – Dumnezeule! – ce este Y?

Cu acest om – nu vreau să-i divulg numele, am să-l numesc convențional „S”, de la „savant” – bunicul a avut intense consultări, înainte de a pune pe roate „afacerea Phyros”. Ei bine, calculele au demonstrat că presupunerile bunicului erau exacte: reieșea că Dealul Viperelor ascundea pietre prețioase!

Dar cum pot să certifice niște cifre, semne și convenții – pe care le manevrezi cum vrei! – că într-un anume loc există sau nu există diamante, nu pot să înțeleg!

Astfel trăiam eu, încercând să ghicesc profilul și destinul acelui om, când viața mea intră în vârtej.

Tina-Rosemarie e pe cale de a pune mâna pe o moștenire fabuloasă. Când va fi bogată vom părăsi amândoi „El Dorado” și o să ne cumpărăm vilă pe malul mării; seara vom coborî în port pentru a ura vânt prielnic bătrânilor căpitani.

Eu îi spun: „Dacă vei fi miliardară n-ai să te mai uiți la mine. Ai să te măriți cu un actor de cinema, și tram-tram.”

Ea râde.

Moștenirea e așteptată să pice din zi în zi. Trebuie doar să se rezolve un fleac de litigiu între state, să se reia relațiile normale cu alte cuvinte, fiindcă altfel nu poate sosi depeșa prin care Tina-Rosemarie să fie anunțată că moștenirea stă la picioarele ei; apoi trebuie să se rezolve complicata execuție testamentară, contestată și boicotată de o hoardă bezmetică de moștenitori ilegali… Asta durează cam de multișor…

În plus mai există și alte puncte neclare în legătură cu această moștenire: bunica Tinei-Rosemarie a murit la vârsta de optzeci și trei de ani, după ce sperase o viață întreagă să pună mâna pe averea fratelui, celebru vânător în Africa, proprietar de rezervații naturale, terenuri de vânătoare și cazinouri; se vede că murind (într-un accident alcoolic) marele vânător își lăsase hârtiile în neorânduială; mama Tinei-Rosemarie, asupra căreia trecuse speranța moștenirii, își dăduse și ea duhul; toate drepturile treceau acum asupra iubitei și vecinei mele de gang din „El Dorado”; se vede însă că domnii aceia de pe continentul arzător nu excelează prin grabă; oricum, trebuie să se rezolve, dacă nu azi, atunci desigur mâine.

Astfel trăiam eu, împreună cu iubita mea Tina-Rosemarie, așteptând (așteptarea era mai mult a ei) să pice vestea cea bună, când viața mea intră în vârtej.

În paranteză: părerea mea (nu m-am grăbit s-o împărtășesc și dragei mele Tina-Rosemarie) era că celebrul vânător nu făcuse nici o brânză în Africa și pierise fără o lețcaie în buzunar, în

pragul vreunei găuri sordide din Monrovia sau Conakry (presupun că aceste orașe, dacă ele există într-adevăr, se află în Africa), de inimă rea că nu mai poate da pe gât încă o dușcă de alcool… Am eu o părere a mea personală în legătură cu averile astea fabuloase: nu le poți dobândi cât ai bate din palme. Mult mai ușor e să-ți pui propria piele pe băț. Bunicul, dacă n-ar fi mort, și tata, dacă ar fi cu mințile acasă, ar avea și ei ceva de adăugat în legătură cu asta!

Când se face noapte târziu și întunericul e deplin – cu toate că pe gangul nostru murdar e întuneric totdeauna – draga mea Tina-Rosemarie străbate repede distanța ce desparte ușa ei de ușa mea și apoi, după ce o văd în cameră, încui ușa și scot cheia din broască, pentru ca amicii să creadă că nu sunt acasă. Deși n-am niciun amic și nimeni nu mă caută niciodată. Apoi deschid casa de bani din colțul hrubei mele și scot, nu diamante înșelătoare, ci sticla cu vin. Tina-Rosemarie îmi povestește cum se va îmbrăca după ce va primi moștenirea. Când ai vin în pahar nu e prea greu să visezi. Deasupra noastră, în cele trei etaje ale romanticului „El Dorado”, supraviețuitorii dezastrului și urmașii lor continuă până la ore târzii să se certe și să bocănească. Noi ne îmbătăm încet, încercând să ne închipuim…

*

Odată urcând Dealul Viperelor mi se năzări departe în față, între două colțuri ale pădurii (piezișă pe amurg, pădurea părea că se destramă,

ca un nor vânăt în vârtej) o înaltă construcție albă scânteietoare!

Tresărind din toată ființa, am dat să alerg, când fantoma pieri... Totuși, în această seară, cu o mare întârziere, cu o fatal de mare întârziere, speranțele bunicului și ciudatele calcule ale matematicianului S. Aveau să se confirme: îmi fu dat, spre nenorocirea mea, să descopăr, fără să vreau, fără să fi dorit vreodată, diamantul Phyros. Și iată cum:

Apropiindu-mă de locul unde crezusem că zăresc iluzoriile mele Turnuri, am găsit intrarea uneia din galeriile părăsite. Iarba crescuse înaltă, acoperind buzele galeriei care pe alocuri se surpase, rămânând la suprafața pământului doar o zbârcitură urâtă, ca un rest de tranșee în care se adună apa ploilor, colcăind de ființe lipicioase și reci... Am vrut să rup de pe marginea acestei ruine un fir de trestie, dar tulpina rezistă și planta se smulse cu rădăcină cu tot, și deodată din țărâna astfel răscolită un ochi subpământean își trimise lucirea-i vie, galbenă, drept în ochii mei!

Înnebunit de groază, transpirând, am rămas ca împietrit minute întregi. Brusc, capacitatea de a mă mișca îmi reveni. Sub țeasta mea se ciocneau gânduri contradictorii și din clipă în clipă aveam impresia că... Oh, oh, asta e marginea neantului? X nu se întâlnește niciodată cu..?

Am întins mâna...

*

... Purtând cu mine nefasta comoară

(bulgărele galben care-mi ardea palma), am coborât în goană povârnişul muntelui, tot sperând că mă voi trezi din vis, sau că în realitate ceea ce descoperisem eu era doar o ţandără de sticlă colorată şi nu…

Se înnoptase brusc. Când am ajuns în oraş oamenii ieşiseră ca viezurii din vizuini; grupuri se strânseseră în faţa cârciumii şi un bărbat, un necunoscut îmi rânji în nas:

— Ce faţă schimbată ai, domnule! Parcă ai fi descoperit diamantul Phyros!

Cei din preajma lui izbucniră în râs. Observaţia insului, deşi aruncată la întâmplare, mă şocă; în altă împrejurare n-aş fi luat-o în seamă, m-aş fi dus mai departe, acum însă, ca pentru a dezminţi o bănuială, m-am simţit obligat să răspund. Prin urmare mă apropiai de grupul ce mă cântărea cu o clară ostilitate. Căutam să fiu binevoitor.

— Ce anume vă displace în înfăţişarea mea, domnule?

— Vezi, vezi, zise individul şi sub mustaţa deasă şi neagră luciră nişte dinţi mici, ca de şoarece.

Un altul observă:

— Ia priviţi cum îşi strânge pumnul! Parcă s-ar pregăti să lovească!

Pumnul meu era într-adevăr strâns, închis ca o cutie ferecată; în cutie ţineam comoara galbenă ale cărei văpăi mă temeam să nu umple spaţiul. Se găsi, din fericire, un binevoitor care să-mi ia apărarea, potolindu-i pe indivizii mişcaţi împotriva mea de vechea ură a celor ruinaţi pe vremuri,

transmisă din tată în fiu.

Furișându-mă ca un răufăcător, am ajuns la „El Dorado” și m-am zăvorât ca în serile când venea la mine draga mea Tina-Rosemarie. Printre maldărele de hârtii și cărți moștenite aveam și un vechi volum în care era descris foarte pe larg diamantul Phyros. M-am apucat să răscolesc ca un bezmetic și am găsit în cele din urmă cartea pe care am răsfoit-o la iuțeală. Căutam, speram să mi se confirme că nu descoperisem diamantul, dar…

Se făcuse târziu. Speranța mi se duse, încetul cu încetul. Vai mie! Bucățica de flacără pe care o adusesem de pe Dealul Viperelor era într-adevăr diamantul Phyros!

Când, deodată am auzit un foșnet în ferestruica de la nivelul solului, pe unde în timpul zilei îmi venea puțină lumină. Fusesem spionat! O clipă mi se păru că văd lucirea unor ochi. Triplu idiot! Zăvorâsem ușa, dar uitasem să astup fereastra! Mă repezii afară, dar firește n-am dat de nimeni. Cu toate acestea, cineva, cineva…

*

Am așteptat să treacă miezul nopții și luându-mi inima în dinți mi-am părăsit bârlogul; am colindat cele mai sinistre coclauri din preajma orașului, încercând să găsesc o ascunzătoare sigură pentru blestematul diamant de care voiam să scap cu orice preț. Și apoi să uit că există. Eram însă atât de înfricoșat că nici fântânile părăsite, nici bălțile mocirloase și nici criptele vechiului cimitir nu mi s-au părut ascunzători de

nădejde. Și atunci m-am hotărât – era încă noapte neagră – să pun înapoi diamantul, în locul de unde-l smulsesem, și unde zăcuse, pe semne, de la facerea lumii.

Pe Dealul Viperelor nu mișca o frunză. Totuși după ce am înmormântat diamantul, la coborâre, mi se păru că aud în spatele meu un foșnet stins care mă urmărea, mă urmărea…

*

Vestea că aș fi descoperit diamantul Phyros contamină orașul ca o epidemie de holeră. Oamenii se îmbolnăveau pe rând și veneau la mine. Încercară, prin făgăduieli, rugăminți, amenințări să-mi smulgă o mărturisire. În ochii lor ardea flacăra nebuniei. Erau urmașii vechilor căutători ai diamantului și fiii oamenilor oare se întovărășiseră cu tatăl meu pentru a cultiva Cynnara pe Dealul Viperelor, sau pur și simplu oameni care nu avuseseră niciun amestec, până acum, în aceste necugetate acțiuni.

Trăiam ca asediat.

Draga mea Tina-Rosemarie avu și ea parte de neplăceri. Imbecilii își închipuiră că i-am destăinuit secretul și o supuseră unor insistențe permanente.

Nici pe Dealul Viperelor nu mai reușeam să fiu singur. Deși nu vedeam pe nimeni, din fiecare tufiș mă pândea o pereche de ochi lacomi.

Cu toate acestea, da, da, cu toate acestea îmi continuam raidurile, sperând să descopăr într-un amurg lent, brusc, în fața ochilor uimiți, iluzoriile

mele Turnuri!

Cât de ciudat! Niciodată nu voi ști încotro duc cărările ce pornesc în stânga și în dreapta, deși uneori aud lătrături de câini, semn că acolo sunt și oameni – dar ce zic eu! – cei ce mă spionează mișună ca păduchii peste tot!

*

Disperarea îi cuprinse încetul cu încetul. Îmi făgăduiră totul, dacă le voi da diamantul, veniră fete a căror frumusețe mă orbea să mi se ofere… Încercară – o ceată de cretini – să mă tortureze, dar am evadat. N-au reușit să-mi smulgă unghiile, nici să mă orbească cu fierul roșu. Sunt puternic. Sunt foarte puternic! Nu vor obține cu forța nici o mărturisire.

Da, dar colacul de salvare va putea fi scos suficient de repede de pe suportul său?

Ce inculți! Doamne, cred că am descoperit ce pedeapsă li se cuvine!

Destul! Matematicianul S. N-a existat. Acum două sute de ani un alchimist, alchimistul S., da, da, povestea aceea… S-a îngropat împreună cu…

Plantația de Cynnara…

Nu există o astfel de plantă! Nimeni n-a încercat să cultive ceva pe Dealul Viperelor, al cărui sol e, după cum se știe, total sec, ca o femeie fără… Fără ce?

Și în felul acesta ei cred că mă vor păcăli! Ei bine, zarurile sunt aruncate. Am hotărât care să vă fie pedeapsa, oameni: *am să vă dau diamantul Phyros*!

Ei și? Ei și ce? Veți fi fericiți? De ce… De ce uitați că X, niciodată…

Pentru ultima dată urc Dealul Viperelor.

Unde sunt *Turnurile* mele?

Prin urmare… E toamnă, înserarea cade repede, stelele cresc. Dar iată-mă cu diamantul Phyros în mână, oameni, mai așteptați o clipă, în mâinile mele se află fericirea voastră, osânda voastră.

Gonesc spre voi, cobor dealul cu diamantul. Nu mă mai pândiți, nu vă mai mișcați urechile ca niște radare pe urma cuvintelor pe care nici nu le-am spus. Vin către voi, de bună voie, cu diamantul. Vă aduc fericirea. Osânda.

Așa coboram eu Dealul Viperelor cu diamantul Phyros în mână, când viața mea intră în vârtej.

Dealul Viperelor. Nimeni n-a văzut niciodată vreo viperă pe aici, cu toate acestea, din când în când, câte un om moare, inexplicabil, mușcat la gleznă sau deasupra genunchiului…

Dar nici Turnurile nu le-a văzut nimeni. Și cu toate acestea ele există, există!

Așa coboram eu Dealul Viperelor… Da, dar colacul de salvare nu poate fi scos suficient de repede de pe suportul său!

Ce noapte lină se făcuse. Catifelată. Dacă aș fi deschis palma s-ar fi făcut lumină – diamantul Phyros – dar nu venise încă momentul să-l arăt. Voiam să ajung jos, în oraș, să-i adun pe toți…

O să le fac o bucurie. Nu știu ce va urma apoi… Mă bucur de pe acum de bucuria lor. Tainică noapte, ce foșnește oare prin iarbă, la

gleznele mele?

Astfel coboram eu Dealul Viperelor…

Draga mea Tina-Rosemarie! Vom pleca împreună, departe, departe… Fiecare dintre noi merită cel puțin o fărâmitură de fericire. Fie ca acest gând să…

Astfel coboram eu Dealul Viperelor când iarba undui moale și o înțepătură îmi săgetă glezna. În timp ce mă prăbușeam…

Doamne! Niciodată, niciodată oamenii nu vor ști că am vrut să le dau diamantul Phyros!

C U P R I N S :

Lector: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor : Mariana Pușcașu
Apărut : 1973. Comanda nr. 517. Tiraj : 26700
Broșate. Coli de tipar : 13
Tiparul executat sub comanda nr. 440, la Întreprinderea poligrafică „Crișana”, Oradea
Str. Moscovei nr. 5
Republica Socialistă România

Fantastic Club

Lei 5

IN ACEEAŞI COLECŢIE
au apărut:

sub tipar: